

LEX FORUM

Časopis za pitanja vladavine prava i demokratije

Br. 1-4, 2006 / No 1-4, 2006

Tema broja
POSTUPAK IZVRŠENJA ODLUKE KOMITETA ZA
LJUDSKA PRAVA UN
(SLUČAJ BODROŽIĆ)

LawDem
PRAVNICI ZA DEMOKRATIJU / LAWYERS FOR DEMOCRACY

SADRŽAJ

NOTA BENE	5
I. MEHANIZAM ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA UN	
ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA PRED KOMITETOM ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA Mr Dejan Milenković	7
POSTUPAK IZVRŠENJA ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA I NEDOSTACI ZAKONODAVSTVA SRBIJE Milan Antonijević	23
OSUĐEN JER NIJE KORISTIO KNJIŽEVNI JEZIK (SLUČAJ BODROŽIĆ), Biljana Kovačević-Vučo	29
II. INSTRUMENTI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA UN	
MEĐUNARODNI PAKT O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA	43
FAKULTATIVNI PROTOKOL UZ MEĐUNARODNI PAKT	45
MODEL PREDSTAVKE KOMITETU ZA LJUDSKA PRAVA UN	47
III. SLUČAJ BODROŽIĆ - DOKUMENTI	
ODLUKE SUDOVA SRBIJE U SLUČAJU BODROŽIĆ	49
ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA U SLUČAJU BODROŽIĆ	61
ODLUKE ORGANA SRBIJE NAKON DONOŠENJA ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA UN U SLUČAJU BODROŽIĆ	69
URGENCIJA, SAOPŠTENJA I AKTI MINISTARSTVA PRAVDE	75
MEDIJI O SLUČAJU BODROŽIĆ	91
SLUČAJ BODROŽIĆ DANAS	116

CONTENTS

NOTA BENE	5
I. UN MECHANISMS OF HUMAN RIGHTS PROTECTION	
HUMAN RIGHTS PROTECTION BEFORE THE HUMAN RIGHTS COMMITTEE OF THE UNITED NATIONS Mr Dejan Milenković	7
PROCEDURE OF IMPLEMENTING DECISIONS OF THE UN HUMAN RIGHT COMMITTEE AND LEGISLATIVE DEFICIENCIES Milan Antonijević	23
CONVICTED BECAUSE HE DID NOT USE PROPER LANGUAGE (THE BODROŽIĆ CASE) Biljana Kovačević-Vučo	29
II. UN INSTRUMENTS OF HUMAN RIGHTS PROTECTION	
INTERNATIONAL PACT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS	43
OPTIONAL PROTOCOL	45
MODEL SUBMISSION TO THE UN COMMITTEE FOR HUMAN RIGHTS	47
III. THE BODROŽIĆ CASE - DOCUMENTS	
SERBIAN COURT DECISIONS IN THE BODROŽIĆ CASE	49
DECISION OF THE UN COMMITTEE FOR HUMAN RIGHTS IN THE BODROŽIĆ CASE	61
DECISIONS OF SERBIAN AUTHORITIES AFTER DECISIONS OF THE UN COMMITTEE ON HUMAN RIGHTS IN THE BODROŽIĆ CASE	69
INTERVENTIONS, STATEMENTS AND ACTS OF THE MINISTRY OF JUSTICE	75
MEDIA ON THE BODROŽIĆ CASE	91
THE BODROŽIĆ CASE TODAY	116

NOTA BENE

Udruženje Pravnici za demokratiju u saradnji sa Društvom sudija Srbije i uz podršku Fonda za otvoreno društvo, pristupilo je realizaciji projekta „Sudska vlast i primena prava“. Plan projekta, između ostalog, predviđa održavanje pet javnih stručnih debata, kao i izdavanje pet tematskih brojeva časopisa „Lex forum“. Teme se odnose na razne oblike deformacija na relaciji sudska vlast, ostvarivanje prava i implementacija zakona. U okviru projekta, poseban akcenat ekspertske analize je na opštim principima i konkretnim slučajevima neizvršenja odluka međunarodnih tela (Komiteta UN za ljudska prava, Evropskog suda za ljudska prava) i neprimeni međunarodnih standarda (pravo na suđenje u razumnom roku, zabrana govora mržnje i diskriminacija). Motiv za realizaciju ovog projekta leži u nastojanjima da sudovi i pravne institucije u Srbiji u primeni prava pođu od međunarodno priznatih standarda u zaštiti ljudskih prava. Stručnim javnim raspravama i publikovanjem relevantnih pravnih izvora i procesne dokumentacije kao svojevrsnim vidom „legitimnog javnog pritiska na sud“ želi se dati konstruktivni doprinos ostvarenju uzvišenog ideala vladavine prava i demokratskih vrednosti.

U ovom broju Lex foruma predstavljamo anatomiju slučaja Bodrožić i defekte pravnog sistema u Srbiji u postupku izvršenja odluke Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Ovaj slučaj predstavlja svojevrsan primer sudske prakse u kojoj su neposredno suprotstavljena dva fundamentalna standarda – s jedne strane, standard nezavisnosti sudske vlasti, a sa druge, sloboda izražavanja kao standard iz najužeg korpusa osnovnih ljudskih prava. U realizaciji ovog broja poseban doprinos dala je Katarina Jozić iz Komiteta pravnika za ljudska prava.

Glavni i odgovorni urednik
Prof. dr Stevan Lilić

NOTA BENE

The Lawyers for Democracy Association, in cooperation with the Society of Judges of Serbia, and supported by the Open Society Fund (Belgrade), is doing a project on the topic of "Judicial Power and Implementation of Laws". The Project plan, *inter alia*, deals with five public debates and the publishing of five topical issues of the "Lex Forum" journal. The topics include various deformations related to the judicial power, human rights protection and the implementation of laws. Within the framework of the Project, emphasis is made on expert analysis of general legal principles and concrete cases of non-implementation of decisions of international bodies (UN Human Rights Committee, European Court for Human Rights) and the non-application of international standards by domestic courts (reasonable duration of procedures, prohibition of hate speech and discrimination). Motives for the realization of this Project rest in the efforts to compel the courts and legal institutions in Serbia to take into account the international standards for protecting human rights. The public debates and the publishing of the relevant legal sources and procedural documents are to be seen as a specific form of "legitimate public pressure on the courts", as a constructive contribution to the realization of the high ideals of the rule of law and democratic values.

In this issue of Lex Forum, we present the anatomy of the Bodrožić Case as an example of deficiencies of the Serbian legal system in the implementation procedure regarding a decision of the United Nations Committee for Human Rights. This case represents a specific example of court practice in which two fundamental standards face each other - on one side, the standard of the independence of the judiciary, and on the other, the freedom of expression as a fundamental human right. In the realization of this issue, Katarina Jozić from the Lawyers Committee for Human Rights (Belgrade) gave a substantial contribution.

Editor-in-Chief
Prof. dr Stevan Lilić

I. MEHANIZAM ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA UN

UDK: 341.123.043:342.7

Izvorni članak

Mr Dejan Milenković*

ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA PRED KOMITETOM ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA

Apstrakt: *Ujedinjene nacije predstavljaju univerzalnu svetsku organizaciju koja danas obuhvata više od 200 država članica. Osim glavnih organa, međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koje su usvojile Ujedinjene nacije nastala su i ugovorna tela (komiteti) koji nadziru poštovanje ovih međunarodnih ugovora. Komitet za ljudska prava jedan je od najznačajnijih, u čijoj je nadležnosti da se stara o sprovođenju Pakta o građanskim i političkim pravima i Fakultativnog protokla. U 245 slučaja, Komitet je prihvatio predstavke i našao da je došlo do kršenja odredaba Pakta. Slučaj Bodrožić protiv Srbije je jedan od slučajeva vezan za zaštitu slobode izražavanja.*

Ključne reči: *Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Sloboda izražavanja. Slučaj Bodrožić.*

I. OSNIVANJE I CILJEVI UJEDINJENIH NACIJA

Ujedinjene nacije predstavljaju univerzalnu svetsku organizaciju koja danas obuhvata više od 200 država članica. Ujedinjene nacije osnovane su 1945. godine potpisivanjem Povelje Ujedinjenih nacija (The Charter of the United Nations).¹

Glavni ciljevi Ujedinjenih nacija sadržani su u članu 1. Povelje i svi su upravljani ka očuvanju svetskog mira. S jedne strane, svrha UN je održanje međunarodnog mira i bezbednosti, i u tom smislu osnovni ciljevi su: 1) preduzimanje delotvornih kolektivnih mera da bi se spečile i otklonile pretnje miru ili povrede mira i 2) rešavanje mirnim

* Mr Dejan Milenković, koordinator ekspertskeg tima, Komitet pravnika za ljudska prava.

¹ *Povelja Ujedinjenih nacija* usvojena je 26. juna 1945. godine od predstavnika 51 države na Konferenciji Ujedinjenih nacija u San Francisku, a stupila je na snagu 24. oktobra 1945. godine.

putem međunarodnih sporova i situacija koje mogu da vode povredi mira. Međutim, Ujedinjene nacije, u ostvarivanju navedenih ciljeva posebnu pažnju poklanjaju traženju načina za otklanjanje samih uzroka ratnih sukoba i to: 1) razvijanjem prijateljskih odnosa među državama na osnovu načela jednakih prava i samoopredjeljenja naroda; 2) međunarodnom saradnjom u rešavanju međunarodnih ekonomskih, socijalnih, kulturnih i humanitarnih problema kao i 3) unapređenjem ljudskih prava.²

To znači da je jedan od preduslova očuvanju mira upravo razvoj ljudskih prava na globalnom nivou, te su Ujedinjene nacije, još od samog nastanka, veliku pažnju posvetile ovom pitanju. Tako se može reći da su najznačajniji dokumenti pored pomenute Povelje, a koje su do danas usvojile Ujedinjene nacije upravo oni koji se odnose na ljudska prava: *Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima* (1948), *Pakt o građanskim i političkim pravima* (1966) i *Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima* (1966).

*Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima*³ predstavljala je prvi uspešan početak u dugom procesu kodifikacije prava čoveka. U njoj je dat prvi celovit popis tih prava uz određivanje njihovih sadržaja. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima predstavlja zajednički standard koji treba da postignu svi narodi i sve nacije da bi svaki pojedinac i svaki organ društva, imajući ovu Deklaraciju stalno na umu, težio da učenjem i vaspitavanjem doprinese poštovanju ovih prava i sloboda i da bi postupnim nacionalnim i međunarodnim merama bilo obezbeđeno njihovo opšte i stvarno priznanje i poštovanje kako među narodima samih država članica, tako i među narodima onih teritorija koje su pod njihovom upravom. U tom smislu, sva bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i svešću i treba jedni prema drugima da postupaju u duhu bratstva.⁴

Univerzalna deklaracija, u tom smislu, sadrži u sebi pre svega tzv. ljudska prava prve i druge generacije, odnosno građanska, politička, ekonomska i socijalna prava, koja su kasnije bliže

² Uporedi: Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2005, str. 123.

³ *Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima*, usvojena i proklamovana rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 217 A (III) od 10. decembra 1948. godine.

⁴ Uporedi: Uvod i član 1 *Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima*

razrađena *Paktom o građanskim i političkim pravima* (1966)⁵ i *Paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima* (1966).⁶

U kasnijem razvoju, dolazi do nastanka treće generacije ljudskih prava (pravo na mir i mirno rešavanje kriza, prigovor savesti, pravo na zdravu životnu sredinu i sl.), ali treća generacija ljudskih prava još uvek nije kodifikovana.

II. ORGANI I TELA UJEDINJENIH NACIJA

Glavni organi UN su: Generalna skupština, Savet bezbednosti, Ekonomski socijalni savet, Starateljski savet, Generalni sekretar i Međunarodni sud pravde. Ujedinjene nacije imaju i niz pomoćnih organa koje osnivaju glavni organi. Oni imaju važnu ulogu u ostvarivanju ciljeva UN, ali bi njihov detaljni opis premašivao obim ovog rada.⁷

Generalna skupština. Generalna skupština je organ UN u kome su zastupljene sve članice organizacije. Svaka članica u njoj ima po jedan glas. Skupština se sastaje svake godine u redovnim zasjedanjima, a po potrebi se održavaju i vanrdna zasjedanja. Generalnaskupština se bavi najširim krugom pitanja jer može razmatrati svako pitanje koje ulazi u okvir Povelje UN, ili koje se tiče ovlašćenja organa UN. Odluke generalne skupštine se donose u vidu preporuke koje nisu pravno obavezujuće, osim u slučajevima kada imaju obavezujući karakter po samoj prirodi stvari, npr. kada se usvaja budžet, primaju ili isključuju članovi ili biraju nestalne članice saveta bezbednosti i drugih organa. Preporuke se po pravilu donose prostom većinom glasova prisutinih članica koje glasaju.

⁵ *Pakt o građanskim i političkim pravima* je usvojen i otvoren za potpisivanje i ratifikovanje rezolucijom *Generalne skupštine Ujedinjenih nacija* 2200 A (XXI) od 16. decembra 1966. godine. Pakt je stupio na snagu tek 1976. godine, kada je deponovano 35 instrumenata o ratifikaciji država članica što je i bio neopodan uslov za njegovo stupanje na snagu.

⁶ *Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima*, je usvojen i otvoren za potpisivanje rezolucijom *Generalne skupštine Ujedinjenih nacija* 2200A (XXI) od 16. decembra 1966. godine.

⁷ Uporedi: Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2005, str. 125-130. Takođe, više podataka o organima UN može se naći i na veb sajtu: www.un.org.

Savet bezbednosti. Savet bezbednosti je organ UN čija je osnovna odgovornost održanje međunarodnog mira i bezbednosti u svetu. On je zamišljen kao manji i operativniji organ u odnosu na Generalnu skupštinu, i nalazi se u neprekidnom zasedanju. Savet bezbednosti ima 15 članica, od kojih 5 stalnih i 10 nestalnih. Stalne članice su SAD, Rusija, Kina, Francuska i Ujedinjeno kraljevstvo. Savet bezbednosti donosi preporuke i odluke. Prema članu 25. Povelje Ujedinjenih nacija, odluke Saveta bezbednosti obavezuju sve članice UN. Sa donošenje odluka po suštinskim pitanjima potrebna je 9 glasova članica koje uključuje i usagašene glasove stalnih članica. U praksi, to znači da svaka od stalnih članica ima pravo da uloži *veto* na odluke o suštinskim pitanjima, ali se odluka ipak usvaja ako se stalna članica samo uzdrži od donošenja odluke pri glasanju.

Ekonomski i socijalni savet. Ekonomski i socijalni savet čine predstavnici 54 države-članice, koji se biraju na 3 godine. Odluke donosi prostom većinom članova koji su prisutni i glasaju. Savet se bavi ekonomskim, društvenim, kulturnim, obrazovnim i zdravstvenim pitanjima, čime se organizacija trudi da utiče na uzroke sukoba u svetu. Takođe je značajna i njegova aktivnost u oblasti ljudskih prava, koja su tokom razvoja UN postala jedan od glavnih predmeta interesovanja organizacije. Komisija osniva svoje stalne odbore i komitete po funkcionalnom i regionalnom načelu.

Sekretarijat. Sekretarijat UN čine Generalni sekretar i službenici UN. Generalni sekretara bira Generalna skupština na predlog Saveta bezbednosti. Pored toga što je Generalni sekretar šef administracije, veoma su važne i njegove političke funkcije, pre svega njegova funkcija da skrene pažnju Savetu bezbednosti na svako pitanje koje po njegovom mišljenju može da ugrozi međunarodni mir i bezbednost, kao i njegova aktivnost na rešavanju sukoba u svetu, gde može da pruža svoje dobre usluge stranama u sporu.

Međunarodni sud pravde. Međunarodni sud pravde, čiji je Statut sastavni deo Povelje UN čine sudije koje biraju zajednički Savet bezbednosti i Generalna skupština. Sud se sastoji od 15 sudija koji se biraju na 9 godina i koji mogu biti ponovo izabrani. Ratifikujući Povelju UN članice istovremeno prihvataju i prava i o obaveze sadržane u Statutu Suda, te ako jedna od strana u sporu ne ispuni obaveze koje prizilaze iz presude, Savet bezbednosti može, ako smara potrebnim dati preporuke ili odlučiti o merama koje treba preduzeti da bi se presuda izvršila.

Starateljski savet je organ nadležan u vezi sa međunarodnim starateljskim sistemom koji reguliše upravljanje određenim

nesamostalnim teritorijama od strane razvijenijih zemalja. Ovaj organ prestao je sa radom 1994. godine.

Pored ovih bazičnih organa, međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koje su usvojile Ujedinjene nacije, nastala su i *ugovorna tela (komiteti)* koji nadziru poštovanje ovih međunarodnih ugovora. Članovi takvih komiteta su nezavisni stručnjaci koji deluju u ličnom svojstvu. Ugovorima je regulisana nadležnost komiteta, način izbora i dužina mandata njihovih članova.⁸ Jedan od naznačajnijih komiteta svakako je *Komitet za ljudska prava* u čijoj je nadležnosti da se stara o sprovođenju *Pakta o građanskim i političkim pravima*, što uključuje i donošenja *odluke po predstavkama pojedinaca* iz zemalja koji su potpisale ovaj Pakt zajedno sa Fakultativnim protoklom, u slučaju ugrožavanja prava utvrđenih Konvencijom.⁹ Povodom člana 10. Pakta o građanskim i političkim pravima (sloboda izražavanja) Komitet za ljudska prava u više navrata doneo odluke protiv država-članica u kojima je utvrdio odgovornost države, što je veoma značajno sa stanovišta Slučaja Bodrožić koji će kasnije biti potrobno opisan.

Pored Komiteta za ljudska prava, značajni su i *Komitet protiv torture*, *Komitet za ukidanje rasne diskriminacije*, *Komitet za ukidanje diskriminacije žena* i *Komitet za prava deteta*.

Tako se na primer, i *Komitetu za ukidanje svih oblika rasne diskriminacije* i *Komitetu protiv torture*, pod određenim uslovima mogu obraćati građani-pojedinici država koje su ratifikovale *Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije*, odnosno *Konvenciju protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni i postupaka*, kada su njihova ljudska prava utvrđena ovim konvencijama ugrožena ili narušena od strane države.

Tako je *Međunarodnom konvencijom o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije*,¹⁰ utvrđeno da pojedinac može podneti pritužbu

⁸ Uporedi: Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2005, str. 197.

⁹ Uporedi: *Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori, br. 7/71 i *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni glasnik SRJ" - Međunarodni ugovori, Broj 4/01.

¹⁰ Uporedi: *Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije*, član 14. Konvencija je usvojena Rezolucijom Generalne skupštine UN Doc. GA Res 2106A (XX) 1965. godine., a stupila je na snagu 1969. godine. Više informacija o načinu podnošenja predstavke ovom Komitetu može se naći u: Kathryn English, Adam Stapleton, *Priručnik*

Komitetu za ukidanje svih oblika rasne diskriminacije ako je: 1) država ratifikovala ovu Konvenciju i ako je u skladu sa Konvencijom usvojila deklaraciju kojom priznaje nadležnost Komiteteta da razmatra slučaj; 2) pritužbu podnelo lice odnosno lica koje smatra/ju da je prema njima došlo do navodnog kršenja prava utvrđenog ovom konvencijom pri čemu obraćanje ne može da bude anonimno; 3) podnosilac pritužbe prethodno iskoristio sva pravna sredstva u domaćem zakonodavstvu za ispravljanje kršenja prava i 4) pritužba podneta u roku od šest meseci od donošenja pravnosnažne sudske presude.

Konvencijom protiv mučenja i drugih svirepih, nečovečnih ili ponižavajućih kazni i postupaka,¹¹ utvrđeno je da pojedinac može podneti predstavku *Komitetu protiv torture* ako je: 1) država pod čijom je pojedinac jurisdikcijom ratifikovala ovu Konvenciju i donela deklaraciju (izjavu) da prihvata nadležnost Komiteta; 2) predstavka potiče od lica koje smatra da je žrtva povrede odredaba ove Konvecije, pri čemu obraćanje ne može da bude anonimno; 3) da isto pitanje u tom trenutku ne preispituje ili ne rešava neka druga međunarodna instanca za istragu takvih pitanja; 4) da je pojedinac iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva sem u slučaju kada postupak prevazilazi razumne rokove ili je malo verovatno da će pružiti zadovoljenje pojedincu koji je žrtva kršenja ove Konvencije.

za ljudska prava, Centar za direktnu zaštitu ljudskih prava, Zagreb, 1998, str. 162.

¹¹ Uporedi: *Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni i postupaka* (*Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*), član 22. Konvencija je usvojena i otvorena za potpis, ratifikaciju i pristupanje *Rezolucijom Generalne skupštine UN br. 39/46* od 10. decembra 1984. godine i stupila je na snagu 26. juna 1987. godine. Konvencija se na srpskom jeziku može naći u publikaciji: *Totruta – instrument protiv demokratije* (priređivač Dejan Milenković), Komitet pravnika za ljudska prava, Beograd, 2001. str.173-196.

III. KOMITET ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA STRUKTURA, NADLEŽNOSTI I POSTUPAK

Četvrtim delom Pakta o građanskim i političkim pravima ustanovljen je *Komitet za ljudska prava*.¹² Administracija Komiteta nalazi se u Ženevi, u zgradi Ujedinjenih nacija, a sastanci Komiteta se redovno održavaju u sedištu Organizacije ujedinjenih nacija ili u Uredu Ujedinjenih nacija u Ženevi. Komitet se redovno sastaje 3 puta godišnje. Vreme održavanja redovnih sednica utvrđuje Komitet u sardani sa Generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija imajući u vidu kalendar konferencija odobren od strane Generalne skupštine. Vanredne sednice Komitet mogu se zakazati odlukom predsedavajućeg. Ali, kada Komitet nije u zasedanju, predsedavajući može zakazati vanrednu sednicu samo uz konsultacije sa drugim članovima Komiteta. Takođe, predsedavajući je dužan da zakaže vanrednu sednicu na zahtev većine članova Komiteta ili zahtev države članice Pakta. Pravila postupanja Komiteta detaljno uređuju ovo pitanje.¹³ Komitet se finansira kroz budžet Ujedinjenih nacija.

Komitet je sastavljen od 18 članova. Komitet je sastavljen od državljana država članica ovog Pakta, koji treba da imaju visoke moralne kvalitete i čija je kompetentnost u oblasti ljudskih prava priznata, pri čemu se vodi računa o potrebi da neki od članova Komiteta imaju pravno iskustvo odnosno da su po struci pravnic. Na osnovu ovih uslova, članovi Komiteta se biraju tajnim glasanjem na osnovu liste kandidata koje u tom cilju predlažu države članice ovog Pakta. Svaka država članica ovog Pakta može predložiti najviše dva lica. Ova lica treba da budu državljani države koja ih predlaže. Isto

¹² *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima* nekadašnja Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija ratifikovala je 1971. godine. Tekst Pakta objavljen je u: "Službeni list SFRJ", br. 7/71. Sam Pakt u međunarodnom domenu stupio je na snagu tek 1976. godine, kada je deponovano 35 instrumenata o ratifikaciji država članica što je i bio neopodan uslov za njegovo stupanje na snagu. Republika Srbija kao pravni sledbenik Državne zajednice Srbija i Crne Gora, Savezne Republike Jugoslavije i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije nasledila je prava i obaveze koja iz Pakta proizilaze.

¹³ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravila 1-5.

lice može ponovno biti predloženo za člana Komiteta.¹⁴ Nakon izbora, pri stupanju na dužnost, svaki član Komiteta pred Komitetom daje zakletvu da će svoju dužnost obavljati savesno i nepristrasno.¹⁵

Članovi Komiteta biraju predsjednika, tri podpredsjednika i izvestioca na period od 2 godine. Podpredsenik koji zamenjuje predsjednika ima ista prava i dužnosti kao i predsjednik.¹⁶ Komitet ima svoj Sekretarijat čije funkcionisanje obezbeđuje Generalni sekretar.¹⁷

Najmanje četiri meseca pre svakog izbora u Komitet, sem ako se radi o izboru u cilju popunjavanja upražnjenog mesta, generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija pozvaće pismenim putem države članice ovog Pakta da odrede, u roku od tri meseca, kandidate koje predlažu za članove Komiteta. Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija sastavlja listu po abecednom redu svih tako predloženih lica, navodeći države članice koje su ih predložile i saopštava ih državama članicama ovog Pakta najdocnije mesec dana pre svakog izbora. Članovi Komiteta se biraju za vreme sastanka država članica koji je sazvaio generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija u sedištu Organizacije. Na ovom sastanku gde kvorum sačinjava dve trećine država članica ovog Pakta, za članove Komiteta izabrani su oni kandidati koji dobiju najveći broj glasova i apsolutnu većinu glasova predstavnika država članica koje su prisutne i koje glasaju. U Komitetu može da zaseda samo jedan državljanin jedne iste države. Za izbor u Komitet, vodi se računa o pravednoj geografskoj raspodeli i o zastupljenosti raznih oblika civilizacija, kao i o glavnim pravnim sistemima. Članovi Komiteta se biraju na četiri godine. Oni mogu biti ponovno izabrani ako budu ponovno predloženi. Međutim, mandat devet članova koji su izabrani prilikom prvog biranja prestao je posle dve godine, kako bi

¹⁴ Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, čl. 28-29.

¹⁵ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 16.

¹⁶ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28. 08. 2004. godine, pravila 17-22.

¹⁷ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28. 08. 2004. godine, pravila 23-27.

se obezbedila rotacija članova Komiteta. Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija stavlja na raspolaganje Komitetu potrebno osoblje i materijalna sredstva koja su mu potrebna radi efikasnog vršenja funkcija koje su mu poverene na osnovu ovog Pakta.¹⁸

Komitet donosi svoja Pravila postupanja (poslovnik). Ova pravila treba da sadrže, između ostalog, sledeće odredbe: 1) da 12 članova sačinjavaju kvorum; 2) da se odluke Komiteta donose većinom glasova prisutnih članova.¹⁹

Komitet ima tri ključne nadležnosti: 1) da rešava sporove između država članica u slučaju kršenja odredaba ovog Pakta; 2) da razmatra izveštaje država članica o realizaciji prava utvrđenih ovim Paktom i 3) da ispituje i odlučuje o predstavkama pojedinaca iz država članica Pakta usled navodnog kršenja njihovih prava utvrđenih Paktom.

Prva značajna nadležnost Komiteta je da rešava sporove koje nastaju između država članica u slučaju kršenja odredaba sadržanih u delovima I-III ovog Pakta.

Svaka država članica ovog Pakta može, na osnovu ovog člana, da izjavi u svakom trenutku da priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra saopštenja u kojima jedna država tvrdi da neka druga država članica ne ispunjava svoje obaveze na osnovu ovog Pakta. Saopštenja koja se podnose na osnovu ovog člana mogu biti primljena i razmatrana samo ako potiču od države članice koja je dala izjavu kojom priznaje, što se nje tiče, nadležnost Komiteta. Komitet ne prima saopštenje od države članice koja nije dala ovakvu izjavu.

Ako jedna država članica ovog Pakta smatra da neka druga država članica ne primenjuje njegove odredbe, ona može pismenim putem da skrene pažnju one druge države na ovo pitanje. U roku od tri meseca od prijema saopštenja, država kojoj se šalje daje državi koja je dostavila saopštenje objašnjenje ili svaku drugu pismenu izjavu kojima razjašnjava pitanje, a koje sadrže, ukoliko je to moguće i korisno, obaveštenja o njenim pravilima postupanja i o pravnim sredstvima koja su već korišćena, koja su pokrenuta ili koja se mogu još koristiti. Ako, u roku od šest meseci od dana prijema prvobitnog

¹⁸ Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, čl 30-36.

¹⁹ Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, 39. i *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 37.

saopštenja od strane države kojoj je ono upućeno, pitanje ne bude rešeno na zadovoljstvo obeju zainteresovanih država članica, i jedna kao i druga država imaju pravo da ga podnesu Komitetu, dostavljajući saopštenje i Komitetu i drugoj zainteresovanoj državi. Komitet može rešavati o jednom predmetu koji mu je podnet samo ako utvrdi da su sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva korišćena i iscrpljena, shodno opšte priznatim principima međunarodnog prava. Ovo pravilo se ne primenjuje u slučajevima gde postupci po žalbi prevazilaze razumne rokove. Komitet isključuje javnost sa svojih sednica kada razmatra saopštenja o kojima je reč. Komitet može da zatraži od zainteresovanih država članica da mu dostave svako umesno obaveštenje, a pomenute države imaju pravo da budu predstavljene prilikom razmatranja predmeta od strane Komiteta i da stavljaju pismene ili usmene primedbe. Komitet mora da podnese izveštaj u roku od dvanaest meseci, računajući od dana kada je primio saopštenje. Ako je postignuto rešenje, Komitet se u svom izveštaju ograničava na kratko iznošenje činjenica i postignutog rešenja. Ako rešenje nije postignuto, Komitet se u svom izveštaju ograničava na kratko iznošenje činjenica. Tekst pismenih primedaba i zapisnik o usmenim primedbama koje su stavile zainteresovane države prilažu se uz izveštaj. Za svaki predmet izveštaj se dostavlja zainteresovanim državama članicama.²⁰

Ako pitanje koje je podneto Komitetu, ne bude rešeno na zadovoljstvo zainteresovanih država članica, Komitet može, uz prethodnu saglasnost zainteresovanih država članica, da odredi ad hoc komisiju za pomirenje (u daljem tekstu: komisija). Komisija stavlja svoje dobre usluge na raspolaganje zainteresovanim državama članicama u cilju postizanja mirnog rešenja pitanja zasnovanog na poštovanju ovog Pakta. Komisija se sastoji od pet članova naimenovanih uz saglasnost zainteresovanih država članica.²¹

Druga značajna nadležnost Komiteta je da prima i razmatra periodične izveštaja država članica Pakta o saglasnosti njihovog zakonodavstva i prakse s obavezama koje su predviđene Paktom. Države članica ovog Pakta se obavezuju da podnose izveštaje o donetim merama kojima se sprovode u život prava priznata ovim

²⁰ Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, čl. 41 i *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 74 i 78.

²¹ Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, čl. 42.

Paktom, kao i o postignutim uspesima u ostvarivanju ovih prava, kada Komitet to zatraži. Svi izveštaji podnose se Generalnom sekretaru Organizacije Ujedinjenih nacija koji ih dostavlja Komitetu na razmatranje. U izveštajima treba navesti, ako ustreba, faktore i teškoće koji ometaju primenu odredaba ovog Pakta. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija može, posle savetovanja sa Komitetom, dostaviti specijalizovanim zainteresovanim ustanovama kopiju svih delova izveštaja koji bi se mogli odnositi na oblast njihove nadležnosti. Komitet proučava izveštaje koje podnose države članice ovog Pakta. On dostavlja državama članicama svoje sopstvene izveštaje, kao i sve primedbe opšteg karaktera koje smatra celishodnim. Komitet može takođe da dostavlja Ekonomskom i Socijalnom savetu ove primedbe sa kopijama izveštaja koje je primio od država članica Pakta. Države članice mogu da podnose Komitetu komentare o svakoj učinjenoj primedbi.²²

Inicijalni izveštaj Srbije i Crne Gore Komitet je razmatrao 2004. godine. Komitet je pozitivno ocenio reforme u zakonodavstvu i napore da se uspostave stabilne i pouzdane državne institucije nakon promena iz 2000. godine, ali je ukazao i na propuste, pri čemu je predložio mere koje SCG treba da preduzme. Komitet je naložio tadašnjoj SCG da upozna javnost sa ocenom Komiteta i da za 12 meseci podnese izveštaj o preduzetim merama.²³

Treća značajna nadležnost je kvazisudska i ustanovljena je Fakultativnim protokolom uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, koji je donet zajedno sa Paktom Rezolucijom Generalne skupštine UN br. 2200A (XXI). U skladu sa odredbama Fakultativnog protokola, svaki građanin države članice Pakta, koja je ratifikovala Protokol, može podneti predstavku usled kršenja ljudskih prava utvrđenih Paktom. Na žalost, Fakultativni protokol a time i nadležnost Komiteta u vezi sa preispitivanjem predstavlki pojedinaca, ratifikovala je na našim prostorima tek Savezna Republika Jugoslavija 2001. godine.²⁴

²² Uporedi: *Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni list SFRJ", br. 7/71, čl. 40.

²³ Izvod iz dokumenta CCRP/CO/81/SEMO objavljen u: Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2005, str. 202.

²⁴ *Zakon o potvrđivanju Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, "Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori", br. 4/01. Treba takođe napomenuti, da postoji terminološka razlika u prevodima Pakta i Fakultativnog protokola objavljenih u

Protokol je otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala Pakt ili mu je pristupila. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenata o pristupanju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Takođe, svaka država ugovornica može, u svako doba, otkazati ovaj Protokol putem pismenog saopštenja upućenog Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkaz proizvodi dejstvo tri meseca od dana kada je generalni sekretar primio saopštenje. Otkaz neće sprečiti primenu odredaba ovog Protokola na svaku predstavku podnetu pre nego što je otkaz proizveo dejstvo.²⁵

Znači, svaka država ugovornica Pakta koja postane strana ugovornica Protokola priznaje da je Komitet nadležan da prima i razmatra predstavke koje potiču od pojedinaca koji podpadaju pod njenu nadležnost, a koji tvrde da su žrtve kršenja bilo kog prava navedenog u Paktu od strane te države ugovornice. Komitet neće primati nikakva saopštenja koja se tiču države ugovornice Pakta koja nije stranka ovog Protokola.

Pod navedenim uslovima, svaki pojedinac koji tvrdi da je žrtva kršenja ma koga od prava navedenih u Paktu i koji je iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva, može podneti Komitetu na razmatranje pismenu predstavku. Komitet neće prihvatiti nijednu predstavku podnetu na osnovu ovog Protokola ako je nepotpisana ili za koju smatra da predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje takvih predstavki, ili da je nespojiva s odredbama Pakta.²⁶

Komitet stavlja do znanja svaku predstavku koja mu je podneta, državi ugovornici ovog Protokola za koju se navodi da je prekršila neku od odredaba ovog Pakta. U toku sledećih šest meseci pomenuta država će dostaviti Komitetu pismena objašnjenja ili izjave rasvetljavajući pitanje i navodeći, prema potrebi, sve mere koje je eventualno preduzela da bi popravila situaciju. Komitet će razmotriti predstavke primljene na osnovu ovog Protokola vodeći računa o svim

službenim glasilima SFRJ i SRJ. U zvaničnom prevodu *Pakta* upotrebljava se termin *država članica* a u Fakultativnom protokolu *država ugovornica*.

²⁵ Uporedi: *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, „Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 4/01. čl. 8 i 12.

²⁶ *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, „Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 4/01. čl. 1-3.

pismenim obaveštenjima koja su mu podneli pojedinci i zainteresovana država.²⁷

Predstavka mora ispunjavati sledeće formalne uslove kako bi je Komitet uzeo u razmatranje: a) da se isto pitanje već ne razmatra u postupku pred nekim drugim međunarodnim organom za ispitivanje ili rešavanje i b) da je pojedinac iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva. Ovo se pravilo ne primenjuje ako je postupak po žalbi produžen preko razumnog roka.²⁸ Pravilima postupanja (poslovnikom) Komiteta takođe je bliže utvrđeno koje elemente predstavka mora da sadrži.²⁹

Pakt i Protokol ne sadrže odredbu o pravu na zastupanje podnosioca predstavke. Ipak, ova mogućnost je dozvoljena. Tako Pravila postupanja predviđaju da predstavku može podneti pojedinac ili njegov zastupnik, što je i otvorilo mogućnost zastupanja podnosioca pred Komitetom.³⁰ Tako su do sada žrtve kršenja ljudskih prava pred Komitetom zastupali advokati, profesori, predstavnici nevladinih organizacija i drugi. Komitet je prihvatao predstavku ako je podnosilac dokazao da se pojavljuje u ime žrtve, odnosno da je ovlašćen da je zastupa. Neke predstavke proglašene su neprihvatljivim zato što nije bilo dokaza da podnosilac deluje u svojstvu zastupnika.³¹

Po prijemu predstavke, Pravila postupanja predviđaju, da se u cilju ubrzanja postupka (vremenom je broj predstavki postajao sve veći) formiraju radne grupe koje mogu da budu sastavljene od najviše

²⁷ *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, „Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 4/01. čl. 4.

²⁸ *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, „Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 4/01. čl. 5. *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 78.

²⁹ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28. 08. 2004. godine, pravilo 86.

³⁰ Uporedi: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28. 08. 2004. godine, pravilo 96. par 1. tač. c

³¹ Uporedi: Vesna Petrović, *Međunarodni postupci za zaštitu ljudskih prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2001. str. 95-96.

5 članova koje razmatraju predstavke i donose preporuke Komitetu o prihvatljivosti svake od njih. Radna grupa se sastaje nedelju dana pre svakog zasedanja Komiteta koje traje tri nedelje, i nastavlja da radi dok Komitet zaseda. Takođe, vremenom je ustanovljen i specijalni izvestilac koji razmatra predstavke i kada Komitet ne zaseda, jer se na taj način ubrazava postupak. Specijalni izvestilac ili radna grupa razmatra predstavku sa materijalima koji dostavlja Sekretarijat, i izrađuje predlog rešenja, koji dostavlja Komitetu.³²

Komitet će održati nejavnu sednicu kada bude razmatrao predstavke predviđene Protokolom, a zatim upoznati zainteresovanu državu ugovornicu i pojedinca sa nalazima koje je ustanovio.³³ Sekretarijat je nadležan za distribuciju odluke i nalaza Komiteta. Stav koji iznosi Komitet nije poverljiv sem ako sam Komitet ne odluči drugačije. Svaki član Komiteta koji se ne slaže sa odlukom može dati svoje izdvojeno mišljenje.³⁴

Prema nekim podacima, do sredine 2000. godine, Komitet je primio 862 individualne predstavke. U 317 slučajeva, Komitet je prihvatio predstavke i raspravljao o suštini stvari, a u 245 slučajeva je našao da je došlo do kršenja odredaba Pakta.³⁵

Fakultativni Protokol, već smo ranije naveli, ratifikovala je SRJ 2001. godine. Prva predstavka iz Srbije povodom koje je Komitet utvrdio povredu prava utvrđenih Paktom bila je upravo odluka u slučaju Bodrožić, koga je pred Komitetom za ljudska prava Ujedinjenih nacija zastupao Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM).

³² O radnim grupama i specijalnom izvestiocu, kao i njihovom radu i komunikaciji sa Komitetom opširnije: *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 93, 95, 97-101. i dr.

³³ *Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, „Službeni Glasnik SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 4/01. čl. 1-6 i *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravilo 77.

³⁴ *Pravila postupanja Komiteta za ljudska prava (Rules of Procedure of the Human Rights Committee, UN Doc CCPR/C/Rev/7)* sa poslednjim izmenama i dopunama od 28.08.2004. godine, pravila 102-104..

³⁵ Ovi podaci mogu se naći u: Vesna Petrović, *Međunarodni postupci za zaštitu ljudskih prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Beograd, 2001. str. 107.

Mr Dejan Milenković

**HUMAN RIGHTS PROTECTION BEFORE THE HUMAN
RIGHTS
COMMITTEE OF THE UNITED NATIONS**

Summary

The United Nations are a universal world organization with over 200 members. Apart from the main bodies, the UN has other bodies (committees) created on the basis of international conventions charged with monitoring the implementation of these conventions. The Human Rights Committee is responsible for the implementation of the Covenant on Civil and Political Rights and the Optional Protocol. In 245 cases, the Committee has accepted the petitions and confirmed the violation of the Covenant. The Bodrožić versus Serbia case deals with the protection of the freedom of expression.

Key words: *United Nations Human Rights Committee. Freedom of Expression. The Bodrožić Case.*

UDK: 342.7:341.2
Izvorni članak

Milan Antonijević*

**POSTUPAK IZVRŠENJA ODLUKA KOMITETA ZA
LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA
I NEDOSTACI ZAKONODAVSTVA SRBIJE**

Apstrakt: *Postavlja se pitanje koja su konkretna rešenja koja bi nas približila primenjivanju odluke Komiteta za ljudska prava UN? U većini država koje su izgubile pred Komitetom za ljudska prava to je bilo zvanično objavljivanje odluke Komiteta, kao i slanje ove odluke organu koji je prekršio prava iz Međunarodnog Pakta o građanskim i političkim pravima. Slučaj Bodrožić, kao prva i jedina odluka Komiteta za ljudska prava protiv Srbije, otvorila je pitanje mehanizama za sprovođenje odluka i donela nove pravne dileme od čijeg rešavanja zavisi i ispunjavanje obaveza države prema ovom ugovornom telu UN. Direktna primena Stava Komiteta nije usledila, već je došlo do niza prepreka kojima se opstruirala odluka Komiteta.*

Ključne reči: *Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Neizvršavanje odluka Komiteta za ljudska prava UN. Slučaj Bodrožić. YUCOM.*

Građani u državama koje su ratifikovale prvi Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima imaju pravo obraćanja Komitetu za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Država Srbija je ratifikovanjem ovog protokola 2001. godine otvorila mogućnost da građani,¹ po iscrpljivanju svih pravnih sredstava pred

* Milan Antonijević, pravnik, Komitet pravnika za ljudska prava.

¹ Pravo obraćanja Komitetu, zbog kršenja prava iz konvencije, koja prouzrokuje država potpisnica ne ograničava se isključivo na lica koja se nalaze na njenoj teritoriji, već i na lica koja su pod direktnom nadležnošću države potpisnice i čije odluke utiču na ova lica (Deo drugi, paragraf 2). Tako se Komitetu mogu obraćati i lica koja borave van države potpisnice, koji su državljani države potpisnice, a kojima je ova država odbila npr. izdavanje pasoša.

domaćim državnim organima, upute individualnu predstavku Komitetu za ljudska prava Ujedinjenih nacija.²

Kako odlučivanje ovog ugovornog tela Ujedinjenih nacija predstavlja korektor prava iz Pakta o građanskim i političkim pravima koja je država uskratila građanima, poštovanje odluka Komiteta za ljudska prava UN je najbitiniji, a ujedno i najproblematičniji element.

Povodom predstavke koju je YUCOM u slučaju Željka Bodrožića, novinara iz Kikinde, podneo Komitetu za ljudska prava Ujedinjenih nacija, doneta je 31. oktobra 2005. godine meritorna odluka Komiteta UN da je država u slučaju krivične osude Željka Bodrožića (Dmitar Šegrt protiv Željka Bodrožića) ugrozila slobodu izražavanja zagaranovanu članom 19. Pakta o građanskim i političkim pravima. Ovaj slučaj koji je YUCOM vodio pred Komitetom za ljudska prava predstavlja jedinu odluku³ ove vrste kojom se našoj državi nalaže⁴ da preduzme konkretne mere, uključujući ukidanje presude, restituciju kazne, kao i povraćaj isplaćenih sudskih troškova. Državi je takođe naloženo i da nadoknadi štetu Željku Bodrožiću, koju je pretrpeo kršenjem prava iz člana 19. Pakta o političkim i građanskim pravima. O preduzetim merama država je bila dužna da u roku od 90 dana (tj. do 31. januara 2006.) dostavi izveštaj Komitetu za ljudska prava.

Međutim, pokazalo se nakon dve godine od donošenja Stava Komiteta, da mogućnost obraćanja Komitetu, kao i Stavovi koje Komitet donosi nemaju efekat, ukoliko nisu praćeni čvrstim domaćim mehanizmima za sprovođenje Stavova.

Slučaj Bodrožić, kao prva i jedina odluka Komiteta za ljudska prava protiv Srbije, otvorila je pitanje mehanizama za sprovođenje

² Komitet za ljudska prava funkcioniše pri Kancelariji Visokog komesara za ljudska prava Ujedinjenih nacija i sastoji se od 18 nezavisnih eksperata koji zasedaju tri puta godišnje.

³ Odluka je doneta u formi stava (engleski original - View).

⁴ Komitet za ljudska prava UN u odluci u slučaju Bodrožić, pozvao se na ugovorne obaveze koje je država preuzela ratifikacijom Pakta o građanskim i političkim pravima, tj. na poglavlje Dva, paragraf 3 Pakta, u kojem se navodi: "Države članice ovog Pakta se obavezuju: a) da garantuju da se svako lice čija su prava i slobode priznati ovim paktom povređeni, može koristiti pravom žalbe, čak i ako su ih povredila lica u vršenju svojih zvaničnih dužnosti; b) da garantuju da će nadležne sudske, upravne ili zakonodavne vlasti ili svaka druga nadležna vlast prema propisima države, rešavati o pravima lica koje podnosi žalbu, i da prošire mogućnosti podnošenja žalbe pred sudom; c) da garantuju da će nadležne vlasti povoljno rešiti svaku žalbu koja bude smatrana opravdanom."

odluka i donela nove pravne dileme od čijeg rešavanja zavisi i ispunjavanje obaveza države prema ovom ugovornom telu UN. Direktna primena Stava Komiteta nije usledila,⁵ već je došlo do niza prepreka kojima se opstruirala odluka Komiteta. To je imalo za posledicu da je osporena presuda i dalje na snazi, kao i da naknada nematerijalne štete nije isplaćena.⁶

Mora se napomenuti da ne postoji direktna obaveza država potpisnica Fakultativnog protokola da postupaju po Stavovima Komiteta za ljudska prava UN. Stoga, po stupanju na snagu Evropske konvencije o ljudskim pravima i uspostavljanjem nadležnosti Evropskog suda za ljudska prava i za Srbiju, slabi interesovanje za obraćanje pojedinaca Komitetu za zaštitu ljudskih prava, upravo zbog postojanja garancija države da će sprovesti presudu ESLJP, koje ne postoje u slučaju odluka Komiteta UN.

Posledice po državu, u slučaju nepoštovanja Stavova Komiteta za ljudska prava UN su na nivou moralne i političke odgovornosti, a ogledaju se i u dužnosti države da izveštava o merama koje je preduzela, u skladu sa nalogima iz donetog Stava Komiteta. Imajući u vidu da je zadatak Komiteta za ljudska prava da nadgleda primenu Pakta od strane država potpisnica, velika snaga Komiteta je u njegovom moralnom autoritetu koji proizilazi iz činjenice da su sve države sveta potpisnice Pakta. Samim tim, Komitet ne predstavlja jednu geografsku ili nacionalnu odeljenu celinu već predstavlja "globalni glas".

Tako, država potpisnica, po donošenju Stava Komiteta o kršenjima prava iz Pakta, ima obavezu da izvesti Komitet o preduzetim merama, s tim što se u samom Stavu navodi rok u kojem je država to dužna da učini.⁷

Takođe, pri Komitetu deluje i Specijalni izvestilac o sprovođenju Stavova,⁸ čija je isključiva nadležnost praćenje mera koje je država preduzela u skladu sa nalogima iz Stavova koje je Komitet doneo na

⁵ Podnošenje Zahteva za zaštitu zakonitosti u slučaju Bodrožić, od strane Republičkog javnog tužilaštva, na kratko je dao nadu da će se ukinuti presuda protiv Bodrožića i time sprovesti Stav Komiteta. Međutim, ubrzo, odluka Vrhovnog suda vraća nas u realnost i ukazuje, kako na nepostojanje mehanizama za sprovođenje odluka Komiteta za ljudska prava UN, tako i na nedostatak sluha Vrhovnog suda za prevazilaženje ove pravne praznine.

⁶ Isplaćeni su jedino sudski troškovi koje je Bodrožić po donošenju pravosnažne osude uplatio na račun budžeta Srbije.

⁷ Standardni rok od 90 dana.

⁸ Engleski original - The Special Rapporteur on Follow-up to Views.

svojim zasedanjima. Specijalni izvestilac podnosi godišnji izveštaj Komitetu o konkretnim akcijama koje su države preduzele, a istovremeno se razmatraju i svi pojedinačni slučajevi i mere koje Komitet mora preduzeti kako bi se osiguralo ili pospešilo izvršavanje naloga iz Stavova. Izveštaj specijalnog izvestioca ulazi u godišnji izveštaj koji Komitet podnosi Generalnoj skupštini UN. Takođe, Specijalni izvestilac može izdati konkretne naloge državi potpisnici ili se sresti sa državnim zvaničnicima, kako bi se raspravile sve okolnosti slučaja i radnje koje država mora preduzeti. Ovde se mora još jednom napomenuti da ni jedan komitet UN (Komitet za ljudska prava, Komitet protiv torture, Komitet za eliminaciju rasne diskriminacije, Komitet za eliminaciju diskriminacije žena) ne može primorati državu da pruži pravni lek žrtvi kršenja ljudskih prava, ali mehanizam Specijalnog izvestioca o sprovođenju stavova može služiti da se napravi dodatni pritisak na državu potpisnicu, kako bi ona u potpunosti poštovala naloge iz donetih odluka Komiteta za ljudska prava UN.

Značaj ovih posledica ne treba umanjivati, jer ostaje beleg da država ne poštuje odluke ugovornih tela UN, kao i da država ništa ne čini u slučajevima za koje je ovaj organ Ujedinjenih nacija utvrdio da se evidentno radi o kršenju prava zagarantovanih Paktom o građanskim i političkim pravima.

Postavlja se pitanje koja su konkretna rešenja koja bi nas približila primenjivanju odluke Komiteta za ljudska prava UN?

Kao prvi korak po dobijanju Stava Komiteta u većini država koje su izgubile pred Komitetom za ljudska prava, bilo je zvanično objavljivanje odluke Komiteta,⁹ kao i slanje ove odluke organu koji je prekršio prava iz Međunarodnog Pakta o građanskim i političkim pravima. U slučaju Bodrožić, država još nije obavestila sud koji je osudio Bodrožića o donošenju Stava kojim se nalaže ukidanje presude suda.

Takođe, ugrađivanje novih mehanizama u zakonodavstvo Srbije, po ugledu na odredbe predviđene za sprovođenje odluka Evropskog suda za ljudska prava¹⁰ bi u velikoj meri olakšalo

⁹ Indikativno je da u slučaju Bodrožić, država nije ni prevela Stav Komiteta za ljudska prava (već je kao referentni uzela prevod koji je uradio Komitet pravnika za ljudska prava - YUCOM).

¹⁰ Na ovom mestu se odredbama unetim u Zakon o parničnom postupku i Zakonik o krivičnom postupku mora staviti ozbiljna zamerka da se ne uvodi automatizam sprovođenja odluka ESLJP, već se uvodi procedura preispitivanja presuda od strane Vrhovnog suda, a samim tim se i

sprovođenje odluka ugovornih tela UN i na efikasan način prevazišla postojeća pravna praznina.

Ono što se izdvaja kao zaključak je da gotova rešenja ne postoje, ali preuzimanje dobre prakse ostalih država bi u velikoj meri doprinelo popravljaju slike o Srbiji, kao zemlji koja poštuje preuzete međunarodne obaveze i čini napore kako bi se ispravile posledice kršenja prava iz Pakta o građanskim i političkim pravima.

Milan Antonijević

**PROCEDURE OF IMPLEMENTING DECISIONS OF THE UN
HUMAN RIGHT COMMITTEE AND LEGISLATIVE
DEFICIENCIES**

Summary

The issue here is which are the adequate solutions that would bring us closer to implementing the decision of the Human Rights Committee of the UN? In most countries that have lost a case before the UN Human Rights Committee, the first step was making public the decision and referring it to the body that was charged with violating the Covenant on Civil and Political Rights. The Bodrožić case, as the first and only decision of the UN Human Rights Committee against Serbia, opens the issue of implementation mechanisms and dilemmas concerning the responsibilities of the state toward this body of the UN for not implementing such a decision.

Key words: *United Nations Human Rights Committee. Non implemetation of decisisions of the UN Human Rights Committee. The Bodrožić Case. YUCOM*

ostavlja mogućnost da se izmeni i ne sprovede u potpunosti presuda ESLJP.

UDK: 342.7:929 Bodrožić, Ž.
Izvorni članak

Biljana Kovačević-Vučo*

**OSUĐEN JER NIJE KORISTIO KNJIŽEVNI JEZIK
(SLUČAJ BODROŽIĆ)**

Apstrakt: Sudovi u Kikindi i Zrenjaninu osuđuju novinara Željka Bodrožić za uredu zbog teksta o političaru Dmitra Šegrta. Bodrožić preko YUCOM-a podnosi predstavku Komitetu za ljudska prava UN na osnovu Fakultativnog protokola Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Komitet konstatuje da u uslovima javnih rasprava u demokratskom društvu, a pogotovo u medijima, koje se odnose na ličnosti iz političkog života, Pakt posebnu vrednost pridaje neometanom izražavanju. Iz toga sledi stav da osuda autora, i na njoj zasnovana presuda predstavljaju kršenje člana 19, stav 2 Pakta. Vrhovni sud Srbije odbija kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti javnog tužioca da se ukine ili preinači presude suda u Kikindi i Zrenjaninu.

Ključne reči: Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Član 19. Pakta o građanskim i političkim pravima. Vrhovni sud Srbije. Slučaj Bodrožić.

UVOD

Vrhovni sud Srbije u Beogradu u veću sastavljenom od sudija Dragiše Đorđevića, predsednika veća, Slobodana Rašića, dr Gligorija Spasojevića, mr Sretka Jankovića i Gorana Čavline, članova veća, dana 26.10.2006. ODBIO JE KAO NEOSNOVAN zahtev za zaštitu zakonitosti zamenika republičkog javnog tužioca Jovana Krstića, kojim je tražio da Vrhovni sud Srbije ukine ili preinači presude Opštinskog suda u Kikindi KJ.36/02 od 14.05.2002. i Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. 409/02 od 20.11.2002. tako što će Željka Bodrožića osloboditi optužbe da je izvršio krivično delo uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS na štetu privatnog tužioca Dmitra Šegrta.

Na ovaj način, Vrhovni sud Srbije ne samo da je FORMALNO PRAVNO ZAPEČATIO JEDNU BIROKRATSKU I DEHUMANIZOVANU SUDSKU FARSU već je i ODBIO DA POSTUPI

* Biljana Kovačević-Vučo, advokat, Komitet pravnika za ljudska prava.

PREMA ODLUCI KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA UJEDINJENIH NACIJA, donetoj 2005. godine, povodom ovog konkretnog slučaja.

Želeći da još jednom aktuelizujemo konkretni slučaj BODROŽIĆ, u kome je KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA preko svojih advokata bio uključen od samog početka 2002. godine, kroz ovu kratku studiju slučaja, ŽELIMO I DA UPOZORIMO SRPSKU JAVNOST, ALI I DRŽAVNE ORGANE, DA U SRBIJI JOŠ UVEK NE POSTOJE ODGOVARAJUĆI ZAKONSKI MEHANIZMI ZA PRIMENU ODLUKA MEĐUNARODNIH ORGANA I TELA, UKLJUČUJUĆI I PRESUDE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA.

U nastavku ove analize, pravni tim YUCOM-a ukazuje na sve relevantne detalje koji su bili u vezi sa ovim postupkom. Postupak je započeo još 2002. godine, kada je DMITAR ŠEGRT, nekada visoki funkcioner SPS-a podneo tužbu protiv Bodrožića za izvršeno krivično delo uvrede i klevete, kroz objavljivanje autorskog članka novinara pod nazivom "ROĐENI ZA REFORME" koji je objavljen u lokalnom nedeljniku „KIKINDSKE“.

I. HRONOLOGIJA SLUČAJA NOVINARA ŽELJKA BODROŽIĆA - POČETAK

U lokalnom nedeljniku „Kikindske“, 11. januara 2002, objavljen je tekst pod nazivom „ROĐENI ZA REFORME“ u kome je autor Željko Bodrožić opisao političku scenu koja je obeležila prvu godinu tranzicije u Kikindi. Rezigniran činjenicom da se posle demokratskih promena ništa značajno nije promenilo, jer su na čelu nove demokratske vlasti ostali čelnici stare, Bodrožić se indigniran dešavanjem u Kikindi, kritički osvrnuo na tadašnje stanje u ovom gradu. Između ostalih Kikindžana koje je „prozvao“ u svom autorskom tekstu, a koji su na ovaj ili onaj način bili povezani sa politikom i Miloševićevim režimom, Bodrožić je kao primer dešavanja na tadašnjoj političkoj sceni u Kikindi pomenio i nekadašnjeg člana Sekretarijata Izvršnog odbora Socijalističke partije Srbije i direktora fabrike „Toza Marković“ Dmitra Šegrta.

Samo dan kasnije, DMITAR ŠEGRT je u svojstvu privatnog tužioca podneo Opštinskom sudu u Kikindi tužbu protiv Bodrožića, okrivljujući ga, da je u spornom tekstu o tužiocu izneo: „..Nakon što je Tozine milione spisko na kampanju SPS-a i JUL-a i na druge partijske igrarije, nakon što mu je Sloba, pre nego što su ga „skembali“ u haški zatvor, tepao „moj drug DMITAR“, nakon što je sa Šešeljom organizovao proteste zbog „ćorkiranja“ druga Slobe, nakon zvezdanih

partijskih trenutaka koje je doživeo u prvoj polovini prošle godine (postao šef Socijalista u saveznom parlamentu i član najužeg rukovodstva), uvidevši da „nema više trte-mrte“, odlučio je da „pokaže srednji prst“ svojoj partiji i postane „veliki pobornik“ reformi koje sprovodi Vlada druga, ops-gospodina kancelara Đinđića...“ te da je na opisan način, Bodrožić izvršio krivično delo uvrede i klevete iz čl. 92 st. 2 i 93 st. 2. u to vreme važećeg Krivičnog zakona Srbije i tražio od suda da ga za navedena dela ogласe krivim.

Željko Bodrožić, povodom podnete tužbe obratio se Komitetu pravnika za ljudska prava (YUCOM), tražeći angažovanje.

II. PRESUDA OPŠTINSKOG SUDA U KIKINDI

1) Sudija Opštinskog suda u Kikindi Smilja Sarić-Radin ogласila je Željka Bodrožića novinara iz Kikinde krivim za izvršeno krivično delo uvrede iz člana 93. stav 2. KZ Srbije i osudila ga na novčanu kaznu od 10.000,00 dinara (u to vreme Bodrožićeva plata iznosila je 11.000,00 din), kao i na plaćanje sudskog paušala od 2.000,00 dinara i troškove sudskog postupka privatnom tužiocu Dmitru Šegrtu u dodatnom iznosu od 17.575,00.

2) Iako je sudija Smilja Sarić-Radin utvrdila da su svi navodi koje je Željko Bodrožić u svom kritičkom tekstu koji je predmet privatne tužbe o generalnom direktoru IGM Toza Marković, Dmitru Šegrtu tačni i nesporni, kao npr. da je Šegrt bio visoki funkcioner Socijalističke partije Srbije, da je dok je bio u toj partiji, a nakon hapšenja Slobodana Miloševića učestvovao u mitinzima podrške Slobodanu Miloševiću, da je sam Slobodan Milošević pre hapšenja izjavio javno na televiziji da mu je DMITAR Šegrt drug, da postoji izveštaj (koji je upućen anketnom odboru Skupštine Srbije) radnika fabrike Toza Marković (fabrike gde je Šegrt direktor), kao i da postoji zahtev za sprovođenje istrage od strane OJ tužioca protiv Šegrt, zaključila je da je Bodrožić izvršio krivično delo uvrede.

3) Po stavu sudije Smilje Sarić-Radin bez obzira što nema ni laži ni klevete, što su sve činjenice koje je Bodrožić izneo na račun Šegrt tačne, **CEO TEKST JE UVREDLJIV S OBZIROM DA SU REČI KOJE SU UPOTREBLJENE REČI KOJIMA SE ŠTETI ČASTI I UGLEDU TUŽIOCA ŠEGRTA.** Sudija Sarić-Radin dalje smatra **DA SE U OVOM SLUČAJU NE RADI O OZBILJNOJ KRITICI JER UPOTREBLJENI IZRAZI (KOJI SE POSEBNO NAGLAŠAVAJU ZNAKOM NAVODA) NE PREDSTAVLJAJU IZRAZE KOJI SE UPOTREBLJAVAJU U OZBILJNOJ KRITICI.**

4) Sudija Smilja Sarić-Radin nije prihvatila ni Bodrožićevu odbranu da je tekst pisan u sarkastičnom stilu, jer je okrivljeni Bodrožić UPOTREBIO REČI KOJE PREDSTAVLJAJU ŽARGON, A NE KNJIŽEVNI GOVOR KOJI BI BIO PRIMEREN KRITICI. Jednostavnije rečeno, Željko Bodrožić je osuđen za uvredu, iako je sve što je u kritičkom članku rekao o Dmitru Šegrtu tačno, jer nije koristio književni govor.

5) Osim toga, sudija Smilja Sarić-Radin poučava u presudi novinara Željka Bodrožića da NIJE SMEO KORISTITI REČI kao što su SPISKO, SKEMBALI, TEPAO, ČORKIRALI, TRTE-MRTE, SREDNJI PRST, OPS – GOSPODIN, SLOBIN PODUPIRAČ, a naročito da nije smeo posebno da ih naglašava KORISTEĆI ZNAKE INTERPUNKCIJE, ako je želeo da svom tekstu da ozbiljnost.

6) Sudija Smilja Sarić-Radin se posebno osvrće i na slobodu informisanja i zaključuje da ova sloboda predstavlja i obavezu novinara da se u vršenju svoje delatnosti pridržava načela profesionalne etike i društvene odgovornosti.

UKRATKO: IAKO ŽELJKO BODROŽIĆ U SVOM NOVINARSKOM IZVEŠTAVANJU O DMITRU ŠEGRTU NIJE IZNOSIO LAŽNE ČINJENICE, NITI JE IZVRŠIO KRIVIČNO DELO KLEVETE ZA KOJE JE TUŽEN, PO MIŠLJENJU SUDIJE SMILJE SARIĆ RADIN IZVRŠIO JE KRIVIČNO DELO UVREDE **JER JE KORISTIO ŽARGON, A NE KNJIŽEVNI GOVOR** KOJI BI BIO PRIMEREN KRITICI I KORISTIO JE ZNAKE INTERPUNKCIJE KOJE SU DODATNO OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI JER SU NAGLAŠAVALE ŽARGON KOJI JE NOVINAR ŽELJKO BODROŽIĆ KORISTIO. TAKO SE DESILO DA JE ŽELJKO BODROŽIĆ PRVI NOVINAR U ISTORIJI SRPSKOG NOVINARSTVA KOJI JE TAČNO IZVEŠTAVAJUĆI OSUĐEN ZBOG TOGA ŠTO NIJE KORISTIO KNJIŽEVNI JEZIK PO UKUSU SUDIJE SMILJE SARIĆ RADIN.

Na presudu Opštinskog suda u Kikindi, advokati YUCOM-a, kao punomoćnici tuženog Bodrožića, blagovremeno su izjavili žalbu Okružnom sudu u Zrenjaninu.

III. PRESUDA OKRUŽNOG SUDA U ZRENJANINU

Okružni sud u Zrenjaninu, u veću sastavljenom od predsednika veća, sudije Velimira Mijatovića, i sudija Miše Popovića i Kiš Petera, dana 20.11.2002:

1) Odbija kao neosnovane žalbe branioca i okrivljenog Željka Bodrožića i potvrđuje navedenu presudu Opštinskog suda u Kikindi.

2) Kao najbitniji razlog za odbijanje žalbi Željka Bodrožića i branioca Okružni sud u Zrenjaninu navodi da u ovom predmetu nije bilo potrebno da se odredi veštačenje (na okolnosti da li upotrebljene reči u tekstu Željka Bodrožića imaju uvredljivo značenje), jer je „JEDINO SUD OVLAŠĆEN DA OCENI DA LI REČI NAPISANE U NAVEDENOM TEKSTU OKRIVLJENOG IMAJU UVREDLJIVO ZNAČENJE I TO PRVENSTVENO SA ASPEKTA ZNAČENJA REČI U SVAKODNEVNOM GOVORU, TE JE OVDE SUVIŠNO BILO KAKVO VEŠTAČENJE STRUČNJAKA ŠTA JE SADRŽINA I SMISAO POJEDINIH REČI.“

3) Okružni sud zatim detaljno obrazlaže i zašto su pojedine reči koje je okrivljeni Bodrožić upotrebio uvredljive, pa tako: - „spisko“ jeste uvredljivo jer označava „neopravdano trošenje novca ili neracionalno trošenje novca – proćerdavanje“, a to vređa tužioca Šegrtka kao rukovodioca.

Deo teksta u kome okrivljeni Bodrožić konstatuje da je tužilac Šegrt pokazao „srednji prst“ svojoj partiji (misli se na Miloševićevu Socijalističku partiju Srbije pošto je Milošević svrgnut sa vlasti), sud kvalifikuje kao „simbolično pokazivanje muškog polnog organa, kao nekulturan gest osobe koja to čini“. Sud dalje navodi da kada se za nekog kaže da pokazuje srednji prst, onda se ta osoba želi prikazati kao nekulturna i primitivna, a ako je osoba koja se optužuje da je pokazala srednji prst stvarno i pokazala srednji prst, onda je bilo „osnova za krivičnu odgovornost te osobe“, ali Željko Bodrožić i pored toga nema prava da takvu osobu prikazuje kao primitivnu i nekulturnu tako što će reći da je pokazao srednji prst.

Okružni sud posebno analizira reč „tepao“ i zaključuje da to što je Bodrožić rekao da je Sloba (misli se na Slobodana Miloševića) „tepao moj drug Dmitar“ znači da okrivljeni Bodrožić tužioca Šegrtka svodi na nivo deteta jer u svakodnevnom životu se samo deci tepa, a svođenje tužioca na uzrast deteta je nesumnjivo omalovažavanje jer je tužilac „zrela, odgovorna i odrasla osoba.“

4) Ukazivanje Bodrožića i njegovog branioca da je Šegrt u svojim govorima koristio govor mržnje, po mišljenju žalbenog veća Okružnog suda u Kikindi je apsolutno irelevantno, jer svi oni koji su povređeni govorom mržnje Dmitra Šegrtka mogli su da traže sudsku zaštitu, njegovi govori su mogli biti podvrgnuti kritici, „ali se ne mogu

koristiti za omalovažavanje i vređanje privatnog tužioca, kao i vređanje njegovog dostojanstva, jer dostojanstvo i čast čoveka niko ne može oduzeti.“

5) Okružni sud u obrazloženju a povodom „srednjeg prsta“ izriče i ovu ocenu u odbranu časti i dostojanstva čoveka „...sve do nedavno osuđenima za zločin se mogla izreći i smrtna kazna, ali sve do trenutka lišavanja života osuđeni je imao pravo na ljudsko dostojanstvo.“

6) Okružni sud smatra da je NAMERA OMALOVAŽAVANJA vidljiva, što proizilazi iz izbora reči koje „IMAJU UVREDLJIVU SADRŽINU I KOJE SU U NOVINARSKOM TEKSTU POSEBNO STAVLJENE I POD ZNAKE NAVODA JASNO JE STAVLJEN NAGLASAK NA ZNAČENJE OVIH REČI KOJE SU IMALE UVREDLJIVO ZNAČENJE.“

7) Presudom Okružnog suda u Zrenjaninu odluka suda postaje pravosnažna i protiv nje se ne mogu izjavljivati redovni pravni lekovi.

IV. INICIJATIVA ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI PODNETA REPUBLIČKOM JAVNOM TUŽIOCU

Mesec dana kasnije, 30.12.2002. godine, Željko Bodrožić, preko svojih punomoćnika - advokata YUCOM-a, pokreće inicijativu da Republički javni tužilac protiv navedenih presuda podigne zahtev za zaštitu zakonitosti, ali njegov predlog zamenik Republičkog državnog tužioca dr Ljubomir Prelić odbija 22. aprila 2003.godine (KTZ br.987/02 od 24. februara 2003) s kratkim obrazloženjem da nije pronađen osnov za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti ni protiv presude Opštinskog suda u Kikindi, ni protiv presude Okružnog suda u Zrenjaninu kojima je Željko Bodrožić oglašen krivim.

Međutim, Bodrožić sa advokatima YUCOM-a, nastavlja borbu za pravdu.

V. PREDSTAVKA KOMITETU ZA LJUDSKA PRAVA UN

Nakon što su sva pravna sredstva za zaštitu prava iscrpljena, 11.05.2003 godine advokat Komiteta pravnika za ljudska prava (YUCOM) u ime Željka Bodrožića, podnosi predstavku Komitetu za ljudska prava UN na osnovu Fakultativnog protokola Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima kojom se traži da Komitet utvrdi da je Srbija (tada Srbija i Crna Gora) ugrozila slobodu izražavanja koja je garantovana članom 19. Međunarodnog Pakta o

građanskim i političkim pravima. Predmet pred Komitetom UN za ljudska prava je zaveden pod brojem 1180/2003.

VI. ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA UN

Komitet za ljudska prava UN na 85. zasedanju od 17. oktobra do 3. novembra 2005. godine usvaja Stav od 31.10.2005. povodom predstavke Željka Bodrožića:

1) da država (Srbija i Crna Gora) nije dala dovoljno argumenata da je bio potreban krivični progon i osuda za krivično delo uvrede kao neophodne mere za zaštitu prava i ugleda g Šegrt, da u članku Željka Bodrožića prilikom izražavanja njegovog mišljenja nije došlo do neopravdanog narušavanja prava i ugleda g Šegrt, a pogotovo ne za primenu krivične sankcije.

2) Komitet posebno konstatuje da U USLOVIMA JAVNIH RASPRAVA U DEMOKRATSKOM DRUŠTVU, A POGOTOVO U MEDIJIMA, KOJE SE ODOSE NA LIČNOSTI IZ POLITIČKOG ŽIVOTA, PAKT POSEBNU VREDNOST PRIDAJE NEOMETANOM IZRAŽAVANJU. IZ TOGA SLEDI STAV DA OSUDA AUTORA, I NA NJOJ ZASNOVANA PRESUDA NA PREDMETNOM SLUČAJU, PREDSTAVLJAJU KRŠENJE ČLANA 19, STAV 2 PAKTA.

3) U SKLADU SA ČLANOM 2, STAV 3 PAKTA, DRŽAVA JE DUŽNA DA AUTORU OBEZBEDI DELOTVORAN PRAVNI LEK, uključujući i: a) UKIDANJE OSUDE, b) RESTITUCIJU KAZNE NA KOJU JE AUTOR BIO PRIMORAN, c) NAKNADU SUDSKIH TROŠKOVA KOJE JE AUTOR PLATIO, kao i d) KOMPENAZACIJU ZA KRŠENJE PRAVA UTVRĐENIH PAKTOM.

4) Komitet za ljudska prava UN podseća da je potpisivanjem Fakultativnog protokola država priznala nadležnost Komiteta, te da tako ima obavezu da svim pojedincima na svojoj teritoriji obezbedi prava priznata Paktom, ali i da Komitet za ljudska prava UN očekuje da: a) U ROKU OD 90 DANA DRŽAVA POTPISNICA DA INFORMACIJE O MERAMA KOJE JE PREDUZELA DA SE OVI STAVOVI SPROVEDU U DELO, b) KAO I DA SE DRŽAVA OBAVEŽE DA OVE STAVOVE KOMITETA OBJAVI.

VII. ODGOVORI I PREPISKA SA MINISTARSTVOM PRAVDE ILI ODBIJANJE PREUZIMANJA ODGOVORNOSTI

1) Dva dopisa Ministarstva pravde. Umesto da postupi po svojim obavezama preuzetim potpisivanjem Fakultativnog protokola

na osnovu odluke Komiteta za ljudska prava UN, država sprovodi jednu opstruirajuću i dehumanizovanu birokratsku proceduru s očiglednim ciljem da minimalizuje značaj odluke Komiteta za ljudska prava UN i da onemogući Željka Bodrožića u ostvarivanju prava. Tako, ako ne na bezobziran, u svakom slučaju neuviđavan način, istoga dana, sa isti datumom stižu dva skoro identična dopisa Ministarstva pravde Republike Srbije.

Dopis 1. Na ime Željka Bodrožića, šalje sektor za normative poslove i međunarodnu saradnju (br. 700-00-156/2003-08, od 21.01.2006), kojim se Željko Bodrožić obaveštava da je Ministarstvo pravde od strane Ministarstva spoljnih poslova dobilo oduku Komiteta UN i da se zato poziva da: U ROKU OD 15 DANA DOSTAVI MINISTARSTVU PRAVDE ZAHTEV ZA ODGOVARAJUĆE OBEŠTEĆENJE SHODNO ODLUCI KOMITETA. Ovaj dopis potpisuje državni sekretar Branislav Bjelica.

Dopis 2. Na ime Željka Bodrožića, šalje sektor za normative poslove i međunarodnu saradnju (br. 700-00-156/2003-08, od 21.01.2006, isti broj i isti datum kao i prethodno navedeni dopis), kojim se Željko Bodrožić obaveštava da je Ministarstvo pravde od strane Ministarstva spoljnih poslova dobilo oduku Komiteta UN i da se zato poziva da: U ROKU OD 15 DANA DOSTAVI MINISTARSTVU PRAVDE ZAHTEV ZA ISPLATU TROŠKOVA NOVČANE KAZNE I SUDSKIH TROŠKOVA KOJE JE PLATIO PO PRAVOSNAŽNOJ PRESUDI OPŠTINSKOG SUDA U KIKINDI. Ovaj dopis potpisuje pomoćnik ministra Aleksandra Popović.

2) Odgovor YUCOM-a i urgencija. Imajući u vidu činjenicu da su iz Ministarstva pravde stigla dva dopisa pod istim brojem, iz istog odeljenja, ali bitno različite sadržine u pogledu zahteva koje autor Željko Bodrožić treba da podnese Ministarstvu pravde, YUCOM je 17.02.2006. povodom nejasnoće u dopisima i njihove nesaglasnosti sa odlukom Komiteta za ljudska prava UN, zatražio sastanak sa predstavnicima Ministarstva pravde kako bi se postigao odgovarajući sporazum. Sporazum bi, po predlogu YUCOM-a, trebalo da predstavlja dostavljanje realnih troškova koje je Bodrožić imao tokom i povodom postupka, ali i dogovor oko materijalne satisfakcije, odnosno kompenzacije koju je Željko Bodrožić imao povodom kršenja njegovih ljudskih prava. YUCOM je predložio da dostavi uporedno pravne pokazatelje u sličnim slučajevima i da kompenzacija ne bude nerealna u odnosu na situaciju u državi. YUCOM je tražio i da se utvrdi način objavljivanja odluke Komiteta za ljudska prava UN, što takođe predstavlja obavezu države.

Kako Ministarstvo pravde nije odgovorilo na ovaj zahtev, YUCOM, 05. aprila 2006. godine podnosi urgenciju, s molbom da se još jednom razmotri predlog za održavanje sastanka.

3) Zajednička reakcija YUCOM-a i NUNS-a. Kako se slučaj Bodrožić nije razvijao u smislu poštovanja obaveza koju je država preuzela potpisivanjem Fakultativnog protokola, YUCOM zajedno sa NUNS-om, reaguje. Tako je 10. avgusta 2006. podnet zahtev za pristup informaciji od javnog značaja kojim se zahtevao odgovor na pitanja - koje mere je do sada Ministarstvo pravde preduzelo, u skladu sa pomenutom odlukom, da li je dopis YUCOM-a, upućen 17.02.2006 Ministarstvu pravde - Sektoru za međunarodnu saradnju, zaveden u ministarstvu i da li je neki organ razmatrao zahteve YUCOM-a. YUCOM je istovremeno tražio da se omogući uvid u prepisku Ministarstva pravde sa Komitetom za ljudska prava UN.

4) Odgovor ministra Pravde Zorana Stojkovića poslat NUNS-u. Ministar pravde Zoran Stojković, 24. avgusta 2006. godine, šalje dopis NUNS-u koji je prosleđen i YUCOM-u, kao odgovor na postavljen zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Ministarstvo pravde je obavestilo da u nadležnosti istog nije obaveštavanje o preduzetim merama za sprovođenje stanovišta Komiteta za ljudska prava UN, već da je to u nadležnosti Službe za ljudska i manjinska prava. S druge strane, Ministar pravde je objasnio da je do ovakve odluke Komiteta došlo zbog propusta Ministarstva spoljnih poslova da Komitetu dostavi informacije i stavove o predstavci a koje je, tadašnji ministar pravde, dr Vladan Batić dostavio Ministarstvu spoljnih poslova, ali ga ono nije prosledilo Komitetu.

Uz ovaj dopis Ministarstvo pravde prilaže i pres kliping koji sadrži informacije o neprihvatanju odluka Komiteta od strane nekih zemalja kao što su Australija, Koreja, Šri Lanka, Filipini, Češka, Kanada i Austrija s očiglednim ciljem da se omalovaže ne samo naponi Željka Bodrožića, YUCOM-a i NUNS-a nego i da se izvrigne podsmehu svaki pokušaj ostvarivanja ljudskih prava pred organima UN.

Ministar pravde dalje u dopisu sasvim neprimereno pravda nereagovanje Ministarstva činjenicom da Željko Bodrožić nije opredelio svoj imovinskopravni zahtev (to se odnosi na ona dva bitno različita dopisa koja su poslata iz Ministarstva pravde i na koje je YUCOM odgovorio predlogom da se održi sastanak) a da na zahtev YUCOM-a o održavanju sastanka povodom određivanja visine naknade nije odgovoreno jer smatraju da YUCOM nije legitimisan da takav zahtev postavi.

I na kraju, Ministarstvo pravde smatra da će, s obzirom da je pokrenut postupak za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom Srbije, „OD ODLUKE VRHOVNOG SUDA SRBIJE ZAVISITI BUDUĆE POSTUPANJE NADLEŽNIH DRŽAVNIH ORGANA U VEZI SA STANOVIŠTEM KOMITETA.“

5) Ponovni poziv Ministarstvu pravde da se organizuje sastanak povodom slučaja Bodrožić. YUCOM (07.12.2006) ponovo poziva predstavnike ministarstava da organizuje sastanak u cilju rešavanja slučaja Željka Bodrožića, a u skladu sa odlukom Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija.

Nakon toga Ministarstvo pravde 26.12.2006. upućuje podnesak YUCOM-u u kome se navodi to da MINISTARSTVO PRAVDE NIJE NADLEŽNO ZA SPROVOĐENJE ODLUKA, ODNOSNO GLEDIŠTA TELA UN, VEĆ SLUŽBA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA. Pored toga, Ministarstvo ponovo navodi da je u pisarnici Vrhovnog suda Srbije dobilo obaveštenje da postupak za zaštitu zakonitosti još uvek nije završen i da do odluke tog suda zavisi dalje postupanje nadležnih državnih organa u vezi sa navedenim gledištem (potpisao državni sekretar Bjelica).

VIII. ZAHTEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI REPUBLIČKOG JAVNOG TUŽIOCA

U međuvremenu: Zamenik republičkog javnog tužioca, Jovan Krstić, 4. jula 2006. podnosi zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Srbije protiv pravosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K-36/02 od 14.05.2002. i presude Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. br. 409/02 od 20.11.2002. "zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP i povrede krivičnog zakona iz člana 369. tačka 1. ZKP u vezi člana 96. stav 1. KZ RS, učinjenih na štetu okrivljenog Željka Bodrožića". Zamenik Republičkog javnog tužioca Jovan Krstić ukazuje da iz sadržine pobijanih presuda ne proizilazi da je Bodrožić, samom činjenicom da je nešto izneo, uvredio Šegrt, zatim da iz presude ne proizilazi zaključak da je Bodrožić imao nameru da omalovaži Šegrt, kao i da Šegrt kao javna ličnost - visokorangirani političar u okolnostima javne debate uživa manji stepen zaštite u pogledu kritike koja mu se upućuje. Tužilac se u zahtevu poziva i na međunarodno pravo i na slobodu informisanja kao jedan od stubova slobodnog i demokratnog društva.

IX. ODLUKA VRHOVNOG SUDA SRBIJE

Vrhovni sud Srbije u presudi od 26.10.2006. godine, koja je primljena u Opštinskom sudu u Kikindi 08.februara 2007. godine ODBIJA KAO NEOSNOVAN ZAHTEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI REPUBLIČKOG JAVNOG TUŽIOCA. Ovu presudu donosi petočlano veće u sastavu: Dragiša Đorđević, kao predsednik veća, Slobodan Rašić, dr Gligorije Spasojević, mr Sretko Janković i Goran Čavlina kao članovi veća.

U obrazloženju presude Vrhovni sud iznosi NOTORNU NEISTINU da je sednica održana U ODSUSTVU UREDNO OBAVEŠTENIH REPUBLIČKOG JAVNOG TUŽIOCA, OKRIVLJENOG ŽELJKA BODROŽIĆA I NJEGOVOG BRANIOCA ADVOKATA BILJANE KOVAČEVIĆ-VUČO, JER NI ŽELJKO BODROŽIĆ NI NJEGOV BRANILAC NISU OBAVEŠTENI O SEDNICI VEĆA VRHOVNOG SUDA, PA OSTAJE ZAKLJUČAK DA VEROVATNO NIJE NI REPUBLIČKI JAVNI TUŽILAC. Sva je prilika, a sudeći po šturom obrazloženju presude Vrhovnog suda Srbije, da se na ovaj način želelo pokazati kako ni same stranke nisu bile zainteresovane, pa ni da odluka Vrhovnog suda nema neki veliki značaj.

Vrhovni sud se, obrazlažući presudu na manje od pola stranice, uopšte ne poziva na odluku Komiteta za ljudska prava UN (što ne čini ni Republički javni tužilac, ali se zato poziva na međunarodne standarde) i uz konstataciju da se u prvostepenoj presudi detaljno navode i opisuju radnje izvršenja krivičnog dela uvrede, kao i da su iznete reči štetile časti i ugledu privatnog tužioca i imaju uvredljiv karakter (...) kao i da se u obe pobijane presude detaljno obrazlaže postojanje namere omalovažavanja, zaključuje da nije bilo mesta primeni odredbi na koje se javni tužilac poziva u zahtevu.

X. ZAKLJUČAK

1) Slučaj Željko Bodrožić najbolje pokazuje nespornost države da primeni odluke međunarodnih organa, odnosno, u ovom slučaju, Komiteta za ljudska prava UN. Srbija, kao pravni sledbenik SRJ, odnosno Srbije i Crne Gore je potpisnica Fakultativnog protokola na Pakt o građanskim i političkim pravima, i kao takva obavezna da poštuje nadležnost Komiteta za ljudska prava UN.

2) Ovaj slučaj je utoliko značajniji jer je predstavka Komitetu za ljudska prava UN podignuta u vreme kada SRJ nije ratifikovala Evropsku konvenciju o ljudskim pravima pa nije postojala mogućnost

da se Željko Bodrožić obrati Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, ali je jedina predstvaka sa prostora bivše Jugoslavije koja je ikada uložena pred Komitetom i jedina na osnovu koje je Komitet za ljudska prava UN utvrdio da postoji kršenje ljudskih prava iz Pakta o građanskim i političkim pravima.

3) Nažalost, uporno ignorisanje od strane države (Srbije) ove značajne i jedine odluke od strane Komiteta za ljudska prava UN na prostorima bivše Jugoslavije, pokazuje da će se i odluke Evropskog suda za ljudska prava teško primenjivati, jer mehanizmi koje predviđa Zakonik o krivičnom postupku, odnosno Zakon o parničnom postupku, u obliku vanrednih pravnih lekova koji se ulažu Vrhovnom sudu Srbije, ostavljaju mogućnost meritornog odlučivanja od strane domaćih sudova o odlukama međunarodnog suda koje imaju supremaciju u odnosu na domaće sudove.

4) Ukratko, Vrhovni sud će moći da odbije, preinači ili ukine presude nižestepenih sudova, po vanrednim pravnim lekovima, što znači da će odlučivati meritorno kao i u svim drugim predmetima i neće imati obavezu da direktno i obavezno primenjuje odluku Suda za ljudska prava u Strazburu, a u slučaju ponavljanja postupka takvu mogućnost će imati prvostepeni sudovi. Na ovaj način stranke za koje se utvrdi da im je država kršila ljudska prava neće imati nikakve garancije da će odluka Evropskog suda za ljudska prava i biti primenjena.

5) Posebno zabrinjava činjenica da je Ministar pravde Zoran Stojković već izjavio da ne postoji mogućnost da država preuzme na sebe odgovornost za primenjivanje odluka Evropskog suda za ljudska prava, jer bi to značilo mešanje drugih grana vlasti u sudsku vlast.

6) Na ovaj način obesmišljena je uloga i značaj Evropskog suda za ljudska prava, a domaći sudovi čije su odluke predmet odlučivanja pred Evropskim sudom za ljudska prava, su oni koji mogu odluku Evropskog suda da ponište i obesmisle.

7) Predlažemo da se u pravni sistem ugrade mehanizmi koji će omogućiti direktnu primenu odluka Evropskog suda za ljudska prava i organa UN, kako bi se izbegla manipulacija od strane onih koji su bili predmet ocene od strane međunarodnih institucija i kako bi se strankama čija su ljudska prava povređena omogućilo zadovoljenje pravde koje im je država uskratila.

Biljana Kovačević-Vučo

**CONVICTED BECAUSE HE DID NOT USE PROPER
LANGUAGE
(THE BODROŽIĆ CASE)**

Summary

Courts in Kikinda and Zrenjanin sentence journalist Željko Bodrožić for insult of politician Dmtar Šegrt. Bodrožić, represented by YUCOM, initiates procedure before the UN Human Rights Committee on grounds of the Optional Protocol of the Covenant on Civil and Political Rights. The Committee rules that in conditions of public debates in a democratic society regarding issues related to public political figures and the press, the Covenant puts emphasis on freedom of expression. As consequence, the sentencing of the journalist represents a violation of Article 19, Para. 2 of the Covenant. However, the Supreme Court of Serbia rejects as ungrounded the request of the public attorney to annul the decisions of the courts in Kikinda and Zrenjanin.

Key words: *United Nations the Human Rights Committee. Article 19 of the Covenant on Civil and Political Rights. The Supreme Court of Serbia. The Bodrožić Case.*

II. MEĐUNARODNI INSTRUMENTI

MEĐUNARODNI PAKT O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA (izvod)*

(.....)

DRUGI DEO

Član 2.

1. Države ugovornice ovog Pakta **obavezuju se da poštuju i da zajamče prava priznata u ovom Paktu svim pojedincima** koji se nalaze na njihovoj teritoriji i potpadaju pod njihovu vlast bez ikakvog razlikovanja, naročito u pogledu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili svakog drugog ubeđenja, nacionalnog ili društvenog porekla, imovine, rođenja ili drugog statusa.

2. Države ugovornice ovog Pakta se obavezuju da, u skladu sa svojim ustavnim postupcima i sa odredbama ovog Pakta, preduzmu potrebne korake radi usvajanja takvih mera zakonodavnog ili drugog karaktera, pogodnih da se ostvare prava priznata u ovom Paktu koja još nisu predviđena.

3. Države ugovornice ovog Pakta se obavezuju da:

a) obezbede svakom licu čija prava i slobode priznate ovim Paktom budu povređeni, da raspolaže pravom delotvorne žalbe čak i onda kada bi povredu počinila lica koja su radila u obavljanju svojih službenih dužnosti;

b) obezbede da nadležna sudska, upravna ili zakonodavna vlast, ili svaka druga vlast koja je prema zakonodavstvu države nadležna, rešava o pravima lica koje ulože žalbu i da razvijaju mogućnosti sudskih pravnih lekova.

c) da obezbede da nadležne vlasti postupe po svakoj žalbi koja se usvoji kao opravdana.

* Usvojen i otvoren za potpisivanje i ratifikovanje ili pristupanje rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 2200A (XXI) od 16. decembra 1966 godine; stupio na snagu 23. marta 1976. godine u skladu sa članom 49.; Službeni list SFRJ (Međunarodni ugovori) Br. 7/1971.

(.....)

Član 5.

1. Nijedna odredba ovog Pakta ne može se tumačiti tako da podrazumeva za neku državu, grupu ili pojedinca ma kakvo pravo da se oda kakvoj delatnosti ili da izvrši neki čin kojim se teži uništenju prava i sloboda priznatih u ovom Paktu ili ograničenjima širim nego što su predviđena pomenutim Paktom.

2. **Ne može se dopustiti nikakvo ograničenje ili odstupanje** od osnovnih ljudskih prava priznatih ili koja su na snazi u nekoj državi ugovornici ovog Pakta na osnovu zakona, konvencija, propisa ili običaja, pod izgovorom da ih ovaj Pakt ne priznaje ili ih priznaje u užem obimu.

(.....)

Član 19.*

1. Niko ne može biti uznemiravan zbog svoga **mišljenja**.

2. Svako ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo podrazumeva slobodu traženja, primanja i širenja obaveštenja i ideja svake vrste, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno, putem štampe ili u umetničkom obliku, ili ma kojim drugim sredstvom po svom izboru.

3. Korišćenje sloboda predviđenih u stavu 2 ovog člana povlači posebne dužnosti i odgovornosti. Ono se, prema tome, može podvrgnuti izvesnim ograničenjima koja ipak moraju biti izričito utvrđena zakonom i koja su neophodna: a) za poštovanje prava ili ugleda drugih lica; (...)

(.....)

ČETVRTI DEO**

Član 28.

1. Uspostavlja se Komitet za ljudska prava (dalje u ovom Paktu nazvan: Komitet). Ovaj Komitet će se sastojati od osamnaest članova i vršiće niže određene dužnosti.

* Stavom Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija od 31. oktobra 2005, utvrđeno je da je Republika Srbija prekršila član 19. u slučaju Bodrožića

** Četvrtim Delom Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima ustanovljen je Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija

2. Komitet će biti sastavljen od državljana država ugovornica ovog Pakta koji moraju da budu ličnosti visokih moralnih osobina i priznate upućenosti u oblasti ljudskih prava. Vodiće se računa o korisnosti koju predstavlja učešće u radu Komiteta izvesnih lica koja imaju pravničko iskustvo.

3. Članovi Komiteta se biraju i zasedaju u ličnom svojstvu.

(.....)

**FAKULTATIVNI PROTOKOL UZ MEĐUNARODNI PAKT
O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA
(izvod)***

Države ugovornice ovog Protokola,

Smatrajući da bi što boljem obezbeđenju postizanja ciljeva Pakta o građanskim i političkim pravima (dalje nazvan "Pakt") i primene njegovih odredaba, odgovaralo da se ovlasti Komitet za ljudska prava, uspostavljen na osnovu četvrtog dela ovog Pakta (dalje nazvan "Komitet"), da primi i razmatra, kao što je predviđeno u ovom Protokolu, predstavke koje potiču od pojedinaca koji tvrde da su žrtve kršenja nekog od prava izloženih u Paktu,

Sporazumele su se o sledećem:

Član 1.

Svaka država ugovornica Pakta koja postane strana ugovornica ovog Protokola **priznaje da je Komitet nadležan da prima i razmatra predstavke koje potiču od pojedinaca** koji spadaju pod njenu nadležnost a koji tvrde da su žrtve kršenja od strane te države ugovornice bilo kog prava navedenog u Paktu. Komitet neće primati nikakva saopštenja koja se tiču države ugovornice Pakta koja nije stranka ovog Protokola.

* Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima usvojen je Rezolucijom Generalne skupštine UN br. 2200A (XXI) od 16. decembra 1966. godine. Vidi: Zakon o potvrđivanju Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima ("Službeni glasnik SRJ" - Međunarodni ugovori, Broj 4/01).

Član 2.

Pod uslovom iz odredaba člana 1. **svaki pojedinac** koji tvrdi da je žrtva kršenja ma koga od prava navedenih u Paktu i koji je iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva, može podneti Komitetu na razmatranje pismenu predstavku.

Član 3.

Komitet neće prihvatiti nijednu predstavku podnetu na osnovu ovog Protokola ako je nepotpisana ili za koju smatra da predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje takvih predstavi, ili da je nespojiva s odredbama Pakta.

Član 4.

1. Pod uslovima iz odredaba člana 3. Komitet **stavlja do znanja** svaku predstavku koja mu je podneta državi ugovornici ovog Protokola za koju se navodi da je prekršila neku od odredaba ovog Pakta.

2. U toku sledećih šest meseci pomenuta država će dostaviti Komitetu pismena objašnjenja ili izjave rasvetljavajući pitanje i navodeći, prema potrebi, sve mere koje je eventualno preduzela da bi popravila situaciju.

Član 5.

1. **Komitet će razmotriti predstavke** primljene na osnovu ovog Protokola vodeći računa o svim pismenim obaveštenjima koja su mu podneli pojedinci i zainteresovana država.

2. Komitet neće razmatrati nijednu predstavku pojedinaca ako se nije uverio:

a) da se isto pitanje već ne razmatra u postupku pred nekim drugim međunarodnim organom za ispitivanje ili rešavanje,

b) da je pojedinac iscrpeo sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva. Ovo se pravilo ne primenjuje ako je postupak po žalbi produžen preko razumnog roka.

3. Komitet će održavati nejavne sednice kada bude razmatrao predstavke predviđene ovim Protokolom.

4. Komitet će upoznati sa svim što je ustanovio zainteresovanu državu ugovornicu i pojedinca.

(.....)

III. Država na koju se predstavka odnosi/članovi koji su prekršeni/domaći pravni lekovi

Naziv države potpisnice Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i Fakultativnog protokola protiv koje je podneta predstavka.

Članovi Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji su navodno povređeni.

Koraci preduzeti od strane ili u ime navodne žrtve/žrtava koji su preduzeti da bi se iscrpeli svi domaći pravni lekovi (ako je moguće, priložiti kopije svih sudskih i upravnih odluka):

Ako domaći pravni lekovi nisu iscrpni, objasniti zašto:

IV. Druga međunarodna postupanja

Da li je isti predmet podnet na razmatranje na osnovu neke druge od mogućih procedura ili međunarodne istrage ili rešavanja sporova (npr. Interameričkoj komisiji za ljudska prava, Evropskom sudu za ljudska prava)? Ako jeste, kada i sa kojim rezultatima:

V. Činjenice na kojima se temelji predstavka

Podroban obis činjenica o navodnom kršenju ili kršenjima (uključujući važne datume):

Potpis
podnosioca

III. SLUČAJ BODROŽIĆ - DOKUMENTI

III. (1) ODLUKE SUDOVA SRBIJE U SLUČAJU BODROŽIĆ

1.1. PRESUDA OPŠTINSKOG SUDA U KIKINDI (14. MAJ 2002)

OPŠTINSKI SUD KIKINDA

Broj: K.36/02

Dana: 14.05.2002. god.

K I K I N D A

U IME NARODA!

Opštinski sud u Kikindi, po sudiji Sarić-Radin Smilji sa zapisničarem Berbakov Jelenom u krivičnom predmetu protiv okrivljenog BODROŽIĆ ŽELJKA iz Kikinde kojeg brani Ignjatović Dušan advokat iz Beograda zbog krivičnog dela KLEVETE iz čl. 92 st. 2 i krivična dela UVREDE iz čl. 93 st. 2 KZS po privatnoj tužbi privatnog tužioca Šegrt Dmitra iz Kikinde kojeg zastupa Kolarski Slavko advokat iz kikinde na glavnom javnom pretresu održanog dana 14.05.2002. godine nakon sprovedenog dokaznog postupka doneo je i u prisustvu privatnog tužioca, punomoćnika, okrivljenog i branioca javno proglasio sledeću

P R E S U D U

Okrivljeni BODROŽIĆ ŽELJKO zv. „Žulja“ od oca Slobodana i majke Perse, rođj. Mikan, rođen u Kikindi, stanuje u Kikindi, Svetosavska 26/4, rođen 16.03.1970. godine, Jugosloven, državljanin SRJ, novinar, oženjen, otac dvoje mal. dece, pismen, završio gimnaziju, vojsku odsluzio 1990. godine u Beogradu, vodi se u vojnoj evidenciji pri V0 Kikinda, neodlikovan, bez imovine sa zadnjom platom od 11.000,00 dinara, neosudjivan, ne vodi se postupak za drugo krivično delo, na slobodi,

K R I V J E

ŠTO JE:

U nedeljnom listu "Kikinske" u broju od petka 11.01.2002. godine izneo za privatnog tužioca sledeće:

"nakon što je tozine milione spisko na kampanju SPS-a i JUL-a i na druge partijske igrarije nakon što mu je Sloba, pre nego što su ga "skembali" u haški zatvor, tepao "moj drug Dmitar", nakon što je sa Šešeljom organizovao proteste zbog "ćorkiranja" druga Slobe, nakon zvezdanih partijskih trenutaka koje je doživeo u prvoj polovini prošle godine (postao šef socijalista u saveznom parlamentu, član najužeg rukovodstva...) uvidevši da "nema više trte-mrte" odlučio "pokaže srednji prst" u svojoj partiji i postane "veliki pobornik" reformi koje sprovodi vlade druga ops-gospodina kancelara Djindjića, i napisao "još jedan bivši podupirač Slobe" kao i da je u istom listu izneo za privatnog tužioca da je "znan i kao menadžer sa plave banje Dmitar Šegrt".

- čime je učinio krivično delo UVREDA iz čl. 93. st. 2 KZ Srbije

Pa ga sud primenom već navedenog zakonskog propisa i primenom čl.5 st. 2, 33, 39 i 41 KZ Jugoslavije

O S U D J U J E

Na novčanu kaznu u iznosu od 10.000, 00 (desethiljada) dinara.

Koju je dužan platiti u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude pod pretnjom prinudnog izvršenja, a u slučaju da se ona ni prinudnim putem ne može naplatiti, zameniće se u kaznu zatvora računajući svakih započetih 200,00 dinara novčane kazne za jedan dan zatvora.

Na osnovu čl. 196 u vezi sa čl. 193 ZKP obavezuje se orkivljeni na plaćanje sudskog paušala u iznosu od 2.000,00 od 17.575,00 dinara a sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude pod pretnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Privatni tužilac Šegrt Dmitar iz Kikinde je putem svog punomoćnika podneo privatnu krivačnu tužbu kojom je optužio Bodrožić Željka iz Kikinde zbog krivičnog dela klevete iz čl. 92 st. 2 i uvrede iz čl. 93 st. 2 KZS te je predložilo sudu da ga proglasi krivim i osudi ga po zakonu.

Punomoćnik privatnog tužioca je na glavnom pretresu proširio privatnu tužbu za još jedno delo uvrede iz čl. 93 st. 2 KZS koje je učinjeno na isti način kao i prethodni.

U svojoj odbrani na glavnom javnom pretresu okrivljeni Bodrožić Željko priznaje da je autor teksta i da su reči navedene u tužbi njegove. Navodi da je tekst napisan kao ozbiljni komentar o javnim ličnostima na funkcijama u Kikindi, te da je njegov stil pisanja da u tekstove ubacuje sarkazam. U komentaru okrivljeni navodi da je izneo istinu pri čemu navodi da je video izveštaj nakolicine radnika IGM "Toza Marković" upućen Skupštini Vojvodine gde se nalaze i virmani kojima je vršena uplata sa računa IGM "Toza Marković" na račun SPS. Takodje navodi da je svim Kikindjanima poznato da je marketing IGM "Toza Marković" organizovao mitinge SPS-a kao i da je Slobodan Milošević zatvoren u Hagu. Takodje navodi i da je Slobodan Milošević u intervjuu TV "Palmi" rekao reči "moj drug Dmitar". Okrivljeni navodi i da j tužilac bio visoki partijski funkcioner kao i da je napustio partiju. Reči koje je upotrebio u tekstu je upotrebljavao da se ne bi stalno ponavljao i upotrebljavao stereotipne reči. Sud je odredio i sproveo dokazivanje saslušanjem kao svedoka privatnog tužioca Šegrt Dmitra, čitanjem fotokopije strane br. 3 Lista "Kikindske" od 11.01.2002. godine, tekstova objavljenih u listu "Kikindske" i koje je priložio punomoćnik privatnog tužioca, uvidom u članke objavljene u listu "Komuna" od 19.12.1996. godin, 24.02.2000. godine, 25.05.2000. godine. 10.08.2000. godine, 07.09.2000. godine, 14.09.2000. godine i 29. marta 1999. godine, fotokopije članaka iz liste "kikindske" od 01.09.2000. godine i 15.12.2000. godine kao i fotokopiju saopštenja Opštinskog javnog tužilaštva iz Kikinde od 15.03.2002. godine, fotokopiju podneska privatnog tužioca Glavnom odboru Socijalističke partije Srbije, fotokopije članaka iz lista "Kikindske" 07.09.2001. godine i 07.10.2001. godine i fotokopiju predmeta "Lingens" Evropskog suda za ljudska prava, te je nakon svestrane ocene rezultata dokaznog postupka utvrdio sledeće činjenično stanje:

Okrivljeni Bodrožić Željko je autor teksta objavljenog u listu "Kikindske" u broju od 11.01.2002. godine objavljenog na trećoj strani tog lista. U svom tekstu okrivljeni je objavio za privatnog tužioca sledeće: "nakon što je tozine milione spisko na kampanju SPS-a i JUL-a i na druge partijske igrarije, nakon što mu je Sloba, pre nego što su ga "Skembali" u haški zatvor tepao "moj drug Dmitar", nakon što je sa Šešeljom organizovao proteste zbog "ćorkiranja" druga Slobe, nakon zvezdanih partijskih trenutaka koje je doživeo u prvoj polovini prošle godine (postao šef socijaliste u Saveznom parlamentu, član najužeg rukovodstva...) uvidevši da "nema više trte-mrte" odlučio da "pokaže srednji prst" i svojoj partiji i postane "veliki pobornik" reformi koje sprovodi Vlada druga, ops-gospodina kancelara

Djindjića, kao i "još jedan podupirač Slobe" kao i da je u istom listu izneo za privatnog tužioca da je "znan i i kao menadžer sa plave banje Dmitar Šegrt".

Privatni tužilac je generalni direktor IGM "Toza Marković" iz Kikinde, ranije je bio i visoki partijski funkcioner SPS-A koju partiju je napustio. Nekolicina radnika IGM "Toza Marković" je podneo izveštaj Anketnom odboru Skupštine Vojvodine u vezi rada privatnog tužioca kao direktora. Protiv privatnog tužioca stavljen je od strane OJT Kikinda zahtev za sprovođenje istrage. U okviru IGM "Toza Marković" nalazi se "plava banja" koja je osposobljena pre kratkog vremena a na kojoj su se održavali razni koncerti. Sada bivši predsednik države i SPS-a Slobodan Milošević je jednom prilikom dok je još bio na vlasti u intervjuu TV "Palma" rekao "moj drug Dmitar". Bivši predsednik SPS-a i države Slobodan Milošević uhapšen je i odveden na sudjenje u Hag. Privatni tužilac je učestvovao u mitinzima podrške nakon hapšenja i odvođenja Slobodana Miloševića u Hag.

Ovakvo činjenično stanje utvrđeno je na osnovu odbrane okrivljenog izjave privatnog tužioca i ostalih izvedenih dokaza.

U toku postupka je kao nesporno utvrđeno da je okrivljeni autor teksta objavljenog u listu "Kikindske" Nesporno je da je privatni tužilac generalni direktor IGM "Toza Marković", bivši visoki partijski funkcioner SPS-a, partija koju je kasnije napustio. Dok je bio u ovoj partiji a nakon hapšenja i odvođenja Slobodana Miloševića, učestvovao je na mitinzima podrške Slobodanu Miloševiću. Nije sporno da je Slobodan Milošević pre svog hapšenja izjavio za privatnog tužioca u intervjuu TV "Palma" "moj drug Dmitar". Nije sporno da postoji izveštaj upućen Anketnom odboru Skupštine Vojvodine od strane nekolicine radnika IGM "Toza Marković" u vezi rada privatnog tužioca kao direktora kao i da je od strane OJT Kikinda stavljen zahtev za sprovođenje istrage protiv privatnog tužioca nakon prethodnog podnesene krivične prijave.

Privatni tužilac svojom tužbom, a i kasnije, nije opredelio koje od navedenih reči iz teksta predstavljaju reči uvrede a koje klevete objašnjavajući to time što se one prepliću. U toku postupka utvrđene su kao nesporne činjenice vezane za postojanje izveštaja Anketnom odboru Skupštine Vojvodine i zahtev za pokretanje krivičnog postupka nakon prethodnog stavljenog krivične prijave, davanje i deo intervjua Slobodana Miloševića u TV "palma" činjenicu vezane za partijsku pripadnost i partijsku karijeru privatnog tužioca kao i one vezane za hapšenje Slobodana Miloševića, bivšeg predsednika države i SPS. S obzirom na ove nesporne činjenice koje je kao takve

okrivljeni znao s obzirom da je izveštaj anketnom odboru video a za ostale kao novinar i kao gradjanin znao deo privatne tužbe koje tereti okrivljenog za klevetu ne stoji iako u samoj tužbi nisu decidno navedeni reči klevete.

Naime, ukoliko se uzme da su sve upotrebljene reči u tužbi reči klevete, s obzirom na napred utvrdjene nesporne činjenice a za koje je okrivljeni »znao jer ih je video odnosno na drugi način saznao, one su kod njega mogle izazvati osnovanu sumnju da u njih poveruje, naročito što mu je izveštaj pokazan za krivičnu prijavu je saznao iz sredstava javnih informisanja, a zahtevu za sprovođenje istrage je saznao nakon objavljivanja saopštenja OJT o istom a ostale nesporne činjenice je mogao saznati i kao novinar i kao gradjanin iz sredstava javnog informisanja.

I pored toga što je mišljenje suda da u ovom slučaju ne postoji krivično delo klevete, mišljenje je suda da su navedene reči iz teksta, pa i ceo tekst, uvredljive s obzirom da su reči koje su upotrebljene reči kojima se šteti časti i ugledu privatnog tužioca. Iako okrivljeni u svojoj odbrani govori da je tekst objavljen kao ozbiljni novinarski komentar kojom prilikom se koristio sarkazmom, pri čemu se tekst odnosi na javne ličnosti Kikinde, mišljenje je suda da se u ovom slučaju ne radi o ozbiljnoj kritici jer upotrebljeni izrazi (koji se i posebno naglašavaju upotrebom znakova navoda) ne predstavljaju izraze koje bi se upotrebljavali kod ozbiljne kritike nego isti predstavljaju opšte prihvaćene reči koje izazivaju podsmeš i omalovažavanje sredine naročito što su neke od njih i posebno naglašene čime im se pridaje posebna važnost i utiče na čitaoca.

Iako okrivljeni u svojoj odbrani navodi da savremeno novinarstvo upotrebljava reči koje nisu konvencionalne pri čemu za sebe navodi da je njegov stil pisanja korišćenje sarkazma u tekstovima pri čemu takodje navodi da nije želeo da upotrebljavao stereotipne reči da se ne bi stalno ponavljao, ovakva njegova odbrana se ne može prihvatiti. Naime, po mišljenju suda ako je tekst koji je okrivljeni napisao trebao da bude ozbiljna kritika isti u njemu nije mogao koristiti reči koje ne da nisu stereotipne i konvencionalne nego je on ovom prilikom upotrebio reči koje predstavljaju žargon a ne književni govor koji bi bio primeren takvoj jednoj kritici. Takodje napominjem i da ukoliko je okrivljeni želeo da svom tekstu da ozbiljnost, u tom slučaju okrivljeni nije trebao koristiti reči kao što su spisko, skembali, tepao, ćorkirali, trte-mrte, srednji prst, opsgospodina, slobin podupirač, pri čemu je iste i posebno naglašavao koristeći se znakovima interpunkcije pridajući im poseban značaj. S toga kada se u okviru celokupnog sadržaja članka razmotren i ocene

pojedinih izraza koje je okrivljeni upotrebio za privatnog tužioca, mora se zaključiti da je upotreba ovih izraza učinjena u nameri da se privatni tužilac omalovaži i izloži podsmehu te s toga ovaj i ovakav njegov postupak, iako je učinjen u vršenju novinarskog poziva predstavlja krivično delo.

Ne može se prihvatiti niti tvrdnja odbrane gde navode da je tužilac početkom oktobra 2000. godine gestovima koje je uputio kako okrivljenom tako i ostalim prisutnima toga momenta, isto vredjao te da zbog toga nema pravo da i sam u ovom slučaju bude uvredjen.

Ne prihvatljiva je tvrdnja odbrane da nema pravo da se vredja onaj koji je nekada nekog uvredio, te s obzirom na to ne može se isključiti krivična odgovornost okrivljenog s obzirom da je ranije privatni tužilac njega uvredio pri čemu je od toga prošlo više od godinu dana.

U svojoj odbrani okrivljeni se kao novinar poziva i na pravo i slobodu informisanja javnog izražavanja, međutim ova sloboda predstavlja i obavezu novinara da u vršenju svoje delatnosti se pridržavaju načela profesionalne etike i društvene odgovornosti te da postupaju u duhu poštovanja istine i ljudskih prava s obzirom da objavljivanje informacija u kojima se nanosi šteta, časti, ugledu i pravima građanu predstavlja zloupotrebu slobode informacija i povlači krivičnu odgovornost. S toga pravo na slobodu informisanja je ograničeno pravima i slobodama građana vezanih za njihovo ljudsko dostojanstvo, na njihovu čast i ugled.

Punomoćnik privatnog tužioca kao i branilac okrivljenog su u toku postupka priložili fotokopiju novinskih tekstova objavljenih u listovima "Kikindske" i "NIN". Radi se o tekstovima koje je objavljivao okrivljeni i koji su vezani i odnose se na privatnog tužioca. Uvidom u ove tekstove može se zaključiti i o načinu na koji okrivljeni piše, njegovom stilu pisanja kao i o nameri koja proizilazi iz njegovih tekstova a koja potvrđuje ranije mišljenje suda da se prilikom pisanja novinskih tekstova koristi rečima koje izazivaju podsmeh i omalovažavanje onih na koje se tekstovi odnose te u ovim slučajevima predstavljaju povredu časti i uvredu privatnog tužioca koji je najčešće pominjan u njegovim tekstovima.

Branilac okrivljenog je u toku postupka stavio predlog da se kao svedok sasluša Dragoljub Badrljica na okolnost događaja koji se desio 03. oktobra 2000. godine što je sud odbio s obzirom da se radi o događaju koji nije predmet tužbe te bi saslušanje ovog svedoka bilo suvišno i nepotrebno. Branilac je takodje predložio i da se pribave virmani koji se pominju u izveštaju koji je upućen anketnom odboru Skupštine Vojvodine koji predlog je takodje odbijen iz razloga što je

utvrđeno kao nesporno da ovaj izveštaj postoji te bi pribavljanjem izveštaja od NBJ - ZOP Filijala Kikinda bilo suvišno, nepotrebno i postupak bi se time odugovlačio.

S obzirom na ovakvo utvrđeno činjenično stanje sud smatra da je okrivljeni bio autor teksta koji je objavljen u listu "Kikindske" kojim je kako celokupnim tekstom tako i pojedinim rečima, vredjao privatnog tužioca i naneo štetu njegovoj časti i ugledu čime je ostvario sva bitna obeležja krivičnog dela uvreda iz čl. 93 st. 2 KZS za koje ga je delo sud proglasio krivim i osudio ga kao u izreci.

Prilikom odmeravanja kazne sud je okrivljenom cenio sve okolnosti koji na to utiču pa je od olakšavajućih uzeo u obzir da je okrivljeni otac dvoje mal. dece i da do sada nije osuđivan dok od otežavajućih okolnosti nije našao ni jednu koja bi uticala na strožije odmeravanje kazne.

Ceneći stepen društvene opasnosti krivičnog dela i krivičnu odgovornost samog okrivljenog sud smatra da će se zakonska svrha kažnjavanja postići njegovim osuđivanjem na novčanu kaznu u meri za koju smatra da će s obzirom na svoje materijalne prilike biti u stanju da ga plati. Prilikom odlučivanja na ovu vrstu kazne sud je naročito imao u vidu i činjenicu da se okrivljeni bavi novinarskim poslom te da će navedena kazna uticati na njega da ubuduće vodi više računa prilikom obavljanja ovog posla i da ne čini nova ovakva niti druga krivična dela.

Sud je okrivljenog takodje obavezao i na plaćanje sudskog paušala imajući u vidu dužinu trajanja i složenost krivičnog postupka smatrajući da će određeni iznos paušala biti u stanju da ga plati. Okrivljeni je takodje obavezan na snalaženje troškova krivičnog postupka privatnom tužiocu a koji je isti imao angažujući sebi punomoćnika koji je preduzimao radnje u toku postupka te je u odnosu na preduzete radnje uz primenu važeće advokatske tarife i utvrđen iznos njegovih troškova.

Opštinski sud u Kikindi, dana 14.05.2002. godine.

Zapisničar
Berkakov Jelena, s.r.

Sudija
Smilja Sarić-Radin, s.r.

POUKA O PRAVNOM LEKU: Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe Okružnom sudu Zrenjanin u roku od 8 dana od dana prijema presude. Žalba se podnosi u tri primerka putem ovog suda.

**1.2. PRESUDA OKRUŽNOG SUDA U ZRENJANINU
(20. NOVEMBAR 2002)**

OKRUŽNI SUD ZRENJANIN

Broj: Kž. 409/02

Dana: 20.11.2002

Z r e n j a n i n

U IME NARODA

Okružni sud u Zrenjaninu, u krivičnom žalbenom veću, sastavljenom od sudija Velemira Mijatovića, kao predsednika veća, Miše Popovića i Kiš Petera, kao članova veća, sa zapisničarem Slađanom Kiš, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Bodrožić Zeljka iz Kikinde, zbog krivičnog dela iz čl. 93 st. 2 KZRS, rešavajući po žalbi okrivljenog i žalbi branioca okrivljenog, izjavljenim protiv presude Opštinskog suda Kikinda br. K. 36/02 od 14.05.2002 godine, u nejavnoj sednici veća, održanoj dana 20.11.2002 godine, doneo je sledeću:

P R E S U D U

ODBIJAJU SE kao neosnovane:

- žalba okrivljenog BODROŽIĆ ŽELJKA i
- žalba branioca okrivljenog BODROŽIĆ ŽELJKA iz Kikinde,

pa se presuda Opštinskog suda Kikinda br. K. 36/02 od 14.05.2002 godine POTVRĐUJE.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Opštinskog suda Kikinda okrivljeni Bodrožić Željko, zbog krivičnog dela uvrede iz čl. 93 st. 2 KZRS, osuđen je na novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 dinara, uz obavezu plaćanja i troškova postupka.

Protiv ove presude izjavila su žalbe kako okrivljeni, tako i branilac okrivljenog, s predlogom da se prvostepena presuda ukine.

Nakon razmatranja spisa predmeta, ispitujući prvostepenu presudu u delu kojim se pobija žalbom okrivljenog i žalbom branioca okrivljenog, kao i po službenoj dužnosti u smislu odredbi čl. 380 st. 1

ZKP-a, ovaj sud je našao da obe podnete žalbe treba odbiti kao neosnovane iz sledećih razloga.

Na početku samih žalbi odmah je predloženo da je na ovom predmetu potrebno odrediti veštačenje od strane veštaka koji bi dali stručno mišljenje o svim rečima koje okrivljeni kao novinar upotrebio u napisanom članku sa ocenom da li imaju uvredljivo značenje. Ističemo, da je jedino sud ovlašćen da oceni da li reči napisane u navedenom tekstu okrivljenog kao novinara imaju uvredljivo značenje i to prvenstveno sa aspekta značenja reči u svakodnevnom govoru, te je ovde suvišno bilo kakvo veštačenje stručnjaka šta je sadržine smisao pojedinih reči.

Ističemo da je privatna tužba privatnog tužioca u činjeničnom opisu dela propisala prvu polovinu članka pod nazivom „rođeni za reforme“ koje je potpisao okrivljeni kao novinar označavajući da je ovim tekstom okrivljeni kao novinar uvredio privatnog tužioca. Kako je u činjeničnom opisu tužbe kompletno prepisan prvi deo teksta članka novinara okrivljenog, to je sasvim razumljivo da najveći broj upotrebljenih reči i izraza nema uvredljiv karakter, na šta se osnovano i ukazuje podnetim žalbama okrivljenog i branioca kada je vršena ocena smisla pojedinih reči iz navedenog teksta. Sem toga, žalbom se opravdano ukazuje da neke reči i ocene iz teksta novinara-okrivljenog i ne odnose se na ličnost okrivljenog nego na druge osobe.

Međutim, sasvim je izvesno i jasno da jedan broj upotrebljenih reči u navedenom članku koji je potpisao okrivljeni kao novinar imaju izrazito uvredljivo značenje u datom tekstu. Zbog toga i ceo članak novinara kao celina je dobio uvredljiv karakter za privatnog tužioca. Reči koje je upotrebio okrivljeni u članku a koji je izrazito imaju izrazito uvredljiv karakter su: konstatacija da je privatni tužilac „spisko“ Tozine milione. Zatim uvredljiv karakter imaju reči koje kažu za privatnog tužioca da je odlučio da „pokaže srednji prst“ i svojoj partiji.

Takođe uvredljiv karakter ima i navod iz pomenutog teksta novinara da je Sloba (Milošević) „tepao“ moj drug Dmitar.

Navedena reč „spisko“ u datom tekstu imao uvredljivo značenje jer po svojoj sadržini i smislu ona označava, kako to i sama žalba potvrđuje „neopravdano trošenje novca“ ili neracionalno trošenje novca-proćerdavanje. Kako je ova reč upotrebljena za samog okrivljenog, to se njome nesumnjivo govori o negativnoj crti ličnosti okrivljenog kao rukovodioca koji ne vodi računa o poverenoj imovini preduzeća i to je svakako omalovažavanje okrivljenog kao rukovodioca.

Što se tiče dela teksta članka okrivljenog u kome konstatuje da je okrivljeni odlučio da „pokaže srednji prst“ i svojoj partiji ističemo da pokazivanje srednjeg prsta simbolično predstavlja pokazivanje muškog polog organa, kao nekulturni gest, osobe koja to čini.

Ako se za nekog kaže da pokazuje srednji prst, time se želi omalovažavati njegova ličnost predstavljajući tu osobu kao primitivnu i nekulturnu osobu. Ako je nekad ranije ta osoba i učinila takav gest, tada je bilo osnova krivične odgovornosti za uvredu, svake osobe prema kojoj je takav gest učinjen. To međutim, ne daje pravo uvređenom da zbog jednog uvredljivog gesta prema njemu, tu osobu prikazuje kao primitivnu i nekulturnu ličnost, posebno u štampi dostupnoj široj javnosti, kako je to činio okrivljeni kao novinar.

U podnetim žalbama okrivljenog i branioca okrivljenog citiraju se i reči kojima se okrivljeni koristio u svojim političkim govorima, koje se mogu oceniti kao govor mržnje. Povodom ovih navoda žalbe ističemo da je svaki pojedinac koji se smatrao uvređenim takvim govorom mogao tražiti sudsku zaštitu, što je bilo slučajeva u sudskoj praksi. Međutim, privatni tužilac bez obzira na sadržinu svojih govora, i ranije i sada, u svako vreme, ima pravo na svoje dostojanstvo i čast i kao svaki pojedinac i građanin član društva. Ranije govori privatnog tužioca mogu se podvrći kritici i analizi, ali se ne mogu koristiti za omalovažavanje i vređanje privatnog tužioca, kao i vređanje njegovog dostojanstva, jer dostojanstvo i čast čoveka niko ne može oduzeti.

U Zakonom propisanom postupku sve do nedavno osuđenima za zločine mogla se izreći smrtna kazna, al sve do trenutka lišavanja života osuđeni je imao pravo na ljudsko dostojanstvo.

U svojoj odbrani u toku suđenja kao i u samim žalbama okrivljeni i branilac okrivljenog se pozivaju na slobodu štampe i slobodu javnog informisanja, u cilju opravdanja opisanog načina izdržavanja okrivljenog kao novinara u navedenom tekstu, što se ne može prihvatiti. Sloboda štampe i sloboda javnog informisanja istovremeno podrazumeva obavezu novinara da u svojim tekstovima poštuju ljudsko dostojanstvo čoveka i građanina.

Ta obaveza je i Zakonom propisana za novinara.

Tako u čl. 11 do sada važećeg Zakona o javnom informisanju RS, propisana je obaveza novinara da „u javnom informisanju mora poštovati nepovredivost ljudskog dostojanstva i prava na privatni život čoveka“.

Takođe u čl. 11 st. 2 pomenutog Zakona, stoji i sledeća obaveza novinara da: „Javno glasilo ne može objaviti....članke....u kojima se vređaju čast i ugled lica, sadrže uvredljive izraze i nepristojne reči“.

Zakone izričito daje pravo uvređenim licu na podnošenje tužbe radi zaštite svojih interesa i časti.

Imajući u vidu da gore citirane reči koje imaju navedeni smisao i sadržaje imaju uvredljivo značenje i omalovažavanje okrivljenog to je i ceo tekst koji je okrivljeni napisao u navedenom članku imao uvredljivo značenje.

Ističemo da u pogledu korišćenje pojedinih reči okrivljenog u navedenom tekstu kaže da je Sloba „tepao“ moj drug DMITAR. Tepanje kao govorni pristup u svakodnevnom životu koristi se u najvećem broju slučajeva kao poseban vid obraćanje deci. Iznoseći da je Milošević tepao privatnom tužiocu u suštini se okrivljeni svodi na nivo deteta i uzrast deteta, što je nesumnjivo omalovažavanje okrivljenog i njegove ličnosti s obzirom da je okrivljeni zrela, odrasla i odgovorna osoba.

U podnetim žalbama se posebno ističe da je okrivljeni ugledni novinar i nosilac novinarskih nagrada. Ističemo, da oglašavanjem okrivljenog krivično odgovornim za konkretni novinarski članak uvredljive sadržine, uopšte se ne želi dovesti u pitanje ugled okrivljenog kao novinara i dobitnika nagrade „Dušan Bogovec“ za 2001 godinu. Međutim, navedena nagrada sigurno obavezuje okrivljenog da se u svom radu rukovodi načelom objektivnog istinitog i nepristrasnog informisanja, uz stalno poštovanje ljudske časti i dostojanstva i poštovanja svih drugih ljudskih vrlina.

U podnetim žalbama takođe se navode pojedini slučajevi iz sudske prakse Evropskog suda, ali se ovim ne dovodi u pitanje ni u sumnju doneta odluka o odgovornosti okrivljenog u konkretnom slučaju za uvredljivi karakter napisanog članka.

Takođe se podnetim žalbama neosnovano osporava da kod okrivljenog nije postojala namera omalovažavanja. Zapravo, proizilazi sasvim suprotno jer iz posebnog izbora reči koje imaju uvredljivu sadržinu i koje su u novinarskom tekstu posebno stavljene i pod znake navoda jasno je stavljen naglasak na značenje ovih reči koje su imali uvredljivo značenje. U žalbama su navedeni i citirani članci u drugim novinama i časopisima drugih autora, što samo po sebi ne znači da te reči i kod drugih autora nisu imale uvredljiv karakter, ali se ovaj sud nije upuštao u ocenu smisla i poruka reči drugih autora jer to nije predmet ispitivanja ovog krivičnog postupka.. podnetim žalbama dat je predlog da se u ovom predmetu održi javna sednica veća, pa pošto se radi o skraćenom postupku ovaj sud nije našao za neophodnu održavanje javne sednice veća.

Imajući u vidu sve gore izneto žalbe okrivljenog i branioca okrivljenog u svemu se pokazuju kao neosnovane, jer je prvostepeni

sud pravilno utvrdio činjenično stanje da je okrivljeni u svom novinarskom članku upotrebio i reči uvredljive sadržine, koje smo u ovoj presudi posebno citirali, čime je novinarski članak u celini imao uvredljiv karakter za privatnog tužioca.

Ovaj sud je ispitao prvostepenu presudu i po službenoj dužnosti u smislu odredbi čl. 380 st. 1 ZKP-a i nije našao da su učinjene bitne povrede krivičnog zakona na štetu okrivljenog zbog čega bi prvostepenu presudu trebalo ukinuti.

Shodno odredbi čl. 388 ZKP-a, odlučeno je kao u izreci presude.

Zapisničar
Kiš Slađana, s.r.

PREDSEDNIK VEĆA
Velemir Mijatović, s.r

**III. (2) ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA
UJEDINJENIH NACIJA U SLUČAJU BODROŽIĆ
(31. OKTOBAR 2005)**

**UNITED
NATIONS**

CCPR

**Medjunarodni Pakt
o Gradjanskim i
Političkim Pravima**

Distr.
OGRANIČENA*

CCPR/C/85/D/1180/2003
3. novembar 2005

Original: ENGLISH
NEZVANIČNI PREVOD

Komitet za Ljudska Prava
85. zasedanje, 17. oktobar – 3. novembar 2005

Stavovi

Podnesak broj. 1180/2003

Podnosilac: G. Željko Bodrožić (koga zastupa advokat, Gdja. Biljana Kovačević-Vučo)
Pretpostavljena žrtva: Autor
Država: Srbija i Crna Gora
Datum podneska: 11. maj 2003 (prvi podnesak)
Referentni dokumenti: Odluka Specijalnog izvestioca na osnovu Pravila 97, prosledjena 28. maja 2003 (nije objavljena u formi dokumenta)
Datum usvajanja Stava: 31. oktobar 2005.

* Objavljeno na osnovu odluke Komiteta za Ljudska Prava.

Predmet: *Osuda novinara za krivično delo uvrede koja se odnosi na tekst objavljen u medijima o političkoj ličnosti.*

Suština predmeta: *Sloboda izražavanja – ograničenja neophodna za zaštitu prava i ugleda drugih.*

Proceduralna pitanja: *Nema*

Članovi Pakta: 19

Članovi Fakultativnog Protokola: *Nema*

31. oktobra 2005. godine Komitet za Ljudska Prava usvojio je priloženi nacrt kao Stavove Komiteta na osnovu člana 5, stav 4 Fakultativnog Protokola, a u vezi podneska 1180/2003,. Tekst Stavova nalazi se u prilogu ovog dokumenta.

Prilog

Stavovi Komiteta za Ljudska Prava na osnovu člana 5, stava 4 Fakultativnog Protokola Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima.

85. zasedanje
u vezi

Podneska br. 1180/2003*

Podnosilac: G. Željko Bodrožić (koga zastupa advokat, Gdja. Biljana Kovacevic-Vučo)

Pretpostavljena žrtva: Autor

Država podneska: Srbija i Crna Gora

Datum podneska: 11. maj 2003. (prvi podnesak)

* Sledeći članovi Komiteta su uzeli učešća u razmatranju predmetnog postupka: G.. Nisuke Ando, G.. Prafullachandra Natwarlal Bhagwati, G. Alfredo Castillero Hoyos, Gdja. Christine Chanet, G. Maurice Glèlè Ahanhanzo, G. Walter Kälin, G. Ahmed Tawfik Khalil, G. Michael O'Flaherty, Gdja. Elisabeth Palm, G. Rafael Rivas Posada, Ser Nigel Rodley, G. Ivan Shearer, G. Hipólito Solari Yrigoyen, Gdja. Ruth Wedgwood i G. Roman Wieruszewski.

Komitet za Ljudska Prava, osnovan na osnovu člana 28 Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima,

Na sastanku održanom 31. oktobra 2005,

Okončavši razmatranje podneska br. 1180/2003, upućenog Komitetu za Ljudska Prava u ime G. Željka Bodrožića, na osnovu Fakultativnog Protokola Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima,

Uzevši u obzir sve pisane informacije koje su mu na raspolaganje stavili autor i Država potpisnica,

USVAJA SLEDEĆE:

Stavove na osnovu člana 5, stava 4, Fakultativnog Protokola

1. Predmetni autor prema podnesku od 11. maja 2003, je Željko Bodrožić, jugoslovenski državljanin, rođen 16. maja 1970. On smatra da je žrtva kršenja njegovih prava na osnovu člana 19 Pakta, od strane Države Srbija i Crna Gora. Zastupa ga advokat. U Državi potpisnici Fakultativni Protokol stupio je na snagu 6. decembra 2001.

Činjenično stanje

2.1. Autor je dobro poznati novinar i urednik časopisa. U članku pod naslovom "Rodjen za reforme", objavljenom u jednom časopisu 11. januara 2001, autor je izložio političkoj kritici nekoliko pojedinaca, uključujući i izvesnog G. Šegrt. U vreme kad je članak bio objavljen, G. Šegrt je bio direktor fabrike "Toza Marković" u Kikindi, a pre toga istaknuti član Socijačlističke partije Srbije, kao i Šef poslaničke grupe te partije u jugoslovenskom saveznom Parlamentu. U članku se, izmedju ostalog, navodi:

"Pošto je straćio 'Tozine' milione na izborne kampanje (Socijalističke partije Srbije i Jugoslovenske levice), kao i druge partijske zabave; pošto mu je Sloba (Milošević) tepao 'moj prijatelj Dmitar' pre nego što su ga poslali u haški zatvor; pošto je sa Šešeljem organizovao proteste protiv 'utamničenja' druga Slobe; posle slavnih partijskih trenutaka u prvoj polovini 2001. (kada je postao Šef poslaničke grupe Socijalističke partije Srbije u saveznom Parlamentu i jedan od najviših funkcionera Partije...); pošto je shvatio da je vreme zabave i igrarija završeno, odlučio je da 'pokaže svojoj partiji srednji prst' i postane

‘veliki zagovornik’ reformi koje je započela Vlada druga – pardon, Kancelara, G. Djindjića.”

U članku je G. Šegrt označen i kao “još jedna prethodna uzdanica Slobe (Miloševića)” i “direktor iz Plave Banje, poznat i kao Dmtar Šegrt.”

2.2. 21. januara 2002., G. Šegrt je, pozivajući se na gore navedene citate, Opštinskom sudu u Kikindi protiv autora podneo privatnu krivičnu tužbu zbog klevete i uvrede.¹ 14. maja 2002, Sud je osudio autora za krivično delo uvrede, ali ga je oslobodio od optužbe za klevetu. Optužba za klevetu je odbačena uz obrazloženje da su činjenični aspekti navoda u predmetnim citatima, u stvari, istiniti i tačni. U pogledu optužbe za uvredu, Sud je našao da su citati “zapravo zlonamerni” i “nanose štetu časti i ugledu privatnog tužioca”. Umesto “ozbiljnog novinarskog komentara u kojem se koristi sarkazam”, što je bio argument autora, Sud je smatrao da se radi o rečima koje “ne predstavljaju izraze koji bi se koristili u ozbiljnoj kritici; naprotiv, radi se o rečima u opštoj upotrebi kada se u socijalnom okruženju želi izraziti ismevanje i omalovažavanje”. Po mišljenju Suda, upotreba žargona i naglašavanje citata, a ne “kniževni jezik koji bi bio podobniji za takvu kritiku”, pokazuju da su korišćeni izrazi “upotrebljeni sa namerom da se privatni tužilac omalovaži i izloži ismevanju, zbog čega taj i takav njegov postupak, iako je učinjen prilikom obavljanja novinarske profesije, zaista predstavlja krivično delo [uvrede].”

Osudivši autora za krivično delo uvrede, Sud je izrekao kaznu od 10,000 jugoslovenskih dinara, uz plaćanje troškova.

2.3. 20. novembra 2002., Okružni sud u Zrenjaninu je odbacio autorovu žalbu na presudu. Sud je smatrao da je članak, uzet u celini, imao uvredljiv karakter, pridavši poseban značaj upotrebi izraza “straćio”, “pokaže svojoj partiji srednji prst” i “tepao”. Kao deo svoje žalbe, autor se takodje pozvao na prethodne iskaze G. Šegrtu u političkim govorima koji se mogu smatrati govorom mržnje, u kojima je on demokratsku opoziciju nazivao, između ostalog, “izdajnici”, “fašisti” i “produžena ruka NATO”. Sud je smatrao da, dok raniji govori G. Šegrtu mogu biti “podložni kritici i analizi”, oni “ne mogu biti korišćeni za omalovažavanje i vredjanje [njega], pošto ljudsko

¹ Član 92 Krivičnog zakona Republike Srbije za izvršioca krivičnog dela proglašava svakog ko “objavi ili širi bilo kakav neistinit materijal o nekom licu, kojim se se može naškoditi časti i ugledu tog lica”, dok član 93, stav 2 Zakona, to isto čini u odnosu na “bilo koga ko nekoga uvredi”.

dostojanstvo i čast ne mogu biti nikome oduzeti". Naprotiv, autor je mogao zahtevati sudsku zaštitu ukoliko se osećao uvredjenim ovim govorima.

2.4. Po mišljenju autora, drugostepenom presudom je običan krivični postupak okončan. 30. decembra 2002., autor je republičkom tužiocu uputio zahtev da kod Vrhovnog suda uloži vanredni pravni lek "zahtev za zaštitu zakonitosti", ali je tužilac 24. februara 2003. taj zahtev odbacio. Time su, smatra se, svi domaći pravni lekovi iscrpeni.

Žalba

3.1. Autor tvrdi da krivična presuda protiv njega, izrečena za objavljen politički članak, krši njegova prava iz člana 19. koji se odnosi na slobodu izražavanja. Autor upućuje na Generalni Komentar br. 10 Komiteta u vezi sa tom problematikom, kao i na presude Evropskog Suda za Ljudska Prava (Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva,² Lingens protiv Austrije,³ Oberschlik protiv Austrije,⁴ Schwabe protiv Austrije), Inter-Američku Komisiju za Ljudska Prava u Izveštaju o argentinskim 'destacato' zakonima i na Vrhovni Sud Sjedinjenih Država (New York Times Co protiv Sullivan⁵ i United States protiv Dennis⁶). Autor na ovim autoritativnim slučajevima temelji svoj stav da član 19 Pakta pokriva široku oblast izražavanja, posebno u političkoj raspravi, te da ograničenja takve slobode izražavanja moraju biti precizno odmerena, kako bi se sprečilo ograničavanje legitimne slobode izražavanja.

3.2. Pored toga, autor smatra da je sugestija drugostepenog suda da je trebalo da traži sudsku zaštitu od ranijih iskaza G. Šegrta iz vremena Miloševića, kad je G. Šegrt zauzimao visok položaj, u potpunosti nerealistična (videti tačku 2.3). Zbog svega toga, autor smatra da njegova osuda i sa njom vezana presuda, kao i postojanje krivičnog dela klevete i uvrede u zakonodavstvu Države potpisnice, predstavljaju kršenje njegovih prava iz člana 19 Pakta.

² A 24 (1976) u paragrafu 49.

³ A 103 (1986) u paragrafu 42.

⁴ Reports 1997-IV u paragrafu 34.

⁵ 376 US 254 (1964).

⁶ 341 US 494 (1951), mišljenje Douglas J.

3.3 Sledstveno tome, autor zahteva da se proglasi kršenje člana 19 i Državi potpisnici preporuči dekriminalizacija “klevete” i “uvrede”, da ukine presudu za krivično delo izrečenu protiv njega i izbriše je iz registra, da ga obešteti za protivpravnu osudu, da mu nadoknadi iznos kazne i troškova na čije je plaćanje osuđen i troškove koje je imao pred domaćim sudovima i Komitetom.

Podnesci Države potpisnice u vezi prihvatljivosti i relevantnosti autorovih navoda

4. Verbalnom notom od 23. maja 2005., Država potpisnica se osvrnula na prihvatljivost i relevantnost podneska, navodeći da je osuda za uvredu po članu 93, stav 2 Krivičnog zakona Republike Srbije, kao i njena potvrda od drugostepenog suda, rezultat pravno valjanih procena. Ona, dalje, ističe da je, razmotrivši slučaj, Kancelarija javnog tužioca Republike Srbije uvrдила je da nema osnova za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, imajući u vidu ove osude.

5. Pismom od 25. jula 2005., autor je potvrdio svoje ranije navode, uz obrazloženje da su navodi Države potpisnice implicitno potvrdili da su domaći pravni lekovi iscrpeni.

Pitanja i postupci pred Komitetom

Razmatranje prihvatljivosti

6.1. Pre nego što pristupi razmatranju bilo kojeg navoda sadržanog u jednom podnesku, Komitet za Ljudska Prava mora, u skladu sa pravilom 93 svog poslovnika, odlučiti da li je podnesak prihvatljiv prema Fakultativnom Protokolu Pakta.

6.2. Komitet je utvrdio da se isti slučaj ne razmatra u drugom postupku međunarodne istrage ili poravnanja, sa ciljem definisanim u članu 5, stav 2(a) Fakultativnog Protokola.

6.3. U vezi specifičnih navoda koji proističu iz autorove osude i na njoj zasnovane presude, Komitet ne smatra da podnesak Države potpisnice od 23. maja 2005. predstavlja primedbu na stav da su domaći pravni lekovi iscrpeni, ili na bilo koji drugi aspekt prihvatljivosti podneska, osim obrazloženja prihvatljivosti navoda. Po mišljenju

Komiteta, međutim, specifični navodi od strane autora dovoljni su kako činjenično, tako i sa aspekta zakona, da bi bili osnovani i smatrani prihvatljivim. Zbog toga, Komitet smatra podnesak prihvatljivim, pošto navodi u njemu pokreću pitanja koja reguliše član 19 Pakta.

Razmatranje merituma

7.1. Komitet za Ljudska Prava je razmotrio podnesak u svetlu svih informacija koje su mu učesnici u sporu stavili na raspolaganje, kako propisuje član 5, stav 1 Fakultativnog Protokola.

7.2. Pitanje s kojim se suočio Komitet, je: da li se osuda autora za krivično delo uvrede zbog članka koji je objavio januara 2002. može smatrati kršenjem prava na slobodu izražavanja, uključujući i pravo da širi informacije, garantovano u članu 19, stav 2 Pakta. Komitet podseća da član 19, stav 3 dozvoljava ograničenja slobode izražavanja, ukoliko su ona predviđena zakonom i neophodna za poštovanje prava i ugleda drugih. U predmetnom slučaju, Komitet konstatuje da Država potpisnica nije dala dovoljno argumenata da je bilo potrebno krivični progon i osudu za krivično delo uvrede kao neophodne mere za zaštitu prava i ugleda G. Šegrtu. U svetlu činjeničnih elemenata koje je Sud utvrdio u vezi sa člankom o G. Šegrtu, u to vreme prominentnoj javnoj i političkoj ličnosti, Komitetu je teško da izražavanje mišljenja od strane autora na način na koji je on to učinio, oceni kao neopravdano narušavanje prava i ugleda G. Šegrtu, a pogotovu kao osnov za primenu krivične sankcije. Komitet, dalje, konstatuje da u uslovima javnih rasprava u demokratskom duštvu, a pogotovu u medijima, koje se odnose na ličnosti iz političkog života, Pakt posebnu vrednost pridaje neometanom izražavanju.⁷ Iz toga sledi stav da osuda autora, i na njoj zasnovana presuda na predmetnom slučaju, predstavljaju kršenje člana 19, stav 2 Pakta.

⁷ Videti, izmedju ostalog, *Aduayom et al. protiv države Togo*, predmeti br 422-424/1990, Stavovi usvojeni 12. Jula 1996, u tački 7.4: "Sloboda informisanja i izražavanja predstavljaju kamen temeljac bilo kojeg slobodnog i demokratskog društva. Od suštinskog značaja je za takva društva da se njihovom građanima mora dozvoliti da se informišu o alternativama postojećem političkom sistemu ili vladajućim partijama, kao i da mogu kritikovati ili otvoreno i javno vrednovati njihove Vlade bez straha od ometanja ili kazne".

8. Postupajući po članu 5, stav 2 Fakultativnog Protokola Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima, Komitet za Ljudska Prava je mišljenja da činjenice koje su mu predložene ukazuju na kršenje člana 19, stav 2 Pakta, na štetu autora.

9. U skladu sa članom 2, stav 3(a) Pakta, Država potpisnica je u obavezi da autoru obezbedi delotvoran pravni lek, uključujući ukidanje osude, restituciju kazne na čije je plaćanje autor bio primoran, kao i naknadu sudskih troškova koje je on platio i kompenzaciju za kršenje njegovih prava utvrdjenih Paktom.

10. Imajući na umu da je, potpisujući Fakultativni Protokol, Država potpisnica priznala nadležnost Komiteta da utvrdi da li je ili nije došlo do kršenja Pakta i da, u skladu sa članom 2 Pakta, Država potpisnica ima obavezu da svim pojedincima na svojoj teritoriji koji su pod njenom jurisdikcijom obezbedi prava priznata Paktom, Komitet očekuje da u roku od 90 dana od Države potpisnice primi informacije o merama preduzetim da se ovi Stavovi sprovedu u delo. Država potpisnica se takodje obavezuje da ove Stavove Komiteta objavi.

**III. (3) ODLUKE PRAVOSUDNIH ORGANA SRBIJE NAKON
DONOŠENJA ODLUKA KOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA
UN
U SLUČAJU BODROŽIĆ**

**3.1. ZAHTEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI
VRHOVNOM SUDU SRBIJE
(21. JUNI 2006)**

Republika Srbija
REPUBLIČKO JAVNO TUŽILAŠTVO
KTZ. br.309/06
21.06.2006.godine
BEOGRAD
MS/VB

VRHOVNI SUD SRBIJE

U prilogu akta dostavljamo vam spis Opštinskog suda u Kikindi K-36/02 u krivičnom predmetu protiv Željka Bodrožića, zbog krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS, pa na osnovu člana 419. ZKP podižem

ZAHTEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

Protiv:

pravnosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K-36/02 od 14. 05.2002. godine i presude Okružnog suda u Zrenjaninu KŽ.br.409/02 od 20.11.2002. godine;

Zbog:

bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP i povrede krivičnog zakona iz člana 369. tačka 1. ZKP u vezi člana 96. stav 1. KZ RS, učinjenih na štetu okrivljenog Željka Bodrožića.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Kikindi K.36/02 od 14.05.2002. godine Željko Bodrožić je oglašen krivim zbog izvršenja uvrede iz

člana 93. stav 2. KZ RS i osuđen je na novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 dinara, a koja presuda je potvrđena presudom Okružnog suda u Zrenjaninu Kž.br.409/02 od 20.2002. godine.

Prvostepena presuda sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a, jer je izreka nerazumljiva i protivurečana obrzaloženju presude.

Analizom izreke presude ne može se utvrditi da li je okrivljeni Bodrožić oglašen krivim za izvršenje krivičnog dela uvrede na štetu privatnog tužioca, samo zato što je za privatnog tužioca izneo navode bliže opisane u izreci presue, ili je osuđen zbog toga što je privatnog tužioca uvredio takvim navodima, dajući ih u nameri da ga omalovaži, kako to sud utvrđuje u obrazloženju presude, zbog čega je izreka presude Opštinskog suda u Kikindi K.36/02 nerazumljiva i protivrečna obrazloženju presude, zbog čega sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11.

Usled ove povrede učinjena je povreda zakona iz člana 369. tačka 1. ZKP. Naime, krivično delo uvrede je posledično određeno, što znači da određenom izjavim lice na koje se ta izjava odnosi treba da bude i uvređeno. Iz izreke presude ne lroizilazi da je okrivljeni konkretnom prilikom, odnosno svojim člankom uvredio privatnog tužica, već da je samo za njega nešto i izneo. Samim tim, sudeći prema sadržini izreke presude, u radnjama okrivljenog se nisu stekli svi bitni elementi krivičnog dela uvrede.

Sa druge strane, u članu 96. stav 1. KZRS, između ostalog je navedeno da se lice u vršenju novinarskog poziva neće kazniti za uvredu ako iz načina izražavanja ili drugih okolnosti proizilazi da to nije učinio u nameri omalovažavanja. Iz izreke presude ne proizilazi da je okrivljeni imao nameru da privatno tužioca omalovaži.

Imajući u vidu da je privatni tužilac bio javna ličnost-političar, visoki funkcioner parlametarne vladajuće političke stranke, to je po prirodi takvog posla kormalno da u jednom demokratskom društvu, u okolnostima javne debate, posebno u medijima, o ličnostima iz političke sfere, njegov rad i ličnost budu izloženi kritikama u većem obimu nego kod običnog građanina.

Osnovni smisao primene odredbe člana 96. stav 1. KZ RS je u zaštiti integriteta i zaštiti dostojanstva ličnosti pojedinca, ali ne na štetu isto tako važnog javnog interesa koji se sastoji u slobodi informisanja i slobodnog izražavanja mišljenja, kritike, pa i sumnje u kvalitet neke javne ličnosti, jer je javno informisanje deo korpusa ljudskih i građanskih prava veće društvene vrednosti, kojima se štiti sloboda informisanja, kao jedan od stubova slobodnog demokratskog društva. Suština demokratskih društava je da se njihovim građanima

mora dozvoliti da se obaveštavaju alternativama vladajućim sistemima ili partijama, te da mogu otvoreno kritikovati ili otvoreno javno ocenjivati svoje vlade, bez straha od uplitanja i kažnjavanja.

Inače, navedena odredba KZ RS je sastavni deo inkorporiranog međunarodnog prava kojim se štite osnovna ljudska i građanska prava, pa se međunarodni standardi za ocenu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti ima primeniti u skladu sa najboljom praksom koju, između ostalog, treba da kreira Vrhovni sud Srbije i druge institucije pravosuđa.

Na osnovu svega iznetog, smatramo da se u radnjama okrivljenog Bodrožić Željka nisu stekli svi bitni elementi krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS, jer sadržinom novinskog člana, nije pokazao nameru da privatnog tužioca uvredi ili omalovaži, već je dao kritiku istog kao javne ličnosti, zbog čega osuđujuća presuda Opštinskog suda u Kikindi K.36/02 od 14.05.2002. godine sadrži povredu Krivnog zakona iz člana 369. tačka 1. jer se u radnjama okrivljenog nisu stekli svi zakonski elementi krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS.

Kako je Okružni sud u Kikindi svojom presudom Kž.br.409/02 od 20.11.2002. godine u celosti potvrdio presudu Opštinskog suda u Kikindi K.36/02 od 14.05.2002. godine, to i presuda Okružnog suda u Kikindi Kž.br.409/02 sadrži navedene povrede.

Sa svega navedenog,

P R E D L A Ž E M

Da Vrhovni sud Srbije uvaži ovaj zahtev kao osnovan i presude Opštinskog suda u Kikindi K.36/02 od 14.05.2002. godine i Okružnog suda u Kikindi Kž.br.409/02 od 20.11.2002. godine ukine i predmet vrati na ponovno suđenje i odluku prvostepenom sudu, ili da navedene presude preinači tako što će okrivljenog Željka Bodrožića osloboditi od optužbe da je izvršio krivično delo uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS učinjenog na štetu privatnog tužioca Dmitra Šegrtu.

Zamenik
Republičkog javnog tužioca,

Jovan Krstić, s.r.

3.2. ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU SRBIJE* (izvod)

(.....)

Razlozi za ponavljanje krivičnog postupka koji je okončan pravnosnažnom presudom

Član 426.

(1) Krivični postupak koji je okončan pravnosnažnom presudom se može **ponoviti** samo u korist okrivljenog, i to: (...)

6) ako je odlukom Evropskog suda za ljudska prava **ili drugog suda nastalog ratifikovanim međunarodnim ugovorom, utvrđeno da su u toku krivičnog postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode** i da je presuda zasnovana na takvom kršenju, a da je ponavljanjem postupka moguće ispraviti učinjenu povredu; (...).

(.....)

Razlog podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti

Član 438.

(1) Protiv pravnosnažnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravnosnažnim odlukama, **Republički javni tužilac** može podići zahtev za zaštitu zakonitosti ako je povređen zakon.

(2) Zahtev iz stava 1. ovog člana Republički javni tužilac može podneti i ako je odlukom Evropskog suda za ljudska prava **ili drugog suda nastalog ratifikovanim međunarodnim ugovorom**, utvrđeno da su u toku krivičnog **postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode** i da je sudska odluka zasnovana na takvom kršenju, a nadležni sud nije dozvolio ponavljanje krivičnog postupka, ili se povreda načinjena u sudskoj odluci može otkloniti ukidanjem odluke ili njenim preinačenjem, a bez ponovnog vođenja postupka. (...)

(.....)

* *Zakonik o krivičnom postupku*, "Službeni glasnik RS", br. 46/2006, 49/2007.

**3.3. PRESUDA VRHOVNOG SUDA SRBIJE
(26. OKTOBAR 2006)**

Kzz. 75/06

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragiše Đorđevića, predsednika veća, Slobodana Rašića, dr Gligorija Spasojevića, mr Sretka Jankovića i Gorana Čavline, članova veća sa savetnikom Zvezdanom Govedaricom-Carić kao zapisničarem, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Željka Bodrožića, zbog krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Srbije Ktz. broj 309/06 od 21.6.2006. godine, podignutom protiv pravnosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K. broj 36/02 od 14.5.2002. i presude Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. broj 409/02 od 20.11.2002. godine, u sednici veća održanoj dana 26.10.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Srbije, podignut protiv pravnosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K. broj 36/02 od 14.5.2002. godine i presude Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. broj 409/02 od 20.11.2002. godine.

Obrazloženje

Presudom Opštinskog suda u Kikindi K. broj 36/02 od 14.5.2002. godine okrivljeni Željko Bodrožić oglašen je krivim zbog izvršenja krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS i osuđen je na novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 dinara, a koja presuda je potvrđena presudom Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. broj 409/02 od 20.11.2002. godine.

Protiv navedenih presuda Republički javni tužilac Srbije podneo je zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 3. tačka 11. ZKP-a i povrede Krivičnog zakona iz člana 369. tačka 1. ZKP-a u vezi člana 96. stav 1. KZ RS učinjenih na štetu okrivljenog Željka Bodrožića sa predlogom da Vrhovni sud uvaži ovaj zahtev kao osnovan i presude Opštinskog suda u Kikindi K. 36/02 od 14.05.2002. godine i Okružnog suda u Kikindi Kž. br. 409/02 od 20.11.2002. godine ukine i predmet vrati na

ponovno suđenje i odluku prvostepenom sudu, ili da navedene presude preinači tako što će okrivljenog Željka Bodrožića osloboditi od optužbe da je izvršio krivično delo uvrede iz člana 93. stav 2. KZ RS učinjenog na štetu privatnog tužioca Dmitra Šegrt.

Vrhovni sud je održao sednicu veća u smislu člana 422 stav 3. ZKP-a a u odsustvu uredno obaveštenih Republičkog javnog tužioca okrivljenog Željka Bodrožića i njegovog branioca advokata Biljane Kovačević-Vučo, na kojoj je razmotrio spise predmeta zajedno sa poravnosnažnim presudama protiv kojih je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti, pa je po oceni navoda i predloga u zahtevu našao:

Zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Srbije je neosnovan.

Neosnovano se zahtevom tužioca ukazuje da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a jer je izreka prvostepene presude nerazumljiva i protivurečna obrazloženju presude. Naime, u izreci prvostepene presude detaljno se navode i opisuju radnje izvršenja krivičnog dela uvrede iz člana 93. stav 1. KZ RS, a u obrazloženju presude se navodi da su iznete reči štetile časti i ugledu privatnog tužioca i imaju uvredljiv karakter, pa je pravilan zaključak prvostepenog suda da se radi o krivičnom delu uvrede iz člana 93. stav 2. KZRS.

S obzirom na izneto ne može se prihvatiti navod iz zahteva da je izreka nerazumljiva i protivurečna obrazloženju presude, pa stoga Vrhovni sud nalazi da nije učinjena povreda iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a.

Takođe nisu osnovani ni navodi zahteva da je došlo do povrede zakona na štetu okrivljenog, iz člana 369. tačka 1. ZKP-a u vezi sa članom 96. stav 1. KZRS.

Naime, u obe pobijane odluke nižestepenih sudova detaljno se obrazlaže postojanje namere omalovažavanja kod okrivljenog prilikom objavljivanja navedenog članka, pa Vrhovni sud nalazi da nije bilo mesta primeni odredbe na koju se poziva javni tužilac u zahtevu.

Sa iznetih razloga a na osnovu odredbe člana 424. ZKP-a, Vrhovni sud je doneo odluku kao u izreci presude.

Zapisničar
Zvezdana Govedarica-Carić. s.r.

Predsednik veća-sudija
Dragiša Đorđević, s.r.

Za tačnost otpavka
Upravitelj pisarnice,
Mirjana Vojvodić, s.r.

**III. (4) URGENCIJE, SAOPŠTENJA I
AKTI MINISTARSTVA PRAVDE**

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA
Beograd, 9. avgust 2006.

MINISTARSTVU PRAVDE
Ministar Zoran Stojković
Nemanjina 22-26
Beograd, 9. avgust 2006.

ZAHTEV
za pristup informaciji od javnog značaja

Na osnovu člana 15, stav 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja ("Službeni glasnik RS" br. 120/04), od gore imenovanog organa zahtevamo:

- obaveštenje da li poseduje traženu informaciju;
- uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju;
- kopiju dokumenta koji sadrži traženu informaciju;
- dostavljanje kopije dokumenta koji sadrži traženu informaciju: poštom

Ovaj zahtev se odnosi na sledeće informacije:

Povodom predstavke koju je YUCOM, u slučaju Željka Bodrožića, novinara iz Kikinde, podneo Komitetu Ujedinjenih nacija za ljudska prava, doneta je **31. oktobra 2005. godine meritorna odluka Komiteta UN** da je **država u slučaju krivične osude Željka Bodrožića** (Dmitar Šegrt protiv Željka Bodrožića) **ugrozila slobodu izražavanja zagarantovanu članom 19. Pakta o građanskim i političkim pravima**. Ovaj slučaj, koji je YUCOM vodio pred Komitetom Ujedinjenih nacija za ljudska prava, predstavlja **jedinu odluku ove vrste kojom se našoj državi nalaže da preduzme konkretne mere, uključujući ukidanje presude, restituciju kazne, kao i sudskih troškova**. Državi je takođe naloženo i da **nadoknadi štetu Željku Bodrožiću, koju je pretrpeo kršenjem prava iz člana**

19. Pakta o političkim i građanskim pravima. O preduzetim merama država je bila dužna da u roku od 90 dana (31. januar 2006.) dostavi izveštaj Komitetu Ujedinjenih Nacija za ljudska prava.

Napominjemo da se država Srbija našem klijentu, jedino obratila putem dopisa Ministarstva pravde, Sektora za normativne poslove i međunarodnu saradnju, 25. januara 2006. godine, sa pozivom da Željko Bodrožić dostavi samo zahtev za odgovarajuće obeštećenje, tj. kako se navodi **“iznos novčane kazne i sudskih troškova”** koje je naš klijent platio po pravosnažnoj presudi suda u Kikindi. Imajući u vidu da je meritorna odluka UN Komiteta od države Srbije zahtevala mnogo više od ponude koja je Željku Bodrožiću poslata od Sektora za normativne poslove i međunarodnu saradnju, YUCOM se 17. februara 2006. godine (postoji pečat Pisarnice ministarstva) u ime Željka Bodrožića obratio Ministarstvu pravde, zahtevajući puno poštovanje odluke Komiteta UN za ljudska prava, ukidanje presude, naknadu štete koju je Željko Bodrožić pretrpeo, restituciju kazne i sudskih troškova, kao i objavljivanje ove odluke **(zahtev za objavljivanje presude smatramo veoma bitnim s obzirom da, isti sudija, Smilja Sarić-Radin, koja je donela presudu protiv Željka Bodrožića, predsedava u više postupaka protiv našeg klijenta, koji se pred opštinskim sudom u Kikindi vode ili su već presuđeni na štetu našeg klijenta).**

Kako nam Ministarstvo pravde na ovaj, ni na ponovljene dopise (april i maj 2006. godine) nije odgovorilo, niti je na bilo koji način kontaktiralo našeg klijenta (osim pomenutim nepotpunim dopisom od 25. januara 2006. godine), **Komitet pravnika za ljudska prava od Ministarstva pravde zahteva:**

1. **Odgovor na pitanje koje je mere Ministarstvo pravde do sada preduzelo, a u skladu sa pomenutom odlukom Komiteta za ljudska prava UN-a?**
2. **Da li je dopis YUCOM-a (upućen 17. februara 2006. godine Ministarstvu pravde, Sektoru za međunarodnu saradnju o čemu postoji dokaz-pečat pisarnice) u ime Željka Bodrožića, zaveden u vašem Ministarstvu i da li je neki organ Ministarstva razmatrao zahteve YUCOMa, navedene u ovom dopisu ?**

Da nam omogući uvid u prepisku Ministarstva pravde sa Komitetom za ljudska prava UN-a.

Predsednik, Izvršni direktor,
Biljana Kovačević-Vučo, s.r. Milan Antonijević, s.r.

REPUBLIKA SRBIJA

MINISTARSTVO PRAVDE

Broj:700-00-156/2003-08

Datum: 24. avgust 2006

Nemanjina 22-26, Beograd

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA - YUCOM

Beograd, Svetogorska 15

Povodom vašeg zahteva za pristup informacijama od javnog značaja od 9. avgusta 2006. godine kojim ste tražili obaveštenje o slučaju Željka Bodrožića dostavljamo vam pismo od 24. avgusta 2006. godine koje je povodom iste stvari i istovetnog zahteva **naslovljeno na** Nezavisno udruženje novinara Srbije.

**Pomoćnik
Ministra,**
Aleksandra
Popović, s.r.

NEZAVISNO UDRUŽENJE NOVINARA SRBIJE

Gospođi Nadeždi Gaće, predsedniku
BEOGRAD, Ul. Resavska 28/II

Povodom Vašeg zahteva od 10. avgusta 2006. koji se odnosi na individualnu predstavku koju je Željko Bodrožić, novinar iz Kikinde, podneo Komitetu za ljudska prava, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, obaveštavamo vas o sledećem:

Prema pozitivnim propisima Srbije i Crne Gore koji su važili do 5. juna 2006. poslovi primene međunarodnih ugovora su se nalazili u delokrugu Ministarstva spoljnih poslova, a poslovi ostvarivanja prava i sloboda čoveka i građanina zajemčenih međunarodnim ugovorima u delokrugu Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Nakon 5. juna 2006., nadležnost Ministarstva spoljnih poslova se nije promenila a Uredbom o osnivanju Službe za ljudska i manjinska prava (Sl. glasnik

RS, broj 49/2006), Služba za ljudska i manjinska prava preuzela je nadležnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava. U delokrugu ove Službe se sada nalaze poslovi koji se, između ostalog, odnose na zaštitu i unapređenje ljudskih prava, podnošenje izveštaja o sprovođenju međunarodnih ugovora o ljudskim pravima i odgovora na pojedinačne predstavke međunarodnim telima čiju je nadležnost prihvatila naša država.

U skladu sa gore navedenom nadležnostima, Ministarstvo spoljnih poslova, kao nadležan organ, dopisom broj: 8248 od 17. juna 2003. dostavilo nam je individualnu predstavku g-dina Željka Bodrožića, koja je upućena Komitetu za ljudska prava, na odgovor (u prilogu). U okviru delokruga ovog Ministarstva, pismom od 26. juna 2003. (u prilogu) blagovremeno smo Ministarstvu spoljnih poslova dostavili odgovor na predstavku koji je zasnovan na odgovarajućim odredbama međunarodnih ugovora i domaćeg zakonodavstva kojima se uređuje pravo na slobodu izražavanja i ograničenja koja to pravo ima kada je u pitanju poštovanje prava i ugleda drugih lica (član 19. stav 3. Pakta o građanskim i političkim pravima). Taj odgovor, prema našim saznanjima, nije nikada dostavljen Komitetu na šta upućuje sadržina tačke 7.1 i 7.2 obrazloženja Stanovišta Komiteta broj. 1180-2003 od 3. novembra 2005. (u prilogu). U Stanovištu se navodi da je «Komitetet za ljudska prava razmotrio podnesak u svetlu svih dostupnih informacija obe strane», te da «država koja je strana u postupku nije pružila opravdanje kojim bi krivično gonjenje i osuda autora za optužbe uvrede bile neophodne mere za zaštitu prava i ugleda gospodina Šegrt». Zbog ovog propusta države, kao stranke u postupku, Državna zajednica SCG nije podnela teret dokazivanja koji je na njoj ležao, a što joj je bila obaveza. DZ SCG iako stranka u sporu faktički nije učestvovala u ovom postupku što je sasvim sigurno doprinelo usvajanju Stanovišta Komiteta u korist tužioca. Zauzeto Stanovište Komiteta, na štetu DZ SCG je uzročno povezano sa neaktivnošću nadležnog državnog organa, pre svega Ministarstva spoljnih poslova, koje je bilo dužno da štiti interese Državne zajednice SCG a time i Republike Srbije. Iz tih razloga smo od Ministarstva spoljnih poslova dopisom od 12. januara 2006. (u prilogu) zatražili da nam se dostavi obaveštenje zbog čega i po čijem nalogu naš odgovor od 26. juna 2003. nije dostavljen Komitetu. Međutim, odgovor do danas nismo dobili. Obaveštenje smo zatražili radi eventualnog pokretanja odgovarajućeg postupka za utvrđivanje odgovornosti zbog propusta koji su doveli do toga da interesi Državne zajednice SCG a time i Republike Srbije nisu bili adekvatno zaštićeni zbog čega su za Republiku Srbiju nastupile štetne posledice.

Nakon što je ovo Ministarstvo od Ministarstva spoljnih poslova krajem decembra 2005. primilo odluku Komiteta broj: 1180-2003 od 3. novembra 2005. kojom je, u formi Stanovišta, utvrđeno daje donošenjem pravnosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K. broj 36/02 od 3 4. maja 2002. po privatnoj tužbi g-dina Dmitra Šegrt, a kojom je gospodin Bodrožić proglašen krivim zbog krivičnog dela uvrede i kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 10.000.- dinara, prekršen član 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, odmah smo zatražili od podnosioca predstavke da opredeli imovinsko-pravni zahtev ukoliko ga ima, zato što se samo taj deo odluke, odnosno stanovišta Komiteta nalazi u delokrugu ovoga Ministarstva.

Iz sadržine Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima proizilazi, što je široko prihvaćeno u pravnoj nauci, da odluke komiteta nisu pravno obavezujući akti u smislu neposredno izvršnih naslova, pa se žrtva povrede ne može na njih neposredno pozivati. U tom smislu se izjasnio i poznati stručnjak za međunarodno pravo i oblast ljudskih prava prof. dr Vojin Dimitrijević (*Ljudska prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Dosije, Beograd, 1997). Po shvatanju ovoga Ministarstva, iako pravno neobavezujući u gore navedenom smislu, ovi akti nisu lišeni svake pravne snage te se nalozi koje je utvrdio Komitet mogu sprovesti na način koji omogućava naše unutrašnje pravo. Iz tih razloga je ovo Ministarstvo sa dva dopisa od 25. januara 2006. (u prilogu) ponudilo gospodinu Bodrožiću da mu se eh gratie isplati kompenzacija za kršenje njegovih prava utvrđenih Stanovištem Komiteteta. Međutim, g-din Bodrožić do danas nam nije dostavio ovakav zahtev. Ovom Ministarstvu se pismom od 16. februara 2006. obratio YUCOM predlažući sastanak u vezi isplate kompenzacije. Ovaj predlog nismo prihvatili zbog toga što uz njega nije bilo priloženo punomoćje neophodno za zastupanje gospodina Bodrožića, a samim tim i za preduzimanje bilo kakvih radnji u ime i za račun g-dina Bodrožića, pa i zakazivanje sastanka. Uvidom u spise Komiteta za ljudska prava utvrdili smo da je gospodina Bodrožića, u ovom postupku, po specijalnom punomoćju (u prilogu) koje je ograničeno za postupanje samo pred Komitetom, zastupala gospođa Biljana Kovačević-Vučo u svojstvu advokata a ne kao predstavnik YUCOM-a.

U međuvremenu, Republičko javno tužilaštvo je pred Vrhovnim sudom Srbije podiglo zahtev za zaštitu zakonitosti (u prilogu) protiv pravnosnažne presude Opštinskog suda u Kikindi K. 36/02 od 14. maja 2002. i presude Okružnog suda u Zrenjaninu Kž. Br. 409/02 od 20. novembra 2002. zbog bitnih povreda odredaba krivičnog

postupka i povrede krivičnog zakona učinjenih na štetu gospodina Bodrožića. Od odluke Vrhovnog suda Srbije zavisice buduće postupanje nadležnih državnih organa u vezi sa Stanovištem Komiteta.

Što se tiče obaveštavanja o merama preduzetim za sprovođenje Stanovišta Komiteta i objavljivanja Stanovišta Komiteta, isto je u nadležnosti Ministarstva spoljnih poslova i Službe za ljudska i manjinska prava.

Dostaviti:

- Ministarstvu spoljnih poslova
- Službi za ljudska i manjinska prava

Ministar,
Zoran Stojković, s.r.

* * *

Prilog*

Stavovi Komiteta nemaju pravnu snagu:

Koreja: slučaj Jong-Kyu Sohn, 518/1992. U dokumentu se navodi da je 26. marta godine Vrhovni sud doneo odluku da država nije u obavezi da obezbedi naknadu štete podnosiocu predstavke, na osnovu Državnog zakona o naknadi štete, a u vezi sa tužbom koju je on podneo protiv države koja je zasnovana na Stavovima Komiteta, s obzirom na to da Stavovi nisu pravno obavezujući i da nema dokaza da su državni službenici s namerom ili iz nepažnje naneli štetu podnosiocu predstavke tokom istrage ili sudskog postupka.

Kanada: slučaj Mansour Ahani, 1051/2002. Uprkos neobavezujućoj prirodi zahteva za privremenim merama.

Rusija: slučaj Gridin, 770//1997. Stav države potpisnice jeste da je već ustanovljeno da Komitet nije sud i da njegovi stavovi imaju snagu preporuka.

Ne prihvatamo Stavove Komiteta:

Australija: slučaj Young, 941/2000. U svom odgovoru, država potpisnica je *inter alia* zaključila da ne prihvata Stavove Komiteta da

* Uz dopis, Ministarstvo pravde dostavilo je i ovaj prilog bez bližeg objašnjenja, sa očiglednim ciljem da se opravda neizvršenje odluka Komiteta UN za ljudska prava od strane pojedinih država. Iz razloga preglednosti, tekst Priloga dat je uz odgovarajuću leksičku obradu.

je povređen član 26 i stoga se odbacuje zaključak da podnosilac predstavke ima pravo na delotvoran pravni lek.

Australija: slučaj Vaban, 1014/2001. Država potpisnica ne prihvata Stav Komiteta da je Australija povredila član 9, stav 4 Pakta, niti je mišljenja da podnosioci predstavki imaju pravo na delotvoran pravni lek.

Australija: slučaj Bakhtiyari: 1069/2002. Što se tiče Stava da je država potpisnica povredila član 9, stav 4, kada su u pitanju gospođa Baktijari (Bakhtiyari) i njena deca, država potpisnica ne prihvata Stavove Komiteta.

Austrija: slučaj Weiss, 1086/2002. Vrhovni sud prihvata zahtev podnosioca predstavke za podnošenje neblagovremene žalbe, ali je nakon toga i odbacuje na osnovu razloga koji se tiču merituma presude, obrazlažući da, kako se navodi u poslednjoj rečenici, "Vrhovni sud stoga ne vidi razloga za sumnju u ustavnost primene Ugovora o ekstradiciji između Austrije i Sjedinjenih Američkih Država."

Belorusija: slučaj Svetik, 927/2000. Nadležni organi preispitali su odluku kojom je sud u Kričevsku kaznio podnosioca predstavke i došli do zaključka da je odluka adekvatna. Vrhovni sud razmatrao je Stavove Komiteta, ali nije pronađen osnov za ponovno otvaranje slučaja (ponavljanje postupka). Odgovornost podnosioca predstavke ne — vezuje se za izražavanje sopstvenih političkih Stavova, već za njegov javni poziv na bojkot lokalnih izbora. Takvim pozivom se vrši pritisak na svest, volju i ponašanje pojedinaca u cilju da se navedu na izvršavanje određenih radnji ili na uzdržavanje od činjenja određenih radnji. Shodno tome, država potpisnica donosi zaključak da se ne može složiti sa Stavovima Komiteta da je podnosilac predstavke žrtva kršenja člana 19, stava 2 Pakta.

Kanada: slučaj Mansour Ahani, 1051/2002. Država potpisnica osporava Stavove Komiteta i navodi da nisu povređene obaveze predviđene Paktom. Deportovanje podnosioca predstavke, za vreme dok Komitet razmatra slučaj, ne predstavlja povredu obaveza države, s obzirom da ni zahtevi za privremenim merama niti Stavovi Komiteta nisu pravno obavezujući po državu potpisnicu.

Kanada: slučaj Mansour Ahani, 1051/2002. Iz gore navedenih razloga, država potpisnica ne prihvata da treba da izvrši bilo kakvu naknadu štete podnosiocu predstavke niti da je u obavezi da preduzme dalje korake u vezi sa ovim slučajem.

Holandija: slučaj Derksen, 976/2001. Država potpisnica stoga ne može da razume/prihvati razloge na osnovu kojih je Komitet doneo drugačiji zaključak

Rusija: slučaj Smirnova, 712/1996. Stav Komiteta da je država potpisnica povredila član 10, stav 1 Pakta je, po mišljenju države potpisnice, neosnovan.

Rusija: slučaj Gridin, 770/1997. U svom drugom odgovoru na Stavove Komiteta, država potpisnica navodi da je Vrhovni sud razmatrao iste, ali da je, čak i posle drugog razmatranja slučaja, došao do zaključka da su argumenti na kojima počiva odluka Komiteta neosnovani.

Ukrajina: slučaj A. Aliev, 781/1997. U datim okolnostima, država potpisnica tvrdi da nema osnova za promenu odluka nadležnih sudskih organa.

Presuđena stvar:

Koreja: slučaj Shin, 926/2000. Država potpisnica navela je da je Vlada države potpisnice pomilovala podnosioca predstavke 15 avgusta 2000. S obzirom da je isti oglašen krivim u redovnom postupku, podnosilac predstavke nema pravo na naknadu po osnovu Državnog zakona o naknadi štete. Podnosiocu predstavke ne može biti vraćena slika s obzirom da je ista bila propisno oduzeta, a u skladu sa pravilima Vrhovnog suda. Iako je pomilovan, to nije imalo uticaja na oduzimanje slike, u skladu sa članom 5, stavom 2. Zakona o pomilovanju „posledice ranijeg kažnjavanja ne mogu se izmeniti pomilovanjem, kao što su ublažavanje kazne ili rehabilitacija”.

Koreja: slučaj Keun-Ta Kim, 574/1999. država potpisnica navela je da s obzirom da je podnosilac zahteva oglašen krivim zbog povrede Nacionalnog zakona o bezbednosti, on nema pravo na naknadu štete od strane države na osnovu Nacionalnog zakona o bezbednosti osim u slučaju da bude oslobođen svih optužbi tokom ponavljanja krivičnog postupka. Dodaje se da s obzirom da su istraga i krivični postupak vođeni u skladu sa zakonom, kao i da nema dokaza koji ukazuju da su državni službenici naneli štetu podnosiocu predstavke s namerom ili iz nepažnje, on ne može da traži naknadu štete pozivajući se na Državni zakon o naknadi štete.

Koreja: slučaj Jong-Kyu Sohn, 518/1992. Država potpisnica navela je da s obzirom da je podnosilac predstavke oglašen krivim zbog povrede Zakona o poravnanju u radnim sporovima, on nema pravo na naknadu štete od države po osnovu Zakona o naknadi štete u krivičnopravnoj materiji osim u slučaju da isti bude oslobođen svih optužbi tokom ponavljanja krivičnog postupka.

Filipini: slučaj Cagas, 788/1997. Što se tiče preporuke Komiteta o naknadi štete, država potpisnica navela je da odgovornost za protivpravno lišenje slobode zavisiti od toga da li je isti oslobođen.

Španija: OPŠTE INFORMACIJE O SLUČAJEVIMA VEZANIM ZA POVREDU ČLANA 14, STAVA 5. Stav ove države potpisnice jeste da nijedna odredba Pakta ne može obavezati državu potpisnicu da izmeni već izvršenu presudu zato što bi time povredila princip res iudicata.

Šri Lanka: slučaj Nallaratnam Singarasa, 1033/2001. U odnosu na zahtev Komiteta u datom slučaju, država potpisnica je navela da Ustav Šri Lanke i opšte važeći pravni sistem ne predviđaju slučaj oslobađanja, ponovnog suđenja i isplate naknade osuđenom licu, nakon što je osuđujuću presudu potvrdio Vrhovni sud.

Šri Lanka: slučaj Nallaratnam Singarasa, 1033/2001. Ustav samo omogućava predsedniku da lice pomiluje ili odloži izvršenje presude, ali ne daje i ovlašćenja predsedniku da opozove presudu donetu od strane nadležnog suda.

Svaka naredba izvršne grane vlasti sudskoj bi bila jednaka kršenju ustava i mešanju u nezavisnost pravosuđa:

Šri Lanka: slučaj Nallaratnam Singarasa, 1033/2001. Preduzimanje takvih koraka bilo bi u suprotnosti sa Ustavom i bilo bi praktično jednako mešanju u nezavisnost sudstva.

Komitet nam je učinio nepravdu:

Filipini: slučaj Wilson, 868/1999. Insistiranjem da država potpisnica obezbedi podnosiocu žalbe pun iznos naknade štete na koju on ima pravo, "Komitet je prekoračio svoju nadležnost i prouzrokovao veliku nepravdu državi potpisnici."

Ta akta su nastala pre stupanja na snagu Pakta i stoga su izvan nadležnosti Komiteta:

Češka: slučaj Pezoldova, 757/1997. Međutim, takve mere preduzete su mnogo pre nego što su Pakt i Fakultativni protokol stupili na snagu, te su stoga izvan nadležnosti Komiteta. Kako da mu damo naknadu kada nije poslao ovlašćenog zastupnika niti se sam pojavio da zatraži naknadu.

Filipini: slučaj Wilson, 868/1999. Smatra se da je iznos naknade štete adekvatan, s obzirom da podnosilac predstavke još uvek nije poslao opunomoćenog predstavnika da podigne sredstva u njegovo ime.

Ne odbijamo saradnju:

Australija: slučaj S., 900/1999. Država potpisnica razamtra kako da reši situaciju podnosioca predstavke, ali još nije okončala taj postupak. Uverava Komitet da će detaljan odgovor dati u najkraćem roku.

Izuzetno vodimo računa o ljudskim pravima i našim obavezama i ukazujemo dužnu pažnju saradnji sa Komitetom:

Kanada: slučaj Mansour Ahani, 1051/2002. Uprkos neobavezujućoj prirodi zahteva za privremenim merama, država potpisnica uverava Komitet da ih uvek, kao i u ovom slučaju, pažljivo razmatra i da će ih usvojiti gds god je to moguće. Ovakav pristup ne treba ni u kom slučaju protumačiti u smislu da će Kanada smanjiti stepen poštovanja i zaštite ljudskih prava ili obim saradnje s Komitetom. Odluka o zahtevu za privremenim merama biće rešavana od slučaja do slučaja

Holandija: slučaj Derksen, 976/2001. Iako prepoznaje važnost pojedinačnih žalbenih postupaka i ozbiljnosti odluka Komiteta, država potpisnica osporava odluku u ovom slučaju.

Rusija: slučaj Gridin, 770//1997. Takvi Stavovi su veoma obavezujući za vlasti države potpisnice, i uzimaju se u obzir veoma ozbiljno. Stoga je država potpisnica ponovo razmotrila ovaj predmet. Međutim, zaključak države potpisnice u ovom slučaju ostaje isti.

Šri Lanka: slučaj Nallaratnam Singarasa, 1033/2001. Međutim, kako bi bili u saglasnosti sa Stavovima nadležni organi „mogu“ predložiti predsednici...

Tadžikistan: slučaj Khomidov, 1117/2000. Država potpisnica je obezbedila primerke odgovora Glavnog tužioca i Vrhovnog suda. Glavni tužilac i Vrhovni sud razmotrili su da li predmet podnosioca predstvke treba da bude ponovo razmatran u skladu sa nalazom Komiteta o kršenju Pakta.

Pokušavamo da rešimo slučaj u okviru postojećeg, unutrašnjeg, prava:

Australija: slučaj Winata, 930/2000. (...) i to imajući u vidu kako njihova situacija može biti rešena u skladu sa australijskim imigracionim zakonima. Uverava Komitet da će detaljan odgovor biti omogućen u najkraćem mogućem roku.

Austrija: Perterer, Raul, 1015/2001. Država potpisnica tvrdi da Državni tužilac i Vlada Pokrajine Salzburg trenutno ispituju zahtev podnosioca predstvake za naknadu štete/pravičnu nadoknadu, po osnovu austrijskog Zakona o odgovornosti.

Pokušavamo u praksi drugih država da pronađemo načine kako da sprovedemo Stavove Komisije:

Koreja: slučaj Shin, 926/2000. Uzimajući u obzir ova pravna ograničenja prilikom primene Stavova Komiteta, Ministarstvo pravde sada razmatra praksu i postupke drugih država kako bi primenila

Stavove, sa namerom da uvede delotvorne mehanizme sprovođenja istih u budućnosti.

Data je amnestija, odnosno pomilovanje:

Koreja: slučaj Keun-Tae Kim, 574/1999. Navodi se daje pomilovan 15. avgusta 1995.

Koreja: slučaj Jong-Kyu Sohn, 518/1992. Država u sporu tvrdi da mu je odobreno pomilovanje 6. marta 1993.

Šri Lanka: slučaj Nallaratnam Singarasa, 1033/2001. Međutim, kako bi bili u saglasnosti sa Stavovima nadležni organi „mogu“ predložiti predsednici da izvrši pomilovanje na osnovu nadležnosti koje ona ima po osnovu člana 34 Ustava. Takvo pomilovanje je predmet slobodne odluke predsednice.

Poslali smo Stavove Komiteta pravosudnoj grani vlasti kako bi ih uvek imala na umu kada donosi Odluke:

Koreja: slučaj Shin, 926/2000. Ministarstvo pravde poslalo je Vrhovnom javnom tužilaštvu original teksta Stavova, kao i prevedenu verziju na korejskom jeziku sa molbom da organi gonjenja imaju na umu ove Stavove tokom izvršavanja svojih aktivnosti.

Šri Lanka: slučaj Sarma, Jegatheeswara, 950/2000. Državni tužilac je, u ime Vlade Šri Lanke, izvestio sud da ubrza postupak.

Poslali smo predmet državnoj Komisiji za ljudska prava da sačini predlog:

Šri Lanka: slučaj Kankanamge, Victor Ivan, 909/2000. Država potpisnica iznela je da će Vlada Šri Lanke slučaj uputiti Komisiji za ljudska prava Šri Lanke u cilju dobijanja preporuka u vezi sa pitanjem plaćanja naknade štete, uključujući određivanje visine naknade; predmet se odnosi na: zastrašivanje novinara ponavljanjem iznošenja optužbi za klevetu - članovi 2 (stav 3), 14 (stav 3c) 19.

Objavili smo Stavove Komiteta:

Austrija: slučaj Perterer, Paul, 1015/2001. Takođe je potvrđeno da su objavljena Stavovi. Češka; slučaj Pezoldova, 757/1997: 26. jula 2005. godine je država potpisnica obavestila Komitet da su Stavovi objavljeni na veb sajtu Ministarstva pravde u proleće 2003.

Koreja: slučaj Shin, 926/2000. Ministarstvo je objavilo Stavove na korejskom jeziku u zvaničnom elektronskom Službenom glasniku.

Koreja: slučaj Keun-Tae Kim, 574/1999. Vlada je objavila prevedenu verziju Stavova na korejskom jeziku putem medija i poslala primerak sudu.

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA
Beograd, 7. novembar 2006.

MINISTARSTVU PRAVDE

Ministar Zoran Stojković

Nemanjina 22-26

Beograd, 7. novembar 2006.

ODGOVOR

Poštovani,

Obraćamo Vam se povodom Vašeg dopisa, koji ste nam uputili, a u vezi sa slučajem Željko Bodrožić protiv Republike Srbije. Naime prošlo je 12 meseci od Odluke Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija, koje nalaže našoj državi da preduzme konkretne korake, kako bi se ukinula presuda, isplatili troškovi postupka i postigla pravična naknada.

Kako do današnjeg dana nismo uspjeli da uspostavimo normalnu i konstruktivnu komunikaciju, dužni smo da damo odgovor na pojedine vaše navode i da se nadamo da ćete shvatiti ozbiljnost ovog slučaja.

U svom dopisu upoznali ste nas sa aktivnostima prethodne Vlade na slučaju Bodrožić, konkretnije sa Odgovorom Ministarstva pravde, iz juna 2003. godine, koji je upućen Ministarstvu spoljnih poslova, a koje Ministarstvo spoljnih poslova po vašim saznanjima, nije prosledilo Ujedinjenim nacijama. Smatramo da pokretanje postupka, kako bi se utvrdila konkretna odgovornost lica iz Ministarstva inostranih poslova, svakako može biti korisna da bi se konačno stvorila svest da svako odgovara za svoje postupke i propuste, ali u ovom konkretnom slučaju nije ni malo bitna, imajući u vidu da je Komitet Ujedinjenih nacija doneo odluku protiv republike Srbije.

Takođe smatramo neprimerenim da Ministarstvo pravde dostavlja press kliping (isečke iz medija), uz odgovor koji ste nam poslali, u kojima nam pokazujete primere, iz nerazvijenih i nama dalekih zemalja koje nisu poštovale odluke UN komiteta za ljudska prava. Neverovatno je da se Ministarstvo krije iza stavova zemalja kao što su Koreja, Šri Lanka i Filipini (tekstovi koje ste nam dostavili imaju naslove: Ne prihvatamo stavove Komiteta, Stavovi Komiteta

nemaju pravnu snagu i sl.) i da to smatrate argumentom koji podržava Vaš stav da je odluku Ujedinjenih nacija nemoguće sprovesti u Srbiji.

I na kraju, povodom Vašeg obrazloženja da niste odgovarali na tri dopisa (a ne jedan, kako navodite), koje Vam je YUCOM uputio, zato što Vam YUCOM uz svoje dopise nije uputio punomoćje za zastupanje Željka Bodrožića, već ste imali samo punomoćje Biljane Kovačević-Vučo za zastupanje pred Komitetom za ljudska prava Ujedinjenih nacija, primorani smo da Vam odgovorimo da ne vidimo nikakav pravni osnov da Ministarstvo pravde traži punomoćja od organizacija koje mu se obraćaju. Uvođenje ovakve prakse, koja nije primerena ni kućnom savetu, a ne Ministarstvu, smatramo direktnim kršenjem prava građana i nipodaštavanjem nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima.

Ali da ne bi bilo nejasnoća, i pored zgroženosti ovakvim vašim postupkom, koristimo priliku da Vas obavestimo da je predsednica Komiteta pravnika za ljudska prava – YUCOM Biljana Kovačević-Vučo, ujedno i advokat, a kao što Vam je verovatno poznato, postupke pred sudovima i telima, vode advokati i to veoma često advokati koji svoje usluge daju organizacijama (American Civil Liberty Union, Minnesota Advocates for Human Rights, Lawyers Committee for Human Rights, SOS linije za žrtve nasilja, LGBT organizacijama, sindikatima, udruženjima novinara itd.), tako da i ovom slučaju ne treba da Vas čudi zašto se kao nosilac punomoćja pominje Biljana Kovačević-Vučo.

Imajući sve ovo u vidu, zahtevamo od Vas da bez daljih opstrukcija predstavnici Komiteta pravnika za ljudska prava – YUCOM-a i Vaši predstavnici organizuju zajednički sastanak na kome bi se razmotrile sve mogućnosti i da se napokon dođe do pravičnog rešenja slučaja Željka Bodrožića, a u skladu sa odlukom Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Ujedno Vas podsećamo da zbog Vaše birokratske opstrukcije Željko Bodrožić, žrtva političkog suđenja, i dalje trpi posledice i da njegov slučaj nije rešen.

S poštovanjem,

Predsednik,
Biljana Kovačević-Vučo, s.r.
Izvršni direktor,
Milan Antonijević, s.r.

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA
Beograd, 7. decembar 2006.

**POVODOM DANA LJUDSKIH PRAVA:
GODIŠNJICA SLUČAJA BODROŽIĆ**

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Prošlo je godinu dana od Odluke Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija kojom je našoj državi naloženo da preduzme konkretne mere, uključujući ukidanje presude, restituciju kazne, kao i sudskih troškova novinaru Željku Bodrožiću. Državi je takođe naloženo i da nadoknadi štetu Željku Bodrožiću, koju je pretrpeo kršenjem prava na slobodu izražavanja iz člana 19. Pakta o građanskim i političkim pravima.

Republika Srbija (kao potpisnica II Fakultativnog protokola uz Pakt o građanskim i političkim pravima) bila je dužna da u roku od 90 dana preduzme naložene mere i da ispravi nepravdu koju su sudovi naneli Željku Bodrožiću, proganjajući ga zbog stava koji je javno izneo.

Skandalozno ponašanje Ministarstva pravde Republike Srbije koje je tokom ovih godinu dana činilo sve kako bi opstruiralo izvršenje odluke Komiteta Ujedinjenih Nacija za ljudska prava samo pokazuje koliko država Srbija još uvek nije spremna da prihvati evropske i svetske standarde koji garantuju slobodu izražavanja. Međutim, imajući u vidu činjenicu da je Ministar pravde, Zoran Stojković, upravo predstavnik one socijalističke škole u pravosuđu koja je u ime legalizma kažnjavala ljude za delikt mišljenja, ne čudi nereagovanje Ministarstva pravde.

Preciznije:

Od Ministarstva pravde tokom ovih godinu dana dobili smo samo jedan dopis u kome su nas upoznali sa aktivnostima prethodne Vlade na slučaju Bodrožić, pokušavajući da prebace odgovornost na prethodnu Vladu. Uz dopis, dostavljen nam je press kliping u kome su predstavljeni primeri iz nerazvijenih zemalja koje nisu poštovale odluku UN Komiteta za ljudska prava. Smatramo da je neprimereno da se Ministarstvo krije iza stavova zemalja kao što su Koreja, Šir Lanka i Filipini i da to smatra argumentom koji podržava stav da je odluku Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava nemoguće

sprovedi u Srbiji, ali kao što smo već naglasili s obzirom na profesionalnu karijeru Ministra Stojkovića to nas ne čudi.

Tokom ovih godinu dana pravni tim Komiteta pravnika za ljudska prava – YUCOM više puta je bezuspešno pokušao da zakaže sastanak sa predstavnicima Ministarstva povodom slučaja Željka Bodržića. Odgovore na naše zvanične dopise nismo dobili, ali je zato Ministarstvo iskoristilo priliku da zloupotrebivši svoju poziciju moći i polemiše preko medija.

Ovim putem YUCOM još jednom poziva nadležno Ministarstvo i Vladu Republike Srbije da preduzmu korake ka ispunjenju obaveza prihvaćenih ratifikovanjem II Fakultativnog protokola uz Pakt o građanskim i političkim pravima.

Milan Antonijević, s.r.

Biljana Kovačević-Vučo, s.r.

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA

Beograd, 25. jul 2007.

MINISTARSTVO PRAVDE

Ministar Dušan Petrović

Nemanjina 22-26

Beograd, 25. jul 2007.

Poštovani gospodine Ministre,

Podsećamo Vas na sastanak koji smo u prostorijama Ministarstva imali 9. jula 2007. godine, kada smo se načelno dogovorili o radu na pronalaženju načina kako da država ispuni obaveze proistekle iz odluka Komiteta za ljudska prava UN i Komiteta protiv torture UN, kao i Evropskog suda za ljudska prava.

YUCOM kao organizacija pravnikā koja je dobila spor pred Evropskim sudom za ljudska prava i UN Komitetom za ljudska prava je spreman da oformi radnu grupu koja bi se bavila ovim pitanjima zajedno sa stručnim licima iz Ministarstva. Posebno pitanje koje bi se obradilo, a koje smatramo izuzetno važnim, je i odgovornost sudija, koje svojom neažurnošću i lošim radom dovode državu u obavezu isplate naknade građanima za štetu zbog njihovih propusta. Formiranje radne grupe, konkretne rokove, kao i plan rada spremni smo da usaglasimo sa vama u veoma kratkom roku, kako bi već po završetku godišnjih odmora mogli pristupiti aktivnom radu na rešavanju ovih pitanja.

Takođe Vas ljubazno podsećamo i na neispunjenu državnu obavezu prema Željku Bodrožiću a na osnovu odluke Komiteta za ljudska prava UN u vidu isplate naknade nematerijalne štete prouzrokovane nepravednom osudom (nematerijalna šteta je opredeljena u iznosu od 1.000.000,00 dinara) što bi trebalo da se izvrši u najkraćem roku.

S poštovanjem,

Biljana Kovačević-Vučo, s.r.

Predsednica YUCOM-a

III. (5) MEDIJI O SLUČAJU BODROŽIĆ*

Danas

Danas, 30. novembar 2005. godine

Nakon oslobađanja novinara Željka Bodrožića pred Komitetom UN za ljudska prava Slučaj Bodrožić - presedan u domaćem pravu

Beograd - Komitet Ujedinjenih nacija za ljudska prava očekuje da Srbija i Crna Gora u roku od tri meseca dostavi informacije o sprovođenju odluke ovog tela u slučaju Željka Bodrožića kome je odlukom Komiteta ukinuta presuda za uvredu Dmitra Šegrt, direktora fabrike "Toza Marković" ranije visokog funkcionera Socijalističke partije Srbije. Na jučerašnjem okruglom stolu Komiteta pravnika za ljudska prava najavljeno je da će Jukom koji je uspešno vodio ovaj slučaj i dalje pratiti realizaciju obavezujuće odluke Komiteta UN koja je upućena Vrhovnom sudu Srbije, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i sudovima koji su doneli prvostepenu i drugostepenu presudu.

Biljana Kovačević-Vučo, predsednica Jukoma, rekla je da bi odluka kojom se konstatuje da Bodrožić svojim analitičkim tekstom "Rođeni za reforme", objavljenim u Kikindskim januara 2001. nije uvredio Šegrt, trebalo da bude prekretnica u domaćem pravosuđu i da bi trebalo obezbediti mehanizam za njeno automatsko sprovođenje. Realizacija odluke bila bi uspostavljanje standarda koji će se ubuduće poštovati, jer "odluke Komiteta pospešuju i razrađuju slobodu izražavanja", rekla je Kovačević-Vučo.

Nije dekriminalizovana kleveta

Biljana Kovačević-Vučo rekla je da komentari ponašanja javnih ličnosti "koštaju suočavanja sa krivičnim tužbama". "Nije izvršena dekriminalizacija klevete; to što je propisana novčana kazna ne

* Priredila Katarina Jozić, Komitet pravnika za ljudska prava.

znači ništa, jer je, u slučaju neisplaćivanja, predviđena i zatvorska, a mogu da se dosuđuju i milionski iznosi", rekla je Kovačević-Vučo.

- Nijedna od činjenica iznetih u tekstu o direktoru "Toze" i šefu Poslaničke grupe SPS u Saveznom parlamentu nije neistinita, a odluka Suda bila je u direktnoj suprotnosti sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Sve argumente izneli smo u prvostepenom i drugostepenom postupku, a potom smo tražili od republičkog javnog tužioca zaštitu zakonitosti i on je to odbio. Tada SCG nije bila članica Saveta Evrope i mogli smo da se obratimo jedino Komitetu UN za ljudska prava - rekao je advokat Dušan Ignjatović koji je u ime Jukoma pokrenuo i vodio ovaj postupak.

ZNAČAJNA satisfakcija

Ova satisfakcija mi mnogo znači; srećan sam i čekam da država odluči kako će sprovesti odluku. Osuđen sam u atmosferi linča i hteo bih da novčano bude kažnjen sudija koji me je još tri puta kažnjavao

Ignjatović je naglasio da je praksa Evropskog suda za ljudska prava da zauzima stav "zahtev prema kategoriji".

- Po tom stavu političari, samim tim što su javne ličnosti i ulaze u javnu arenu moraju da budu izloženi većoj pažnji i kritičnosti javnosti. Naše pravo danas nije na tragu ovih međunarodnih dokumenata - namera je bila da se potpisuju, a ne primenjuju - rekao je Ignjatović.

Ana Maričić, savetnik u Jukomu, rekla je da će odluka u slučaju Bodrožić biti sastavni deo izveštaja generalnom sekretaru i izrazila očekivanje da će taj akt imati uticaj na domaće zakonodavstvo.

Ostaje nepoznat način na koji će se odluka primeniti, ali postoji moralna, politička i diplomatska obaveza da se poštuju odluke Komiteta UN za ljudska prava - rekla je Ana Maričić. (B. Tončić)

Nezavisno društvo novinara Vojvodine, 26. januar 2006. godine

Nastavlja se kampanja protiv Bodrožića

Nezavisno društvo novinara Vojvodine izražava veliku zabrinutost povodom presude Okružnog suda u Zrenjaninu, koji je bivše urednike i izdavače "Kikindskih novina" kaznio zbog povrede časti, ugleda i dostojanstva Željka Ugrena, zvanog Aka, iz Kikinde. Ovom presudom nastavljen je neverovatan kontinuitet sudskih kazni izrečenih uglednom kikindskom novinaru i uredniku Željku Bodrožiću, koji je poznat po hrabrom i beskompromisnom izveštavanju i istraživanju političkih i ekonomskih, kao i tema koja su vezana za kriminalne radnje, koje su postale takoreći uobičajena pojava tokom devedesetih godina prošlog veka, a koje veoma često nisu sudski procesuirane. Ovakvim radom pravosuđa, ovakvim presudama, dolazimo u paradoksalnu situaciju da ljudi koji su činili kriminalna dela budu društveno nagrađeni, a oni koji, poštujući svoju profesiju, ukazuju na njih - bivaju kažnjeni.

NDNV upozorava da organi pravosuđa, u situaciji kada pravda nije zadovoljena i kada njome vladaju političke elite, postaju strašan represivni aparat usmeren ka ljudima koji drugačije misle i govore. Upravo se to, po svemu sudeći, dešava i u slučaju Željka Bodrožića, koji je do sada više puta osuđivan zbog svog pisanja, a protiv koga se vodi još nekoliko sudskih postupaka. Mnogo toga ukazuje da je ova sudska kampanja protiv Bodrožića orkestrirana i da njoj nije samo cilj njegovo zastrašivanje i kažnjavanje, već da se njome želi poslati, društveno veoma opasna, poruka novinarima i drugima da ne dotiču "tabu-teme" naše prošlosti i sadašnjosti. S druge strane, toleriše se pisanje takozvanih tabloida, odnosno propagandnih mašina raznih zvaničnih i nezvaničnih centara moći, koji dnevno produkuju govor mržnje, klevete i uvrede i na velika vrata promovišu vulgarizaciju javnog diskursa, neretko pozivajući na linč.

Presuda Okružnog suda u Zrenjaninu u sebi sadrži još jednu skoro tragikomičnu kontradikciju. Naime, urednici i izdavači "Kikindskih novina" kažnjeni su zbog teksta u kojem se iznose citati već legendarne "Bele knjige MUP-a o kriminalu u Srbiji". NDNV se pita da li to znači da će se uskoro na udaru zakona naći i samo Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije.

Na kraju, podsećamo da je Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija pre bezmalo dva meseca naložio Srbiji i Crnoj Gori da ukine

presudu i obešteti novinara Željka Bodrožića, koji je osuđen zbog klevete nekadašnjeg funkcionera SPS-a Dmitra Šegrt. Time je Komitet jasno ukazao da su ovom presudom povređena prava na izražavanje novinara, koji je na bazi činjenica komentarisao ponašanje jednog javnog službenika. Država još uvek nije reagovala na ovaj nalog, ali je zato još jednom osudila Bodrožića. NDNV ukazuje da se Srbija i dalje kreće suprotnim pravcom u odnosu na svet, ali i na međunarodne institucije koje bar formalno prihvata. (NDNV)

Danas

Danas, 26. jul 2006. godine

Devet meseci posle donošenja odluke Komiteta UN za ljudska prava u korist urednika Kikindskih Željka Bodrožića

Pravni presedan pretvoren u farsu

Kikinda, Beograd - Punih devet meseci po donošenju odluke Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava u korist urednika Kikindskih Željka Bodrožića nijedna obaveza države prema oštećenom Bodrožiću nije ispunjena. Urednik Kikindskih kažnjen je u procesu DMITAR ŠEGRT protiv Željka Bodrožića i državi je naloženo da Bodrožiću nadoknadi štetu koju je pretrpeo kršenjem prava iz člana 19. Pakta o političkim i građanskim pravima. O preduzetim merama država je bila dužna da u roku od 90 dana dostavi izveštaj Komitetu Ujedinjenih Nacija za ljudska prava. Nijedna obaveza nije ispunjena, a Komitet za ljudska prava koji zastupa Bodrožića podneo je, u njegovo ime, urgenciju Komitetu UN i očekuje odgovor. Ocena stručnjaka je da ovakvim ponašanjem država rizikuje plaćanje milionskih odšteta.

Želi poništenje presude

- Verovatno će UN reagovati na našu urgenciju, a možda ćemo tužiti državu. Jer, kada sam ja optužen, država ekspresno reaguje i presuđuje protiv mene. A sada neće da realizuje odluku najvišeg tela UN. Meni je važno da mi se vrati novac koji sam platio na ime kazne i da dobijem obeštećenje. Ali, kao građaninu ove zemlje važno mi je da država oglasi da je poništila presudu. Želim da i zvanično budem čist, jer nisam osuđivan ni za šta, osim za novinski tekst - kaže Željko Bodrožić (na fotografiji).

Odluka kojom je ocenjeno da su njegova ljudska prava ugrožena presedan je, odnosno jedina je odluka Komiteta UN u sporovima na teritoriji bivše SFRJ. Reč je o napisu kojim Bodrožić, između ostalog, rasvetljava lik i delo direktora fabrike opeke "Toza Marković" Dmitra Šegrtu koji je posle petooktobarskih promena postao opozicioni kadar.

- Država nije realizovala ovu odluku, a ja sam u međuvremenu dobio još pet tužbi. I u svih pet predmeta treba da mi presuđuje sudija čiju je presudu oborio Komitet UN za ljudska prava. Tražio sam izuzeće, a predsednica Opštinskog suda u Kikindi Kata Malinčić odgovorila mi je da je odluku sudije Smilje Sarić - Radić potvrdio Okružni sud u Zrenjaninu. Kao da je on značajniji od UN - kaže za Danas Željko Bodrožić.

Biljana Kovačević-Vučo, predsednica Komiteta pravika za ljudska prava, kaže da Sud mora da se oglasi, mora da se poništi presuda i ispita koliku je štetu pretrpeo Bodrožić.

- Umesto toga, država nam se obratila samo jednim dopisom kojim je tražila da opredelimo koliki je naš zahtev, preciznije, koliko novca tražimo. Suština nije u novcu, nego da se uspostavi mehanizam kojim bi bile kažnjavane i sudije koje donose ovakve presude, u ovom slučaju sudija Opštinskog suda u Kikindi i Okružnog u Zrenjaninu. Suština je i u rehabilitaciji - kaže sagovornica Danasa. Ona ističe da je ministar pravde Zoran Stojković rekao da "država ne može da se meša u izvršenje ove odluke, jer bi to bilo mešanje izvršne vlasti u rad sudske", što je "neviđena drskost".

- Mi smo pisali UN ali, kako sada stvari stoje, očigledno je da će na isti problem naići i odluke Evropskog suda u Strazburu: biće usvajane u velikom broju, a neće biti realizovane. Nema nikakve volje, a činjenica je da će koštati jer su državni organi, koristeći sredstva moći, kršili ljudska prava, prekoračivali ovlašćenja, ignorisali procedure, klevetali. Država ne ispunjava nijednu odluku međunarodnih tela, borićemo se za to da se svaki detalj odluke ispuni i da otvorimo pitanje nepoštovanja ljudskih prava - kaže Biljana Kovačević-Vučo. (B. Tončić)

Nezavisno društvo novinara Vojvodine, 9. avgust 2006. godine

Država protiv Bodrožića

Nezavisno društvo novinara Vojvodine zaprepašćeno je nastavkom sudske represivne kampanje protiv novinara Željka Bodrožića, koja podseća na najmračnija totalitarna vremena i upozorava nas da živimo u državi koja strasno i surovo kažnjava sve one koji ne prihvataju nametnuta "pravila igre" koja podrazumevaju licemerje i hinjeni zaborav svega onoga kroz šta smo prošli tokom devedesetih godina prošloga veka, a iz čega očigledno još uvek nismo iskoračili. Bodrožić je - sada u to nema nikakve sumnje - pokusni kunić politike zaborava i restauracije, preko kog raznorazni lokalni, i ne samo lokalni, moćnici iskazuju svoju nepojamnu snagu da marginalizuju i unište svakoga ko govori i promovise istinu, u ovom slučaju - profesionalno obavlja svoj posao!

Dok novinaru Željku Bodrožiću, uredniku "Kikindskih", lista koji je najčešće kažnjavao po famoznom miloševićevsko-šešeljevskom Zakonu o informisanju, sudski izvršitelji popisuju stvari, dotle mnogi srbijanski mediji, i to ne samo oni koje nazivamo tabloidima, nastavljaju da ispisuju sramnu istoriju laži, falsifikata, podvala i mržnje, započetu krajem osamdesetih, i nikome od njih ne samo da ništa ne fali nego bivaju društveno priznati, uživajući u plodovima svog antiprofesionalizma. Dok Željku Bodrožiću, ocu troje dece, država administrativnom zabranom oduzima dve trećine plate, dotle se oni o kojima je on hrabro pisao, a od kojih su mnogi bili i ostali personifikacija mraka devedesetih, "baškare" u skupim letovalištima, trguju na berzama ili vladaju njegovim gradom - Kikindom! U državi i društvu gde se dešavaju tako očigledne nepravde, pravda se traži van institucija sistema!

NDNV podseća da je Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija pre skoro godinu dana naložio Srbiji da ukine presudu i obešteti novinara Željka Bodrožića, koji je osuđen zbog klevete nekadašnjeg funkcionera SPS-a Dmitra Šegrt. Time je Komitet jasno ukazao da su ovom presudom povređena prava na izražavanje novinara, koji je na bazi činjenica komentarisao ponašanje jednog javnog službenika. Država još uvek nije reagovala na ovaj nalog, mada je odavno istekao rok u kojem se ovaj nalog morao implementirati, ali je zato počela da popisuje privatne Bodrožićeve stvari, u nameri da ih prisvoji ako on ostane bez stalnog zaposlenja.

NDNV upozorava javnost da Srbija i u ovom slučaju ne poštuje prethodno prihvaćene međunarodne obaveze; ona sa jedne strane štiti i nagrađuje one koji su uništili mnoge godine naših života, a sa druge kažnjava one koji su na njih upozoravali i koji nas na njih i danas podsećaju! (NDNV).

Danas

Danas, 11. avgust 2006. godine

**Zahtev Komiteta pravnika za ljudska prava
Ministarstvu pravde**

Šta je država učinila u slučaju Bodrožić

Beograd - Komitet pravnika za ljudska prava obratio se juče, pozivajući se na Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Ministarstvu pravde zahtevom da ovoj organizaciji koja zastupa urednika Kikindskih Željka Bodrožića dostavi informacije u vezi sa slučajem Šegrt protiv Bodrožića, odnosno presudom Komiteta UN za ljudska prava u korist novinara. Jukom, između ostalog, zahteva od Ministarstva obaveštenje da li poseduje traženu informaciju, uvid u dokument koji je sadrži, kopiju koju državni organ treba da dostavi poštom.

ZRENJANIN: Sud nije dobio zahtev Komiteta UN

Okružni sud u Zrenjaninu nije dobio zahtev Komiteta UN za zaštitu ljudskih prava za ukidanje presude uredniku Kikindskih novina Željku Bodrožiću, rekao je agenciji Beta predsednik tog suda Peter Kiš. "Povodom te odluke od ovog suda nije ni traženo da se bilo šta preduzme, a da li je ta odluka dostavljena nekom drugom državnom organu, skupštini, vladi, ministarstvu ili nekom drugom, to meni nije poznato", precizirao je Kiš. Pošto je sudska odluka pravosnažna, Okružni sud po službenoj dužnosti neće preduzeti nikakve mere jer to nije predviđeno propisima, istakao je on, ali je dodao da u slučaju da "ovlašćena lica, odnosno stranke u postupku bilo šta traže", sud će postupiti po važećim propisima.

Podsećajući da je u korist Željka Bodrožića Komitet UN za ljudska prava doneo 31. oktobra 2005. meritornu odluku da je država u slučaju krivične osude Željka Bodrožića ugrozila slobodu izražavanja zagarantovanu članom 19. Pakta o građanskim i

političkim pravima, Jukom traži odgovor na pitanje koje je mere Ministarstvo pravde do sada preduzelo u skladu s pomenutom odlukom Komiteta UN.

- Ovaj slučaj koji je Jukom vodio pred Komitetom Ujedinjenih nacija za ljudska prava predstavlja jedinu odluku ove vrste kojom se našoj državi nalaže da preduzme konkretne mere, uključujući ukidanje presude, restituciju kazne, kao i sudskih troškova. Državi je, takođe, naloženo i da nadoknadi Željku Bodrožiću štetu koju je pretrpeo kršenjem prava iz člana 19. Pakta o političkim i građanskim pravima. O preduzetim merama država je bila dužna da u roku od 90 dana (rok je istekao 31. januara 2006.) dostavi izveštaj Komitetu Ujedinjenih Nacija za ljudska prava, navodi se u zahtevu Jukom.

Željko Bodrožić kažnjen je odlukom Opštinskog suda u Kikindi koju je potvrdio Okružni sud u Zrenjaninu zbog analize lika i dela kikindskog prvaka SPS Dmitra Šegrt, doskorašnjeg direktora IGM "Toza Marković".

- Država Srbija se našem klijentu obratila jedino putem dopisa Ministarstva pravde, Sektora za normative poslove i međunarodnu saradnju 25. januara 2006. godine, s pozivom da Željko Bodrožić dostavi samo zahtev za odgovarajuće obeštećenje, kako se navodi, "iznos novčane kazne i sudskih troškova" koje je naš klijent platio prema pravnosnažnoj presudi suda u Kikindi. Imajući u vidu da je meritorna odluka UN Komiteta od države Srbije zahtevala mnogo više od ponude koja je Bodrožiću poslata od Sektora za normative poslove i međunarodnu saradnju, Jukom se 17. februara 2006. (postoji pečat Pisarnice Ministarstva) u ime Željka Bodrožića obratio Ministarstvu pravde, zahtevajući puno poštovanje odluke Komiteta UN za ljudska prava, ukidanje presude, naknadu štete koju je Željko Bodrožić pretrpeo, restituciju kazne i sudskih troškova, kao i objavljivanje ove odluke (zahtev za objavljivanje presude smatramo veoma bitnim budući da isti sudija, Smilja Sarić-Radin, koja je donela presudu protiv Željka Bodrožića, predsedava u više postupaka protiv našeg klijenta koji se pred opštinskim sudom u Kikindi vode, ili su već presuđeni na štetu našeg klijenta) - navodi se u saopštenju Jukoma, koje su potpisali predsednica Biljana Kovačević-Vučo i izvršni direktor Milan Antonijević. (R. D.).

Danas, 12-13. avgust 2006. godine

**Nezavisno društvo novinara Vojvodine povodom
presuda uredniku Kikindskih**

Kampanja protiv Bodrožića kao u najmračnija vremena

Novi Sad - Nezavisno društvo novinara Vojvodine izražava zaprepašćenje "nastavkom sudske represivne kampanje protiv novinara Željka Bodrožića, koja podseća na najmračnija totalitarna vremena i upozorava nas da živimo u državi koja strasno i surovo kažnjava sve one koji ne prihvataju nametnuta 'pravila igre' koja podrazumevaju licemerje i hinjeni zaborav svega onoga kroz šta smo prošli tokom devedesetih godina prošloga veka, a iz čega očigledno još uvek nismo iskoračili".

- Bodrožić je - sada u to nema nikakve sumnje - pokusni kunić politike zaborava i restauracije, preko kog raznorazni lokalni, i ne samo lokalni, moćnici iskazuju svoju nepojamnu snagu da marginalizuju i unište svakoga ko govori i promoviše istinu, u ovom slučaju - profesionalno obavlja svoj posao. Dok novinaru Željku Bodrožiću, uredniku Kikindskih, lista koji je najčešće kažnjava po famoznom miloševićevsko-šešeljevskom Zakonu o informisanju, sudski izvršitelji popisuju stvari, dotle mnogi srbijanski mediji, i to ne samo oni koje nazivamo tabloidima, nastavljaju da ispisuju sramnu istoriju laži, falsifikata, podvala i mržnje, započetu krajem osamdesetih, i nikome od njih ne samo da ništa ne fali nego bivaju društveno priznati, uživajući u plodovima svog antiprofesionalizma, ocenjuje se u saopštenju NDNV.

U saopštenju se podseća "da je Komitet za ljudska prava Ujedinjenih nacija pre skoro godinu dana naložio Srbiji da ukine presudu i obešteti novinara Željka Bodrožića, koji je osuđen zbog klevete nekadašnjeg funkcionera SPS Dmitra Šegrt".

- Time je Komitet jasno ukazao da su ovom presudom povređena prava na izražavanje novinara, koji je na bazi činjenica komentarisao ponašanje jednog javnog službenika. Država još uvek nije reagovala na ovaj nalog, mada je odavno istekao rok u kojem se ovaj nalog morao implementirati, ali je zato počela da popisuje privatne Bodrožićeve stvari, u nameri da ih prisvoji ako on ostane bez stalnog zaposlenja. NDNV upozorava javnost da Srbija i u ovom slučaju ne poštuje prethodno prihvaćene međunarodne obaveze; ona sa jedne strane štiti i nagrađuje one koji su uništili mnoge godine naših života, a sa druge kažnjava one koji su na njih upozoravali i koji

nas na njih i danas podsećaju, kaže se u saopštenju Nezavisnog društva novinara Vojvodine. (S. D.)

Danas, 15. avgust 2006. godine

Urednika Kikindskih primili savetnici predsednika Srbije

BODROŽIĆ: Ohrabrenje pred nova suđenja

Beograd - Urednika Kikindskih Željka Bodrožića i advokata Milana Antonijevića iz Komiteta pravnika za ljudska prava primili su juče savetnici predsednika Srbije Branko Radujko i Nebojša Krstić koji su Bodrožiću obećali da će zatražiti dodatne informacije i reakciju nadležnih ministarstava u njegovom slučaju.

Željko Bodrožić kažnjen je dvema presudama kikindskog opštinskog suda sa 170 hiljada dinara, a država duže od devet meseci nije izvršila odluku Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava kojom je presuđeno da je urednik Kikindskih nepravедно osuđen u ranijem sporu Šegrt protiv Bodrožića, te da mora da mu isplati odgovarajuću nadoknadu i vrati novac koji je platio kao osuđeni.

- Ohrabren sam ovim razgovorima, predsednik Republike je, nakon insistiranja kolega iz Nezavisnog udruženja novinara Srbije, pokazao interesovanje za ovaj slučaj i očekujem pomoć. To bi trebalo da bude neka vrsta pritiska da se ubrza odlučivanje po odluci Komiteta UN za ljudska prava - kaže Bodrožić.

On u razgovoru za Danas ističe i da u realizovanju odluke Komiteta UN ima "tehničkih problema".

- Niko, zapravo, ne zna kako treba da se poništi odluka kojom sam kažnjen, u našem pravosuđu nije bilo takvog slučaja i to je problem - kaže Bodrožić.

Uredniku Kikindskih blokirana je plata zbog dve presude za uvredu koje je donela sudija Smilja Racin, a pred istim većem očekuje ga još pet suđenja zbog novinskih tekstova.

- Pomogli su mi prijatelji da isplatim prvu kaznu, verujem da ću dobiti pomoć i za isplatu druge. Očekujem da ću uspeti da vratim novac kada, po odluci Komiteta UN za ljudska prava, bude poništena prva presuda i kada dobijem obeštećenje - ističe Bodrožić. (B. Tončić)

Danas

Danas, 16. avgust 2006. godine

**Predsednik Srbije Boris Tadić povodom slučaja
Željka Bodrožića, urednika Kikindskih**

Od Vlade zahtevane detaljne informacije

Beograd - Boris Tadić, predsednik Srbije, je povodom pisma koje mu je Nezavisno udruženje novinara Srbije uputilo o slučaju novinara, osnivača i urednika Kikindskih Željka Bodrožića, prosledio zahtev Vladi Republike Srbije u kome je zatražio sve relevantne detalje u vezi sa ovim slučajem, navodi se u jučerašnjem saopštenju iz Tadićevog kabineta.

Predsednik, kako se navodi, očekuje da mu Vlada dostavi detaljne informacije o slučaju koji je u međuvremenu dospeo i do Evropskog suda za zaštitu ljudskih prava u Strazburu.

Nezavisno udruženje novinara Srbije obavestilo je predsednika Srbije da je Komitet Ujedinjenih nacija za ljudska prava zatražio od srpskih vlasti da ukinu presudu kojom je osuđen Bodrožić, jer je tom presudom ugrožena sloboda izražavanja zagarantovana Paktom o građanskim i političkim pravima. (R. D.)

Danas

Danas, 2-3. septembar 2006. godine

Nastavak kikindskog pravosudnog zapleta

TUŽILAŠTVO: Bodrožić nije kriv

Beograd, Kikinda - U Nezavisno udruženje novinara Srbije juče je stigao odgovor ministra pravde Zorana Stojkovića na zahtev ove novinarske asocijacije da saopšti šta je Ministarstvo preduzelo da se realizuje odluka Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava u slučaju Željko Bodrožić. Komitet je naložio državi Srbija i Crna Gora da ukinu presudu protiv novinara i urednika Kikindskih Željka Bodrožića donetu za uvredu u procesu Šegrt protiv Bodrožića. Bodrožić je autor napisa "Rođeni za reforme" u kojem je podsetio na biografiju Dmitra Šegrta, smenjenog i nedavno otpuštenog direktora IGM "Toza Marković".

Gotovo deset meseci po donošenju odluke Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava u korist Bodrožića nijedna obaveza države prema njemu nije ispunjena. Urednik Kikindskih

kažnjen je u procesu DMITAR ŠEGRT protiv Željka Bodrožića i državi je naloženo da Bodrožiću nadoknadi štetu koju je pretrpeo kršenjem prava iz člana 19. Pakta o političkim i građanskim pravima. O preduzetim merama država je bila dužna da u roku od 90 dana dostavi izveštaj Komitetu UN za ljudska prava.

Zaštita javne reči

Jovan Krstić, rukovodilac Odeljenja za međunarodnu pomoć u Okružnom javnom tužilaštvu u Beogradu kaže za Danas da Tužilaštvo nije dobilo odgovor Vrhovnog suda na zahtev da zaštiti zakonitost, verovatno zbog složenosti postupka. Takvih zahteva, međutim, ima više i sagovornik Danasa naglašava da oni imaju za cilj da se zaštiti sloboda javne reči. Ovo je prvi javnosti poznati slučaj, konstatuje Krstić.

- Reč je o specifičnom zahtevu: u toku krivičnog procesa nije vođeno računa o krivičnom pravu i tumačenju Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava. I kada novinari iznose podatke o javnim ličnostima i onim vezanim za izvršnu vlast - mora da se uzme u obzir javni interes, pravo novinara da izraze sumnju u korumpiranost određenih ličnosti. Jer javni je interes da se spreče korupcija, i govor mržnje. Ostali slučajevi koje imamo takođe se odnose na osuđujuće presude protiv novinara, politikologa, sociologa i drugih javnih ličnosti, zbog napisane i izgovorene reči - kaže Jovan Krstić.

Ministarstvo je Udruženju u prilogu uputilo i zahtev za zaštitu zakonitosti koji je u junu ove godine Vrhovnom sudu Srbije uputilo Republičko javno tužilaštvo (potpisao ga je zamenik tužioca Jovan Krstić). Ovaj akt, nesumnjivo, predstavlja presedan, budući da javnosti nije poznato da je Tužilaštvo u bilo kojem slučaju ovako reagovalo. U zahtevu zamenik tužioca predlaže da VSS "ukine presude Opštinskog suda u Kikindi i Okružnog suda u Zrenjaninu, predmet vrati na ponovno suđenje ili da navedene presude preinači, tako što će okrivljenog Željka Bodrožića osloboditi optužbe da je izvršio krivično delo uvrede iz člana 93, stav 2. Krivičnog zakona Srbije, učinjenog na štetu privatnog tužioca Dmitra Šegrtu".

U tekstu, pak, koji potpisuje ministar Stojković, podseća se na prepisku ovog ministarstva sa Ministarstvom spoljnih poslova bivše države i "ponudama" Bodrožiću da "dostavi zahtev da mu se ex gratie isplati kompenzacija za kršenje njegovih prava utvrđenih Stanovištem Komiteta".

- Zauzeto stanovište Komiteta, na štetu SCG je uzročno povezano sa neaktivnošću nadležnog državnog organa, pre svega

ministarstva spoljnih poslova koje je bilo dužno da štiti interese DZSCG, a time i Republike Srbije - kaže se u odgovoru Ministarstva pravde. Interesi Srbije, kaže se u saopštenju, nisu adekvatno zaštićeni, zbog čega su za državu Srbiju nastupile štetne posledice.

- Žalosno je što mora da reaguju NUNS i poverenik za informacije da bi bilo kakva informacija došla do nas. Napravljen je neki korak; ali, očigledno, imaju problem kako da ponište presude. To je, pored novčane naknade, za mene jako važno, jer je posle tih presuda vođena prava kampanja protiv mene. Neko iz Ministarstva pravde je mogao da me pozove na razgovor - oni moraju da budu u kontaktu sa građanima, naročito sa onima koje je država oštetila. Važno mi je da se presuda poništi i da se to objavi - kaže za Danas Željko Bodrožić. (B. Tončić)

Danas, 23. februar 2007. godine

Fond za humanitarno pravo o slučaju Bodrožić

Država ne poštuje međunarodne obaveze

Beograd - Fond za humanitarno pravo smatra da je odlukom Vrhovnog suda Srbije da odbije zahtev za zaštitu zakonitosti koji je republički javni tužilac podneo na osnovu odluke Komiteta Ujedinjenih nacija za ljudska prava u korist novinara Željka Bodrožića nastavljena praksa nepoštovanja obaveza koje je Srbija preuzela potpisujući međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih prava - ističe se u jučerašnjem saopštenju Fonda.

Republika Srbija je potpisnica brojnih konvencija iz oblasti međunarodnog prava ljudskih prava, među kojima su i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni i postupaka (Konvencija protiv torture), podseća Fond.

- Ratifikacijom ovih ugovora, standardi poštovanja ljudskih prava koji su u njima propisani, postali su deo unutrašnjeg prava. Takođe, inkorporiranjem ovih ugovora i njihovih dodatnih protokola u unutrašnje pravo, država je prihvatila nadležnost međunarodnih tela koja su stvorena na osnovu ovih ugovora, Komiteta protiv torture, Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije i Komiteta za ljudska prava, koji ispituju pojedinačne slučajeve kršenja ljudskih prava.

Republika Srbija ima obavezu izvršavanja odluka ovih tela - ističe Fond.

Od 1998. do danas, Fond za humanitarno pravo je podneo šest predstavki na razmatranje Komitetima UN za slučajeve koje se odnose na Srbiju. Komitet pravnika za ljudska prava zastupao je Željka Bodrožića. Fond je angažovan na slučajevima pokojnog Milana Ristića, pokojnog Nikole Nikolića, torture Roma Jovice Dimitrova, Dragana Dimitrijevića i Danila Dimitrijevića, slučaju diskriminacije Roma Dragana Durmića. Sve odluke Komiteta UN su suštinski identične - Srbija je povredila prava svojih građana garantovana u ratifikovanim međunarodnim konvencijama. Reakcija države na ove odluke je takođe bila identična - preporuke ni u jednom slučaju nisu ispoštovane.

- Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je najvažnija sudska institucija. Ona nikad ne prihvata argument domaćih sudova - da su presude u skladu sa domaćim zakonodavstvom. Jedino je važno da li su presude u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Neverovatno je da to ne znaju sudije Vrhovnog suda. Trebalo je da obrazlože zašto se zahtev odbija - kaže za Danas pravni savetnik Fonda Sandra Orlović.

Bodrožić je osuđen na novčanu kaznu od deset hiljada dinara, ukupno je platio 42 hiljade, zbog toga što je u tekstu "Rođeni za reforme", po slovu presude, uvredio Dmitra Šegrta, optužujući ga za zloupotrebu položaja. Zamenik republičkog javnog tužioca Jovan Krstić istakao je, pozivajući se na međunarodne dokumente koje je potpisala država, u zahtevu za zaštitu zakonitosti koji je podneo Vrhovnom sudu da je Bodrožić iskoristio svoje pravo na kritiku i javno iznošenje stava. (B. T.)

Danas

Danas, 3. april 2007. godine

Novinaru Bodrožiću novčana kazna zamenjena zatvorom

Novi Sad - Novinaru iz Kikinde Željku Bodrožiću Opštinski sud u tom gradu preinačio je novčane kazne u 80 dana zatvora, navodi se u rešenjima suda u koje je agencija Beta juče imala uvid. U rešenjima se navodi da se Bodrožiću kazne preinačuju u zatvorske, jer nije platio novčane kazne u zakonom propisanom roku od tri meseca.

U prvom rešenju navodi se da se novčana kazna od 20.000 dinara za krivično delo клевета zamenjuje zatvorom u trajanju od 20

dana, s obzirom na to da je jedan dan zatvora ekvivalentan sa 1.000 dinara. U drugom rešenju navodi se da se kazna od 12.000 dinara za krivično delo uvrede preinačuje u kaznu zatvora u trajanju od 60 dana, s obzirom na to da je jedan dan zatvora ekvivalentan sa 200 dinara.

Bodrožić je agenciji Beta rekao da nema novca da plati kazne. Dodao je da ih ne bi platio ni kada bi i imao novca, s obzirom na to da mu država duguje 250.000 dinara, na ime odštete koju treba da mu plati po nalogu Komiteta UN za ljudska prava, koji je naložio državi Srbiji u novembru 2005. da ukine presudu i obešteti Bodrožića, koji je osuđen zbog klevete nekadašnjeg funkcionera SPS Dmitra Šegrt. "Već godinu i po dana čekam da mi država isplati tu odštetu", rekao je Bodrožić, najkažnjavaniji novinar u Srbiji, koji je, kao i list Kikindske, koji uređuje, naročito bio na udaru režima Slobodana Miloševića. (Beta)

Nezavisno udruženje novinara Srbije i Nezavisno društvo novinara Vojvodine, 3. april 2007. godine

Nastavak kampanje protiv Bodrožića

Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) i Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) zaprepašćeni su odlukom Opštinskog suda u Kikindi da novinaru Željku Bodrožiću preinači novčanu, u kaznu zatvora u trajanju od 80 dana. To je nastavak mračne represivne sudske i političke kampanje protiv uglednog kikindskog novinara. Jedini greh Željka Bodrožića, urednika «Kikindskih», sastoji se u tome što svoj posao obavlja profesionalno i hrabro, što svojim tekstovima podseća na prošlost i sadašnjost lokalnih moćnika.

NUNS i NDNV podsećaju da je Komitet za ljudska prava UN u novembru 2005. godine naložio Srbiji da ukine sramnu presudu protiv Željka Bodrožića, po tužbi nekadašnjeg visokog funkcionera SPS-a i vladara Kikinde Dmitra Šegrt. Takođe, Komitet UN je naložio da se

Bodrožić obešteti i time je jasno ukazao na to da je presudom povređeno pravo na slobodno izražavanje novinara, koji je na osnovu činjenica komentarisao ponašanje jednog javnog službenika.

I umesto da država Srbija ispoštuje prethodno prihvaćene međunarodne obaveze i izvini se Bodrožiću - ona ga šalje u zatvor i jasno pokazuje koliko joj je stalo i do slobode medija u zemlji i do međunarodne zajednice i njenih pravila.

Bodrožić i novine koje uređuje, «Kikindske», više puta su kažnjavani tokom devedesetih godina po šeseljevsko-miloševićevskom Zakonu o informisanju. Pa, ni tada Bodrožić nije osuđivan na zatvorsku kaznu!

NUNS i NDNV će o ovom slučaju obavestiti OEBS, domaće i strane organizacije za zaštitu ljudskih prava, a uputiće i otvorena pisma predsedniku Srbije Borisu Tadiću, premijeru Vojislavu Koštunici i ministru pravde Zoranu Stojkoviću. (NUNS i NDNV)

Udruženje novinara Srbije, 3. april 2007. godine

Tražimo reagovanje predsednika Srbije u slučaju Bodrožića

Udruženje novinara Srbije traži od predsednika Srbije Borisa Tadića i Ministarstva pravde da reaguju povodom preinačenja novčane kazne novinaru „Kikindskih“ Željku Bodrožiću u kaznu zatvora od 80 dana.

UNS podseća da je Komitet UN za ljudska prava još u novembru 2005. godine doneo odluku da država Srbija Bodrožiću isplati odštetu od 250.000 dinara kao obeštećenje zbog ranije presude za klevetu, koja mu do danas nije isplaćena.

UNS smatra da je potrebno iznaći način za izvršavanje ove odluke i sprečiti kažnjavanje novinara zatvorom, posebno ako se ima u vidu da bi Bodrožić dospeo u zatvor zbog novčane kazne, a da od države nije uspeo da naplati njena dugovanja. (UNS)

ПОЛИТИКА

Politika, 4. april 2007. godine

U zatvor zbog uvrede i klevete

Brojne reakcije na preinačenje novčane kazne kikindskom novinaru Željku Bodrožiću

Novinarska udruženja i neke stranke i nevladine organizacije zatražile su juče od državnih institucija da spreče zatvaranje kikindskog novinara Željka Bodrožića, kome je sud u Kikindi odredio kaznu od 80 dana zatvora.

Bodrožić je prvobitno osuđen da plati dve novčane kazne od 20.000 dinara i 12.000 dinara zbog klevete i uvrede, po tužbi nekadašnjeg funkcionera Socijalističke partije Srbije Dmitra Šegrt. Kazna mu je preinačena u zatvorsku zato što nije platio u zakonom predviđenom roku. Rešenja je potpisala sudija Opštinskog suda u Kikindi Kata Malenčić.

Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) i Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) ocenili su da je presuda Bodrožiću „nastavak mračne represivne sudske i političke kampanje protiv uglednog kikindskog novinara” i zatražili od predsednika Srbije i ministra pravde da reaguju.

„Jedini greh Željka Bodrožića sastoji se u tome što svoj posao obavlja profesionalno i hrabro, što svojim tekstovima podseća na prošlost i sadašnjost lokalnih moćnika”, navodi se u zajedničkom saopštenju NUNS-a i NDNV-a.

I Udruženje novinara Srbije zatražilo je od predsednika Srbije Borisa Tadića i ministra pravde Zorana Stojkovića da reaguju povodom preinačenja kazne Bodrožiću.

Beogradski centar za ljudska prava zatražio je od svih nadležnih organa da preduzmu mere da se spreči zatvaranje Bodrožića.

Beogradski centar ocenio je da je Bodrožić „već godinama izložen šikaniranju i kršenju ljudskih prava koje sprovode sudovi zbog načina na koji javnost u Kikindi, Vojvodini i Srbiji izveštava o političkim i drugim zloupotrebama”.

Vojvođanski odbor G17 plus ocenio je da je slučaj Željka Bodrožića dokaz da su Srbiji neophodne brže reforme u pravosuđu.

I Građanski savez Srbije smatra da je izricanje zatvorske kazne kikindskom novinaru i članu te stranke Željku Bodrožiću „sramno i opasno”. „Ovo je još jedan primer selektivne i dirigovane pravde koju

sprovodi država i pravosuđe pod ingerencijom ministra pravde Zorana Stojkovića”, saopštio je GSS.

Danas

Danas, 4. april 2007. godine

Tragom sudskih rešenja kojima su glavnom uredniku Kikindskih novčane kazne preinačene u zatvorske

Bodrožić neće u zatvor

Beograd, Kikinda, Novi Sad - Nećemo dozvoliti da novinar Željko Bodrožić ode u zatvor i bude kažnjen samo zbog toga što profesionalno obavlja svoj posao, zajednički je stav Nezavisnog udruženja novinara Srbije, Nezavisnog društva novinara Vojvodine i Jugoslovenskog komiteta pravnika Jukom koje zastupa Bodrožića. Istim povodom juče su oštro reagovali i Udruženje novinara Srbije, Beogradski centar za ljudska prava, Građanski savez Srbije i G17 Plus.

Glavnom uredniku i novinaru Kikindskih Opštinski sud u Kikindi rešenjima sudije Kate Malenčić zamenio je 27. februara i 1. marta dve novčane kazne zatvorskim u ukupnom trajanju od 80 dana. Bodrožić nije platio kazne izrečene pravosnažnim presudama 4. maja 2005. i 27. juna 2006, pa je prema prvoj presudi dužan da umesto 12 hiljada dinara "odradi" 60 dana zatvora, a prema drugoj da za 20 hiljada dinara u zatvoru odsluži 60 dana.

U sudskim rešenjima dostavljenim Željku Bodrožiću, donetim u razmaku od dva dana, sudija se rukovodila odredbama starog i novog Krivičnog zakona, pa je u u prvom slučaju zatvorski dan vredan 200 dinara, a u drugom hiljadu.

- Ovo je pravni apsurd pošto je morala da bude primenjena odredba povoljnija po osuđenika, a to je jedan zatvorski dan za hiljadu dinara. Mi smatramo da član 51. Krivičnog zakona na koji se sudija pozvala, dozvoljava i zamenu za društveno-koristan rad, te da po tom osnovu Bodrožić ne može ići u zatvor. On je svojim tekstovima upozoravao na štetne pojave u društvu što je samo po sebi društveno-koristan rad - kaže za Danas Biljana Kovačević-Vučo, predsednica Jukoma i zastupnica Željka Bodrožića.

Ona podseća da je Bodrožić, pošto se ne oseća krivim, odmah rekao da neće plaćati kazne.

- Krivični zakon Srbije, na koji se sudija poziva, dekriminalizovao je i depenalizovao kazne protiv novinara i apsolutno je nelegalno da čovek ode u zatvor - navodi Biljana Kovačević-Vučo. S druge strane, podseća predsednica NUNS Nadežda Gaće, Bodrožić je u postupku vođenom po predstavi protiv države Srbije (i Crne Gore) pred Komitetom za ljudska prava Ujedinjenih nacija dobio zadovoljštinu, ali država još nije odredila visinu materijalne naknade koju mu duguje.

- Tražimo najmanje deset hiljada evra - kaže Biljana Kovačević-Vučo i podseća da je u nedavnom sporu Jukom za klijenta uspeo da obezbedi naknadu od 20 hiljada evra.

Odlukom Komiteta UN državi SCG, čija je Srbija pravna sledbenica, preporučuje se (a) ukidanje presude, (b) restitucija kazne na koju je autor bio prinuđen, (c) naknada sudskih troškova koje je autor platio i (d) kompenzacija za kršenje prava utvrđenih paktom. Država je dužna da u roku od 90 dana obavesti Komitet UN o preduzetim merama, "kao i da se obaveže da ove stavove Komiteta objavi".

Iako je predviđeni rok istekao 31. januara 2006. godine, država nije obeštetila Bodrožića.

- Napišite da neću da vam dam izjavu. Moram prvo da se upoznam sa slučajem Bodrožić - rekao je za naš list Petar Lađević, sekretar Saveza Srbije za ljudska i manjinska prava, resorno zadužen za ovaj slučaj.

Bodrožić će se danas, kako saznajemo, sresti s Lađevićem koji će početkom naredne sedmice, kako je sam rekao, biti dovoljno obavešten i spreman da daje izjave.

- Mi smo gospodinu Lađeviću prosledili sva dokumenta - rezolutna je Biljana Kovačević-Vučo koja je uverena da je posredi nastavak kampanje protiv urednika i novinara Kikindskih, s jedne strane, a s druge potpuno ignorisanje dekriminalizacije novinarskog rada.

Ona podseća da je Bodrožić u slučaju protiv Dmitra Šegrtka kažnjen ne zbog toga što je klevetao, već što nije koristio književni jezik. "Ceo tekst je uvredljiv s obzirom na reči koje su upotrebljene, reči kojima se šteti časti i ugledu tužioca Šegrtka", smatra sudija Smilja Sarić Radin koja je presudila u ovom slučaju i dodaje da je "Bodrožić upotrebio reči koje predstavljaju žargon, a ne književni govor koji bi bio primeren kritici".

Jukom i NUNS su u više navrata o predmetima najtuženijeg novinara u Srbiji, a posebno povodom Odluke Komiteta UN u slučaju sa Šegrtom, obavestili i Ministarstvo pravde.

"Nezavisno udruženje novinara Srbije i Nezavisno društvo novinara Vojvodine zaprepašćeni su odlukom Opštinskog suda u Kikindi da novinaru Željku Bodrožiću preinači novčanu u kaznu zatvora u trajanju od 80 dana. To je nastavak mračne represivne sudske i političke kampanje protiv uglednog kikindskog novinara", navedeno je u zajedničkom saopštenju dva profesionalna udruženja. U saopštenju koje potpisuju Dinko Gruhonjić (NDNV) i Nadežda Gaće (NUNS) javnosti se ukazuje da je Bodrožićev "jedini greh u tome što svoj posao obavlja profesionalno i hrabro, što svojim tekstovima podseća na prošlost i sadašnjost lokalnih moćnika" i apostrofira se slučaj po tužbi Dmitra Šegrtića koji je procesuiran i pred Komitetom UN. "NUNS i NDNV će o ovom slučaju obavestiti OEBS, domaće i strane organizacije za ljudska prava, a uputiće i otvorena pisma predsedniku Srbije Borisu Tadiću, premijeru Vojislavu Koštunici i ministru pravde Zoranu Stojkoviću", dodaje se u saopštenju.

Udruženje novinara Srbije zatražilo je juče od predsednika Srbije Borisa Tadića i Ministarstva pravde da reaguju povodom preinačenja novčane kazne novinaru Kikindskih. UNS podseća da je Komitet UN za ljudska prava još u novembru 2005. doneo odluku da država Srbija Bodrožiću isplati odštetu od 250.000 dinara, te da treba "sprečiti kažnjavanje novinara zatvorom, posebno ako se ima u vidu da bi Bodrožić dospelo u zatvor zbog novčane kazne, a da od države nije uspeo da naplati njena dugovanja".

Jukom je sa svoje strane već pripremio žalbu, posebno ukazujući na kršenje principa povoljnije varijante. U NUNS je za danas zakazana konferencija za novinare na kojoj će "slučaj Bodrožić" biti prezentiran. Utešno je, kako je neformalno nagovestio Lađević, što Bodrožić neće u zatvor pošto je neophodno da za odsluženje kazne primi poziv Zavoda za izvršenje zatvorskih sankcija.

Beogradski centar za ljudska prava zatražio je juče od svih nadležnih organa da preduzmu mere da se spreči zatvaranje novinara Željka Bodrožića kome je sud u Kikindi odredio kaznu zatvora u trajanju od 80 dana. Beogradski centar je ocenio da je Željko Bodrožić "već godinama izložen šikaniranju i kršenju ljudskih prava koje sprovode sudovi zbog načina na koji javnost u Kikindi, Vojvodini i Srbiji izveštava o političkim i drugim zloupotrebama".

Građanski savez Srbije smatra sramnim i opasnim izricanje zatvorske kazne novinaru i članu te stranke Željku Bodrožiću. "Ovo je još jedan primer selektivne i dirigovane pravde koju sprovodi država i pravosuđe pod ingerencijom ministra pravde Zorana Stojkovića", navodi se u saopštenju GSS. (J. Jovanović)

Saopštenje Mreže CHRIS, 5. april 2007. godine

Godinu dana posle donošenja odluke Komiteta za ljudska prava u slučaju Bodrožić protiv SCG, Mreža Odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS zahteva od države da izvršava odluke međunarodnih organa u slučajevima u kojima je utvrđeno kršenje ljudskih prava u Srbiji.

Više od godinu dana posle donošenja odluke Komiteta za ljudska prava u slučaju Bodrožić protiv Srbije i Crne Gore državni organi nisu ispunili obavezu iz ove odluke kojom je utvrđena povreda garancija iz Pakta o građanskim i političkim pravima i naloženo otklanjanje posledica povrede. Novinar Željko Bodrožić je godinama izložen kršenju osnovnih ljudskih prava koje sprovode sudovi u Srbiji, nadležni organi treba da preduzmu potrebne mere da se spreči njegovo zatvaranje, kako bi Srbija postala sigurna zemlja za novinare.

Na žalost, u pravnom poretku još uvek ne postoji efikasan i zakonom definisan mehanizam za izvršavanje obavezujućih odluka ovih tela, uključujući i odluke Komiteta Ujedinjenih nacija i Evropskog suda za ljudska prava. (Mreža CHRIS)

Danas, 5. april 2007. godine

**Pres konferencija u NUNS-u povodom
zatvorskih presuda novinaru Bodrožiću**

Nema potrebe za abolicijom

Beograd- Željko Bodrožić, glavni urednik i novinar Kikindskih kome su nedavno dve novčane kazne preinačene u zatvorsku od 60, odnosno 20 dana, neće koristiti jedinu preostalu zakonsku mogućnost, a to je eventualna abolicija predsednika Srbije Borisa Tadića.

- Nema razloga da se poseže za abolicijom pošto Bodrožić nije kriv, a zahtevom i pristankom na aboliciju on bi praktično priznao krivicu - precizirala je Biljana Kovačević-Vučo, Bodrožićeva pravna zastupnica, insistirajući na odgovornosti svih sudija, ali i ministra pravde Zorana Stojkovića.

Tokom jučerašnje konferencije za novinare, održane u Nezavisnom udruženju novinara Srbije povodom najnovijih presuda o kojima je naš list juče opširno izvestio, najtuženiji novinar u Srbiji objasnio je da mu je zbog raznih kazni izrečenih po tužbama na tekstove objavljene u Kikindskim već stavljena zabrana na dve trećine zarade i da nije bio u stanju da plati još 32 hiljade dinara.

- Rekao sam sudiji da ću platiti kada me država obešteti u skladu sa Odlukom Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija - objasnio je Bodrožić.

Predsednica NUNS Nadežda Gaće apostrofirala je odluku Vrhovnog suda Srbije kojom je kao neosnovan odbijen zahtev republičkog tužioca Jovana Krstića za zaštitu zakonitosti u slučaju (ne)sprovođenja Odluke Komiteta UN u kojoj je državi Srbiji (i Crnoj Gori) preporučeno da Bodrožića obešteti kada je reč o sporu sa Dmitrom Šegrtom, nekadašnjim visokim funkcionerom SPS i direktorom preduzeća "Toza Marković".

- Očekujemo i da će dve predstavke pred Sudom u Strazburu biti pozitivno rešene - rekao je Bodrožić i dodao da će te milionske iznose zbog presude sudija koje rade po ideloškom diktatu, faktički, plaćati svi građani Srbije, pošto se obavezna naknada po odlukama iz Strazbura daje iz budžeta.

Navodeći da se na slučaju Bodrožić brane prava i dostojanstvo svih građana i novinara, ali i same države "koja toga nije svesna", Nadežda Gaće je kazala da se više uglednih javnih ličnosti i institucija javilo da plati kaznu umesto Bodrožića i izrazila nadu da će ta vrsta donatorstva moći da se realizuje u korist svih tuženih novinara, ali da u konkretnom slučaju treba insistirati i istrajati na tome da država obešteti Željka Bodrožića. (J. J.)

Danas, 11. april 2007.godine

Lični stav

**Rodoljub Šabić: * Srbija još nije postupila po odluci
Komiteta UN za ljudska prava iz 2005.**

Dobra volja i loša praksa

Krajem oktobra 2005. Komitet UN za ljudska prava, prvi put po žalbi nekog iz Srbije, a koliko se sećam čak i iz cele bivše Jugoslavije, doneo je odluku kojom je utvrdio da je presudom jednog našeg suda povređeno pravo na slobodu izražavanja zajamčeno članom 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Ova odluka Komiteta UN doneta je u postupku koji je pokrenuo jedan naš novinar povodom osude zbog jednog kritičkog, po oceni našeg suda, uvredljivog teksta. Odluka je za našu državu stvorila obaveze da ukine izrečenu presudu, plati troškove postupka i obezbedi naknadu štete. Nažalost, ni godinu i po kasnije osuđujuća presuda našeg suda nije anulirana, niti je isplaćen ma kakav novčani iznos na ime troškova odnosno naknade štete. A nedavno se ispostavilo da je taj novac novinaru praktično neophodan. Ponovno je osuđivan za manje-više slične stvari, novčane kazne koje su mu izrečene nije platio jer nije mogao da ih plati, pa ih je sud pretvorio u zatvorsku kaznu.

Nećemo biti svedoci apsurdna. Redakcija lista u kome novinar radi je najavila da će, ako treba, ona platiti kaznu. A to najverovatnije neće ni biti potrebno jer je, nakon reakcije javnosti, i Služba za ljudska prava Vlade Srbije pokazala spremnost za rešavanje problema u vezi sa restitucijom plaćene kazne i troškova, kao i isplatom naknade štete. Najavljeni koraci Vladine Službe za ljudska prava izvesno će, na novinarska udruženja i javnost, delovati umirujuće. Novinar bi morao dobiti iznos novca u svakom slučaju dovoljan da plati kaznu koja je pretvorena u zatvorsku, čime bi glavni problem bio rešen. Iako je otklanjanje čak i samo hipotetičke mogućnosti apsurdno nepravičnog ishoda ove priče trenutno najvažnija stvar, postoje i druge zbog kojih, i kad takva mogućnost bude otklonjena, ovaj slučaj ne sme da prestane biti predmet ozbiljne pažnje.

* Rodoljub Šabić, Poverenik za informacije od javnog značaja Republike Srbije.

Naime, "slučaj Bodrožić" je priča koja ne govori samo o pojedincu koji se našao u gotovo kafkijanskoj situaciji, nego i o državi koja se našla u raskoraku između proklamovanog opredeljenja za prihvatanje demokratskih standarda s jedne, i (ne) spremnosti da obezbedi stvarnu primenu tih standarda, s druge strane.

Naša zemlja je prihvatila kako Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima tako i Opcioni protokol uz Pakt. To znači da se ne samo obavezala da pojedincima na svojoj teritoriji obezbeđuje sva prava koja su Paktom zajamčena nego i da je, radi zaštite tih prava, prihvatila nadležnost Komiteta UN za ljudska prava. Zaista je teško razumeti da posle toliko vremena od donošenja odluke Komiteta ona nije sprovedena. I to što ni nakon usvajanja novog Zakonika o krivičnom postupku nemamo obezbeđene pouzdane procesne pretpostavke za njeno sprovođenje. I što se ne zna kada će i kako u celosti biti sprovedena. Jer i kad finansijski aspekti budu apsolvirani, još uvek će ostati na snazi osuđujuća presuda zbog koje je novinar svojevremeno pokrenuo postupak i čije ukidanje nalaže odluka Komiteta UN. Nedavni pokušaj da se predmetna sudska odluka stavi van snage okončan je neuspešno. Odbijanjem zahteva za zaštitu zakonitosti od strane Vrhovnog suda otvoreno je pitanje čiji značaj daleko prevazilazi granice pojedinačnog slučaja.

Da li u pravnom poretku uopšte imamo potrebne pretpostavke za izvršavanje odluka nadnacionalnih organa za zaštitu ljudskih prava čiju smo nadležnost dobrovoljno prihvatili? Bojim se da i samo površna analiza potencijalno relevantnih odredbi Zakonika o krivičnom postupku (čl. 424, 426 i 438) upućuje na negativan odgovor na ovo pitanje. U slučaju odluke Komiteta UN, to ima gotovo isključivo principijelan, a ne i konkretan značaj. Odluka o kojoj govorimo verovatno će ostati jedina na našem prostoru. Prihvatanjem Evropske konvencije o ljudskim pravima i ulaskom pod jurisdikciju Evropskog suda za ljudska prava iz Strazbura, naši građani su dobili nov, reklo bi se efikasniji put za zaštitu svojih prava. I počeli su robustno da ga koriste. Prve odluke već su stigle, a u dogledno vreme ih možemo očekivati i u daleko većem broju. Probleme, kako u vezi sa izvršenjem tih odluka tako, još više, sa prihvatanjem standarda o slobodi izražavanja koje te odluke štite, treba predupređiti.

Nije stvar samo u tome da se preciznijim artikulisanjem relevantnih procesnih odredbi stvore pretpostavke za efikasno izvršavanje odluka Suda iz Strazbura. Mnogo je važnije stvoriti pretpostavke za to da tih odluka bude što je moguće manje. A biće ih manje ukoliko u životu društva bude više realno prisutnih, u demokratskom svetu potvrđenih standarda. Usput, možda primere za

definisanje pravog odnosa prema slobodi izražavanja ne moramo uvek tražiti daleko, u zemljama sa daleko dužom demokratskom tranzicijom. Primera radi, u susednoj Bosni i Hercegovini, još od 2002, u oba entiteta su na snazi zakoni koji isključuju krivičnu i predviđaju samo građansku, materijalnu odgovornost za štetu učinjenu putem klevete. A uslovi za građansko-pravnu odgovornost precizno i racionalno su postavljeni da bi se isključila mogućnost da se ona pretvori u oblik ograničenja slobode izražavanja. Primer iz BIH je nešto o čemu vredi razmisliti.

U svakom slučaju, pri izboru takvog ili nekog drugog rešenja, bilo bi neodgovorno ne voditi računa o stavovima izraženim kroz odluke Evropskog suda za ljudska prava. U tom kontekstu dobro je podsetiti se na to da je kroz više svojih odluka Evropski sud za ljudska prava izrazio stav da, među svim različitim "mešanjima u slobodu izražavanja", krivična osuda i kazna spadaju među najopasnije. Evropski sud je često, čak i kad su u pitanju bile relativno male novčane kazne bio protiv njih i prepoznavao ih kao implicitnu cenzuru. Na najesencijalniji način, stav Suda prema ovom pitanju izražen je u obrazloženju već famozne, dve decenije stare odluke u sporu Lingensa protiv Austrije: "...Iako kazna izrečena novinaru njega, strogo govoreći, ne sprečava u izražavanju, ona ipak predstavlja jednu vrstu cenzure koja može da ga obeshrabri. U kontekstu političke debate kazna će verovatno odvratiti novinare od davanja doprinosa u javnoj diskusiji o pitanjima koja utiču na život zajednice. Na taj način će onemogućiti štampu da vrši svoju osnovnu dužnost, da pruža informacije i da bude pas čuvar javnosti."

III. (6) SLUČAJ BODROŽIĆ DANAS

Predstavnici YUCOM-a i Željko Bodrožić održali su 4. aprila 2007. godine sastanak sa Direktorom Službe za ljudska i manjinska prava Petrom Lađevićem i njegovim zamenicima u prostorijama Službe. Na nadležnost Službe za ljudska i manjinska prava ukazalo je Ministarstvo pravde, dopisom od 24. avgusta 2006. godine. Na sastanku je dogovoreno da će Služba za ljudska i manjinska prava ispuniti deo obaveza, po odluci Komiteta za ljudska prava UN, tačnije vratiti Bodrožiću sredstva koja je uplatio na ime sudskih taksi, kao i troškove obraćanja Komitetu. Deo naloga Stava Komiteta za ljudska prava koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete i ukidanje osuđujuće presude Bodrožiću, što predstavlja bitniji deo obaveza države Srbije, nije rešen, već je nadležnost za rešavanje ovih pitanja ponovo vraćena na Ministarstvo pravde.

U Ministarstvu pravde održan je 9. jula 2007. godine sastanak na kojem su prisustvovali Ministar pravde Dušan Petrović, pomoćnik ministra Snežana Malović, Željko Bodrožić i predstavnici YUCOM-a. Na sastanku je dogovoreno da se analiziraju mogućnosti za ukidanje presude Bodrožiću, kao i naknade nematerijalne štete i dogovorena je dinamika organizovanja radnih sastanaka.

M. A.